

Návrh strategie Místní akční skupiny Severní Chřiby a Pomoraví

Bc. Filip Kučera

Diplomová práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Filip Kučera**
Osobní číslo: **M11343**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Návrh strategie Místní akční skupiny
Severní Chříby a Pomoraví**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Popište teoretickou podstatu spolupráce obcí s důrazem na místní akční skupiny.
- Zhodnoťte nástroje rozvoje místních akčních skupin.

II. Praktická část

- Zpracujte socioekonomickou analýzu Místní akční skupiny Severní Chříby a Pomoraví.
- Na základě socioekonomické analýzy zformulujte SWOT analýzu Místní akční skupiny Severní Chříby a Pomoraví.
- Navrhněte strategii a akční plán pro řešení rozvojových problémů Místní akční skupiny Severní Chříby a Pomoraví.

Závěr

Rozsah diplomové práce: **cca 70**
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BINEK, Jan. Synergie ve venkovském prostoru: Aktéři a nástroje rozvoje venkova. Brno: GaREP, 2009, 94 s. ISBN 978-80-904308-0-8.

GALVASOVÁ, Iva et al. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: Georgetown, 2007, 138 s. ISBN 978-80-86251-20-2.

WEIR, Margaret et al. Urban and Regional Policy and Its Effects: Building Resilient Regions. Washington DC: The Brookings Institution, 2012, 341 s. ISBN 978-0-8157-2284-7.

GUSTAVSEN, Bjorn et al. Learning Together for Local Innovation: Promoting Learning Regions. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2007, 276 s. ISBN 978-92-896-0393-3.

WOKOUN, René et al. Regionální rozvoj: Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování. Praha: Linde, 2008, 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Jiří Novosák, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: **17. února 2014**
Termín odevzdání diplomové práce: **2. května 2014**

Ve Zlíně dne 17. února 2014

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

doc. RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 29.4.2014

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Cílem diplomové práce je návrh strategie dalšího rozvoje Místní akční skupiny Severní Chříby a Pomoraví. Teoretická část práce se zaměřuje na klíčové aspekty v oblasti spolupráce obcí s důrazem na problematiku MAS a metody Leader. Zvláštní pozornost je věnována posunu ve vnímání MAS s ohledem na nové programovací období 2014-2020. Praktická část zahrnuje socioekonomickou charakteristiku území, na kterou navazuje SWOT analýza. Na základě provedených zjištění je formulována návrhová část s rozvojovou strategií a akčním plánem konkrétních projektů.

Klíčová slova:

Leader, místní akční skupina, regionální rozvoj, strategie, SWOT analýza, MAS Severní Chříby a Pomoraví

ABSTRACT

The aim of the thesis is to design a strategy for further development of the Local Action Group Severni Chriby a Pomoravi. The theoretical part is focused on key aspects of cooperation between municipalities with an emphasis on local action groups and leader method. Particular attention is paid to the change in perception of LAG with regard to the new programming period 2014-2020. The practical part includes socio-economic characteristics of the area, followed by the SWOT analysis. Proposal of strategy and action plan of specific projects are based on findings in previous parts.

Keywords:

Leader, local action group, regional development, strategy, SWOT analysis, LAG Severni Chriby a Pomoravi

Na tomto místě bych chtěl poděkovat Mgr. Jiřímu Novosákovi, Ph.D. za odborné vedení, ochotný přístup a cenné připomínky a rady při vypracování mé diplomové práce. Také bych rád poděkoval zástupcům MAS Severní Chřiby a Pomoraví za spolupráci a otevřenost při přípravě mé práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

„Hled' si udržet jasnou hlavu za všech okolností, když má člověk rozum, má si ho vážit a ne ho zahazovat pro pokleslost nervů.“

Karel Poláček

OBSAH

ÚVOD.....	11
I TEORETICKÁ ČÁST	13
1 OBECNÁ TYPOLOGIE OSÍDLENÍ V PODMÍNKÁCH ČR.....	14
1.1 VENKOVSKÁ SÍDLA.....	14
1.1.1 Vymezení venkovských obcí.....	15
1.1.2 Typologie venkovského prostoru	15
1.1.3 Hlavní rozvojové problémy venkovského prostoru	16
1.2 MĚSTSKÁ SÍDLA	17
1.2.1 Typologie městského prostoru	18
1.2.2 Hlavní rozvojové problémy městského prostoru.....	18
1.3 CHARAKTERISTIKA SÍDELNÍ STRUKTURY ČR	19
1.3.1 Dlouhodobé trendy vývoje sídelní struktury	19
2 MOŽNOSTI SPOLUPRÁCE OBCÍ A DALŠÍCH AKTÉRŮ.....	21
2.1 ZÁKONNÉ MOŽNOSTI SPOLUPRÁCE OBCÍ.....	21
2.2 KONKRÉTNÍ FORMY SPOLUPRÁCE OBCÍ A DALŠÍCH AKTÉRŮ.....	22
2.2.1 Spolupráce na lokální úrovni.....	23
2.2.2 Spolupráce na celostátní úrovni	25
3 METODA LEADER	28
3.1 HISTORICKÝ VÝVOJ INICIATIVY LEADER.....	28
3.2 LEADER V PODMÍNKÁCH ČESKÉ REPUBLIKY	30
3.2.1 Program obnovy venkova.....	30
3.2.2 SAPARD	31
3.2.3 Leader ČR pro období 2004-2006.....	31
3.2.4 Leader + pro období 2004- 2006.....	32
3.2.5 Program rozvoje venkova 2007 - 2013	32
4 MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINA	35
4.1 ZÁKLADNÍ PARAMETRY MAS	36
4.2 VNITŘNÍ ORGANIZACE MAS.....	37
4.3 FINANCOVÁNÍ MAS	38
5 KOMUNITNĚ VEDENÝ MÍSTNÍ ROZVOJ V OBDOBÍ 2014 - 2020.....	40
5.1 NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) Č. 1303/2013	41
5.2 DOHODA O PARTNERSTVÍ PRO PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2014–2020.....	43
6 STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ V REGIONÁLNÍM ROZVOJI	45
6.1 ZÁKLADNÍ PRINCIPY STRATEGICKÉHO PLÁNOVÁNÍ	45
6.2 PŘÍSTUPY KE ZPRACOVÁNÍ STRATEGICKÝCH PLÁNŮ	46
6.3 OBSAH STRATEGICKÉHO PLÁNU.....	48
6.3.1 Analytická část	48

6.3.2	SWOT analýza	49
6.3.3	Návrhová a realizační část.....	50
II	PRAKTICKÁ ČÁST	52
7	SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA MAS SEVERNÍ CHŘIBY A POMORAVÍ	53
7.1	ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ	53
7.2	OBYVATELSTVO	55
7.2.1	Vývoj počtu obyvatel MAS Severní Chříby a Pomoraví	55
7.2.2	Demografická a vzdělanostní struktura obyvatelstva.....	57
7.2.3	Domovní fond obyvatelstva	59
7.3	HOSPODÁŘSTVÍ	60
7.3.1	Charakteristika z hlediska podnikatelské činnosti	60
7.3.2	Nejvýznamnější zaměstnavatelé.....	62
7.3.3	Odvětvová struktura zaměstnanosti	63
7.4	DOPRAVA	64
7.4.1	Železniční infrastruktura	64
7.4.2	Silniční infrastruktura.....	65
7.4.3	Vodní doprava	68
7.4.4	Letecká doprava	68
7.4.5	Cyklodoprava	68
7.4.6	Dopravní obslužnost.....	69
7.5	NEZAMĚSTNANOST.....	70
7.6	TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	72
7.7	ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	73
7.7.1	Chráněná území.....	74
7.7.2	Povodňové situace.....	76
7.7.3	Kvalita životního prostředí.....	77
7.7.4	Brownfields	77
7.8	OBČANSKÁ VYBAVENOST	78
7.8.1	Zdravotnictví a sociální služby.....	78
7.8.2	Školství.....	79
7.9	CESTOVNÍ RUCH A KULTURA	80
7.9.1	Turistické atraktivity	80
7.9.2	Ubytovací zařízení.....	82
7.9.3	Kulturní zvyklosti a tradice	82
8	SWOT ANALÝZA MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY SEVERNÍ CHŘIBY A POMORAVÍ	84
8.1	EKONOMICKÝ ROZVOJ, TRH PRÁCE	84
8.2	OBYVATELSTVO, BYDLENÍ A OBČANSKÁ VYBAVENOST	85
8.3	DOPRAVNÍ A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	87
8.4	ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	88
9	STRATEGIE MAS SEVERNÍ CHŘIBY A POMORAVÍ	90

9.1	VIZE MAS SEVERNÍ CHŘIBY A POMORAVÍ DO ROKU 2020.....	90
9.2	PRIORITNÍ OBLASTI, CÍLE A OPATŘENÍ STRATEGIE MAS SEVERNÍ CHŘIBY A POMORAVÍ DO ROKU 2020.....	91
9.2.1	Prioritní oblast A: Ekonomický rozvoj a trh práce.....	91
9.2.2	Prioritní oblast B: Obyvatelstvo, bydlení a občanská vybavenost	93
9.2.3	Prioritní oblast C: Životní prostředí	95
9.2.4	Prioritní oblast D: Doprava a technická infrastruktura	96
10	AKČNÍ PLÁN.....	99
10.1	MODERNIZACE UČEBEN PŘEDMĚTŮ PŘÍRODOVĚDNÉHO ZAMĚŘENÍ NA ZŠ HALENKOVICE.....	99
10.2	POZNEJTE KRÁSY SEVERNÍCH CHŘIBŮ A POMORAVÍ	102
10.3	POŘÍZENÍ STROJE NA ÚKLID SILNIČNÍCH KOMUNIKACÍ ZA ÚČELEM SNÍŽENÍ PRAŠNOSTI V OBCI HUŠTĚNOVICE	105
10.4	OBNOVA VOZIDEL VEŘEJNÉ DOPRAVY ČSAD BUS UHERSKÉ HRADIŠTĚ V RÁMCI ZAJIŠTĚNÍ DOPRAVNÍ OBSLUŽNOSTI MAS SEVERNÍ CHŘIBY A POMORAVÍ.....	107
	ZÁVĚR	110
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	113
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	119
	SEZNAM OBRÁZKŮ	120
	SEZNAM TABULEK.....	121
	SEZNAM PŘÍLOH.....	122

ÚVOD

Místní akční skupiny symbolizují moderní způsob rozvoje konkrétního území prostřednictvím otevřeného spolupráce samospráv, podnikatelů a neziskových organizací. Partnerství je založeno uplatňování principů metody Leader. Přestože v České republice se metoda začala naplno uplatňovat až se startem Programu rozvoje venkova 2007-2013, tak si celá řada aktérů postupně začala uvědomovat její význam. Dnes MAS pokrývají bezmála 90% území ČR. Největší přínos metody Leader spočívá podle mého názoru v přístupu zdola, který představuje nejčistší možné naplnění principu subsidiarity. Konkrétní projekty směřující k naplnění rozvojové strategie jsou připravovány i vybírány přímo v místě jejich očekávaného působení. Eliminuje se tak byrokratický proces hodnocení projektů typický pro centralisticky řízené dotační programy. Domnívám se, že právě místní komunita má nejlepší předpoklady pro znalost konkrétního území a také si je vědoma jisté společenské zodpovědnosti. MAS však nelze považovat pouze za nástroj k přerozdělování finančních prostředků. Je důležité vnímat také její roli iniciátora nových forem spolupráce s vysokým potenciálem vnitřního rozvoje území. Na druhou stranu existují nezpochybnitelná rizika v podobě nižší objektivitu jednotlivých aktérů v souvislosti s osobními vazbami v poměrně úzké skupině osob s rozhodovací pravomocí. Ale tato dílčí rizika ani zdaleka nepřevažují přínosy metody Leader.

Proč jsem si vůbec zvolil jako téma diplomové práce zrovna Návrh strategie Místní akční skupiny Severní Chříby a Pomoraví? Už jsem nastínil, že metodu Leader považuji za ideální nástroj rozvoje venkovských oblastí. A přestože nepocházím z žádné obce v Severních Chříbech a Pomoraví, tak jsem už před časem navázal spolupráci s vedoucími představiteli této MAS při přípravě jiných projektů. Problematika mě postupně natolik zaujala, že jsem se rozhodl věnovat se jí také v rámci své závěrečné vysokoškolské práce. Navíc MAS v současnosti nemá zpracovaný žádný strategický dokument, který by věrně popisoval její území a reagoval na výzvy nového programovacího období.

MAS Severní Chříby a Pomoraví v posledním roce a půl zažívá celou řadu převratných změn. Její existence se začala psát už v roce 2007. V následujícím roce obdržela podporu přes 3,5 miliónu Kč na konkrétní projekty z programu Leader ČR. Místnímu partnerství se však nepodařilo uspět se snahou o participaci na pravidelné finanční podpoře z Programu rozvoje venkova. Tento neúspěch poznamenal vztah místní komunity k metodě Leader a MAS dlouhou dobu stagnovala a nevykazovala prakticky žádnou významnější aktivitu.

Zlomem v negativním vnímání byl přelom let 2012 a 2013. Územní působnost MAS se postupně rozšířila až na 18 obcí a nově zahrnovala také regionálně významná města Otrokovice a Napajedla. Lokalita ztratila svůj dříve typicky venkovský charakter. To je třeba považovat za významnou přidanou hodnotu mikroregionu, která odráží také změnu přístupu při vnímání metody Leader. V programovacím období 2014-2020 bude pozice místních akčních skupin jako významných aktérů regionálního rozvoje významně rozšířena nad rámec typicky venkovských témat. Považuji tak za zajímavou výzvu pokusit se svým dílem přispět k nastartování rozvoje jedinečného území Severních Chřibů a Pomoraví.

Celá práce má standardní členění na teoretickou a praktickou část. V kapitolách teoretické části se snažím předložit komplexní přehled o možnostech rozvoje obcí ve vazbě na místní akční skupiny. Vzhledem ke specifickému charakteru MAS Severní Chřiby a Pomoraví, která zahrnuje typicky venkovské obce zemědělského typu i osmnáctitisícové průmyslové středisko Otrokovice, rozebírám také rozdíly mezi městskou a venkovskou sídlení strukturou. Kromě přiblížení základních pojmů a historického vývoje místních akčních skupin potažmo metody Leader, jsem svou pozornost zaměřil také na přípravu nového programovacího období. Hlavním cílem práce je navrhnout rozvojovou strategii a konkrétní opatření pro MAS Severní Chřiby a Pomoraví. Jako časový horizont pro strategický dokument jsem zvolil období 2014-2020 v souladu s novým rozpočtovým obdobím EU. Strategie je strukturována s ohledem na socioekonomickou analýzu území i předběžné nastavení operačních programů na nové programovací období. Samotná rozvojová strategie by totiž bez dostatečných zdrojů na její financování nikdy nepřestala být jen teoretickým konceptem. A hlavním zdrojem jejího financování budou jednoznačně Evropské strukturální a investiční fondy.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 OBECNÁ TYPOLOGIE OSÍDLENÍ V PODMÍNKÁCH ČR

V nejobecnější rovině rozlišujeme dvě základní kategorie osídlení, které odráží především rozdílný způsob života jejich obyvatel. Jedná se o sídla venkovská (rurální, agrární) a sídla městská (urbánní).

1.1 Venkovská sídla

Obecně se za venkovské označují oblasti související s určitým charakterem rozmístění populace v prostoru. Jedná se o lokality s malým počtem a nízkou hustotou obyvatelstva. Přestože vlivem rozdílných přírodních, surovinových, historických a ekonomických podmínek dochází ke značné diferenciaci vývoje venkovského osídlení, tak charakter zástavby a půdorys tohoto typu osídlení si do dnešní doby uchovává svá specifika. Venkovská sídla se zpravidla rozvíjí na bázi zemědělské výroby, což do značné míry ovlivňuje jejich vnější vzhled. S postupující urbanizací venkovské osídlení ztrácí svůj tradiční charakter. Do venkovských sídel v širším pojetí se řadí i sídla, která mají svou původní zemědělskou funkci rozšířenou o další činnosti (obytné, obslužné, průmyslové). Takový typ sídel se označuje jako přechodná a mají podobný vzhled jako tradiční venkovská sídla, protože tyto další funkce získávají až při svém novodobém vývoji. (Kolektiv autorů, 2008, s. 24 - 25)

Specifické znaky venkovských sídel jsou podle Binka (2007, s. 23) následující:

- „urbanistická struktura: rozvolněná zástavba, zemědělský statek, rozsáhlé veřejné prostory, nízký podíl zastavěných ploch,“
- „architektonické znaky: nízkopodlažní zástavby, integrace obytné a dalších funkcí, absence nájemního bydlení, individuální výstavba,“
- „sociální znaky: konzervatismus, tradicionalismus, sousedství, participace, kooperativnost, sdílení společné historie,“
- „ekonomické znaky: vyjížděka do zaměstnání, zaměstnanost v zemědělství, vyšší podíl samozásobitelství, kutilství,“
- „veřejná správa: označení obce, postavení obce ve struktuře veřejné správy,“
- „velikostní znaky: počet obyvatel, hustota zalidnění, rozloha, podíl zastavěné plochy.“

1.1.1 Vymezení venkovských obcí

Nejjednodušším kritériem pro vymezení venkovských obcí je charakteristika na základě jednoznačně uchopitelných statistických údajů. V tom ohledu je možné zdůraznit zejména dva přístupy, a to vymezení venkovských regionů na základě hustoty osídlení a na základě počtu obyvatel.

Z populačního hlediska je za mezní hranici považována hodnota 2 tisíce obyvatel. Tomuto kritériu odpovídá naprostá většina venkovských obcí v podmínkách ČR. Existují však i typicky venkovské obce s počtem obyvatel přesahujícím tuto kritickou hranici. Na Hodonínsku existuje celá řada obcí, které mají dokonce přes 4 tisíce obyvatel a přitom nemají status města a představují typická venkovská sídla. (Wokoun et al., 2008, s. 173; Binek, 2007, s. 24)

Jiným způsobem přistupuje k vymezení venkova OECD. Tento přístup je založen na hustotě zalidnění. Za venkovské obce jsou podle této metodiky označeny obce s hodnotou zalidnění 150 obyvatel na km². Podíl obyvatel venkovských obcí na celkové populaci ČR podle zmíněného přístupu dosahuje pouze přibližně 30 % obyvatel a 82 % plochy. (Binek, 2007, s. 20)

1.1.2 Typologie venkovského prostoru

V České republice neexistuje obecně zakotvená typologie venkovského prostoru. Na základě rozvojových problémů, s nimiž jednotlivé obce potýkají, je možné venkovské osídlení rozčlenit následujícím způsobem:

Venkovské osídlení v suburbánní zóně měst

Charakteristickým znakem osídlení v suburbánní zóně je postupné nahrazování venkovského způsobu života městským. Suburbanizované venkovské osídlení se projevuje úpadkem zemědělské funkce, kdy dům působí čistě pro obytnou funkci a také dobrým napojením na městské struktury včetně veřejné dopravy a technické infrastruktury. Obyvatelstvo suburbánních oblastí pracuje především ve výrobě a službách v rámci dojížděky do spádových měst, zároveň je většina půdy využívána pro zemědělství. Potřeba dalšího zastavování území klade nároky na nové dispoziční uspořádání a ochranu životního prostředí. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2013, s. 28)

Venkovské osídlení v tradičních zemědělských oblastech

Jedná se o venkovské osídlení charakteristické významným postavením zemědělské výroby. Často jde o větší obce s kvalitní technickou infrastrukturou a dopravním napojením na hierarchicky vyšší sídla. Obce v těchto oblastech jsou zpravidla lokalizovány ve větší vzdálenosti od velkých sídelních celků. Jedná se o tzv. mezilehlý venkov. Je žádoucí zachovat zemědělský potenciál tohoto typu venkovských oblastí, zvýšit tempo hospodářské diverzifikace a posílit vztahy se středními a malými městy. Oblasti jsou typické uchováním tradičního venkovského způsobu života včetně významné role církve. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2013, s. 28)

Periferní venkovské osídlení

Osídlení v periferních venkovských oblastech typicky představuje problémové území se špatnou dopravní dostupností, nezájmem podnikatelů, absencí zajímavých pracovních příležitostí, odlivem mladých a kvalifikovaných osob. Se specifickými problémy sužují některé typy osídlení, jako např. oblasti Sudet ve vazbě na odsun původního německého obyvatelstva (ztráta vazeb, kulturních zvyků apod.). (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2013, s. 28)

1.1.3 Hlavní rozvojové problémy venkovského prostoru

Venkovský prostor sužuje celá řada nepříznivě působících jevů, které limitují jeho další rozvoj. Problémy se liší v závislosti na přesné typologii venkovských sídel, ale obecně je můžeme shrnout do následujícího přehledu:

- velmi nízké zastoupení konkurenceschopných malých a středních podniků na venkově a s tím související nedostatek požadovaného pracovního uplatnění,
- nedostačující dopravní obslužnost venkovských obcí,
- hustá síť pozemních komunikací podporující integraci venkovského prostoru s jejich spádovými centry, ale zároveň katastrofální stav komunikací III. třídy a místních komunikací,
- rozšiřování zastavěného území některých venkovských sídel na úkor volné krajiny,
- pestrá struktura území z hlediska zastoupení různorodých přírodních prvků (lesy, louky, pastviny, vodní plochy), avšak se zanedbáváním environmentálních funkcí krajiny,

- diference mezi vlastnictvím a užíváním zemědělské půdy (přibližně 88% zemědělské půdy je obhospodařováno v nájmu) jako limitující faktor zemědělské výroby,
- nedostatečná přítomnost veřejných služeb ve venkovském prostoru. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2013, s. 30)

1.2 Městská sídla

Městská sídla jsou charakteristická funkcemi nezemědělského typu. Soustřeďují zájmy širšího území, pro něž jsou středisky. Město je typické diferencovaným využitím svého území. V takových sídelních strukturách najdeme části obytné, průmyslové, obchodní a jiné. Podoba společenského i ekonomického života ve městech je v mnoha ohledech značně odlišná od života na venkově. Důležitým znakem města je vysoká koncentrace obyvatelstva na poměrně malé ploše. To přináší i výzvy, kterým musí moderní urbanizované sídlo čelit. Jako například nadměrná intenzita automobilové dopravy a s tím související potřeba vytvářet udržitelný systém veřejné přepravy. (Kolektiv autorů, 2008, s. 34-35; Weir et al., 2012 s. 8)

Specifické znaky městských sídel jsou následující:

- různorodá struktura intravilánu (části obytné, průmyslové a další),
- soustředný půdorys s uzavřeným a zřetelným jádrem města,
- větší počet brownfields,
- vysoký stupeň hustoty osídlení,
- středisková funkce města,
- diferenciaci hospodářských činností a městských funkcí,
- pestrá struktura zaměstnanosti i vzdělání v různých odvětvích. (Kolektiv autorů, 2008, s. 37)

V podmínkách ČR je možné jednoznačně vymezit město na základě platné legislativy. Podle Zákona č. 128/2000 Sb. o obcích platí, že „obec, která má alespoň 3 000 obyvatel, je městem, pokud tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády“. Statut města je možné přiznat také některým menším sídlům, obec však musí věrohodně prokázat, že tento status již v minulosti držela.

1.2.1 Typologie městského prostoru

Potenciál ekonomického růstu v ČR představují zejména střední a větší města, která spolu se svým spádovým zázemím tvoří rozvojová území. Mezi městy ČR existují značné diference. Praha představuje počtem obyvatel i vlivem na rozvoj svého zázemí naprosto specifický příklad. Hlavní město spolu s Brnem, Ostravou a Plzní tvoří podle typologie území rozebrané ve Strategii regionálního rozvoje ČR na období 2014–2020 spolu se svým zázemím metropolitní oblasti. K nim se přes polycentrický charakter sídelní struktury i počtem obyvatel blíží ústecko-chomutovská (Chomutov, Most, Ústí nad Labem a Děčín) a hradecko – pardubická (Hradec Králové, Pardubice) sídelní aglomerace. Dvě města mimo uvedené sídelní aglomerace přesahující hranici 100 tisíc obyvatel jsou Olomouc a Liberec. Dalších 16 měst pak tvoří skupinu s 50 až 99 tisíci obyvateli a 110 měst patří do skupiny s 10 až 49 tisíci obyvateli, část z nich patří do skupiny regionálních center se svým zázemím. Menší města do 10 tisíc obyvatel tvoří tři čtvrtiny všech měst, ale žije v nich jen necelá čtvrtina městského obyvatelstva. (Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky 2013, s. 27)

Historickým vývojem v sídelním uspořádání České republiky vznikla také charakteristická skupina měst, která plní funkci mikroregionálních středisek. Jedná se o lokální zdroje základní občanské vybavenosti (úplná základní škola, praktický lékař, lékárna, pošta s normální otevírací dobou, základní sortiment průmyslového zboží v maloobchodní síti apod.). Reálně v prostředí ČR může existovat okolo tisíce mikroregionálních středisek. Ekonomickou základnou a počtem obyvatel významnější mikroregionální střediska nabízejí také rozsáhlejší nabídku pracovních příležitostí, která vyvolává pravidelnou denní dojížďku. V těchto silných mikroregionálních střediscích je dále rozšířeno spektrum služeb i občanské vybavenosti. Takovýchto středisek je v ČR přibližně 200 a jejich struktura poměrně přesně odpovídá obcím s rozšířenou působností. (Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2010, s. 10-12)

1.2.2 Hlavní rozvojové problémy městského prostoru

Města se potýkají s celou řadou specifických problémů zejména v souvislosti s významnou koncentrací obyvatelstva na omezeném prostoru a proměnami v ekonomické struktuře. Nejčastější problémy lze shrnout následovně:

- nevhodně nastavená struktura ekonomických aktivit,

- demografická a sociální situace (stárnutí populace, růst domácností jednotlivců),
- nevyhovující technická infrastruktura a občanská vybavenost,
- nedostatečná ochrana životního prostředí,
- zvyšující se intenzita automobilové dopravy,
- nevhodné dispoziční a funkční využití území,
- neuspokojivý stav městské zástavby včetně problematiky brownfields,
- nedostatek zelených ploch a jejich zastavování,
- neřízená forma suburbanizace rozšiřováním rezidentních i komerčních aktivit do příměstské krajiny - tzv. urban sprawl. (Kolektiv autorů, 2008, s. 34-35, Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky 2013, s. 27-28)

1.3 Charakteristika sídelní struktury ČR

Česká republika je typická svou značně rozdrobenou sídelní strukturou. Tato skutečnost je odrazem historického vývoje osídlení českých zemí, pro které je charakteristický značný výskyt venkovských sídel, poměrně nízké zastoupení velkoměst a také významná pozice malých a středních měst. (Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2010, s. 9-10)

1.3.1 Dlouhodobé trendy vývoje sídelní struktury

Procesy urbanizace ve druhé polovině 20. století v České republice zásadně ovlivnily prostorové rozmístění obyvatelstva a jeho rozložení do jednotlivých velikostních skupin obcí a sídel. Do poloviny devadesátých let docházelo ve všech krajích k nárůstu podílu obyvatelstva v urbanizovaném prostoru. Nejrychlejší růst zaznamenala města s počtem obyvatel vyšším než 10 tisíc. Městské osídlení se zvyšovalo jak vlastním přirozeným přírůstkem, tak pokračující migrací z venkova a administrativním připojováním původně venkovských obcí. Na druhou stranu podíl venkovského obyvatelstva se trvale snižoval, rychle pokračovalo především vylidňování nejmenších sídel. Nové trendy v oblasti sídelního uspořádání České republiky se začaly projevovat od poloviny devadesátých let. Charakteristická je především změna migrační bilance a suburbanizační procesy. Od přelomu tisíciletí začíná ubývat obyvatel městského prostoru ve prospěch venkovského osídlení. Největší úbytky obyvatelstva zaznamenávají velká města s počtem obyvatel nad 50 tisíc, a to především

v souvislosti s procesem suburbanizace. Podíl venkovského obyvatelstva tak téměř ve všech krajích ČR mírně vzrůstá. (Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2010, s. 9-10)

Podle údajů Českého statistického úřadu v ČR k 1. 1. 2013 existovalo celkově 6 253 obcí. Z uvedeného počtu obcí je 559 měst (zahrnuto také 24 statutárních měst) a 124 městysů. Venkovských obcí (zbývajících obcí bez dalšího označení) bylo 5 570. Míra urbanizace českého osídlení se při zařazení městysů k venkovskému prostředí pohybuje kolem 70%. Českou republiku je možné z pohledu rozložení osídlení označit za zemi s nadprůměrným výskytem menších a středních měst, a to i v kontextu ostatních evropských zemí obdobné velikosti, pro které je naopak typická větší koncentrace obyvatelstva ve velkých městech a metropolích. V zemích jako Belgie, Nizozemsko nebo Švédsko historicky vznikala významná metropolitní centra s populačně silnými nebo územně rozlehlými regiony ve svém zázemí. Také míra urbanizace v uvedených zemích je výrazně vyšší než v České republice. (Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2010b, s. 9)

2 MOŽNOSTI SPOLUPRÁCE OBCÍ A DALŠÍCH AKTÉRŮ

Spolupráce obcí se v posledních letech stává jedním z klíčových faktorů při naplňování cílů regionální politiky. Ke skutečnému rozvoji však přispívá pouze taková spolupráce, která je účelná a efektivní a má jednoznačně pozitivní dopad na socioekonomický rozvoj daného území.

Význam meziobecní spolupráce se neustále zvyšuje také v souvislosti s čerpáním prostředků z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF). V nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních týkajících se příslušných fondů EU se opakovaně zdůrazňuje potřeba integrovaných přístupů k řešení specifických problémů daného území. Z hlediska spolupráce obcí a menších měst mají podle nařízení hrát klíčovou roli místní akční skupiny (MAS). Téma MAS podrobně rozebereme v dalších částech práce.

Spolupráce obcí, ať už má jakoukoliv formu, by měla vést ke snižování disparit mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů a zabezpečování jejich harmonického rozvoje. Takové moderní pojetí regionální politiky vyžaduje aktivní přístup reprezentantů veřejné správy příslušných regionů. Rozlišujeme celou řadu forem meziobecní spolupráce, jejíž charakter se odvíjí od zapojených partnerů i cílů. Kooperovat na rozvoji daného území tak mohou jednotky státní správy, územní samosprávy, neziskový sektor, podnikatelské subjekty či občané. (Galvasová et al., 2007, s. 11-14)

2.1 Zákonné možnosti spolupráce obcí

Vzhledem k systému členění veřejné správy v České republice je nutné zdůraznit, že spolupráce obcí může probíhat ve dvou rovinách, a to v rámci jejich samostatné nebo přenesené působnosti. Daleko častější je spolupráce obcí v jejich samostatné působnosti, která rozvíjí pestrý vějíř možných aktivit.

Legislativní limity pro spolupráci obcí určuje především Zákon č. 128/ 2000 Sb., o obcích. V zákoně jsou vymezeny možné formy spolupráce mezi obcemi v rámci samostatné působnosti, spolupráce s obcemi jiných států a pro spolupráci v rámci přenesené působnosti stanovuje náležitosti veřejnoprávních smluv.

Spolupráce v samostatné působnosti

Podle zákona č.128/2000 Sb. o obcích, § 46 mohou obce při výkonu samostatné působnosti vzájemně spolupracovat. Zákon o obcích vymezuje následující formy spolupráce:

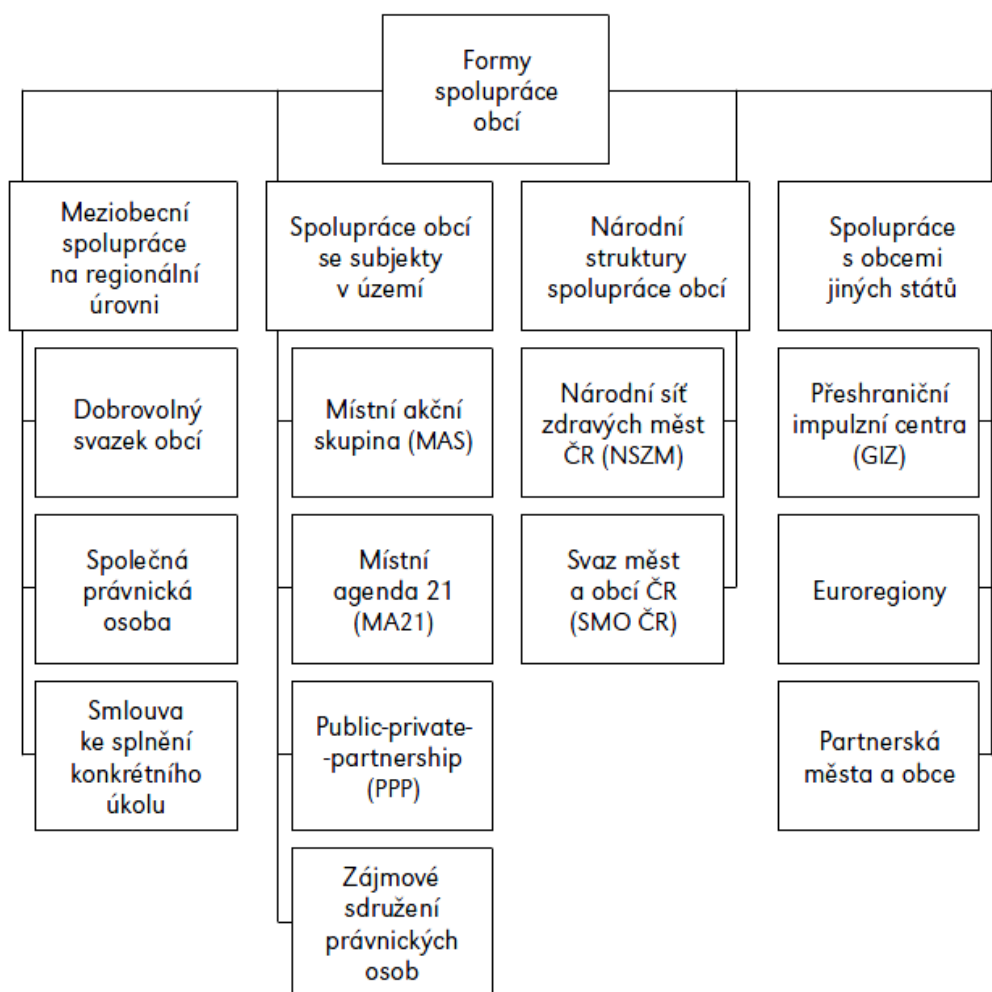
- Dobrovolný svazek obcí,
- spolupráce s právníckými a fyzickými osobami: na takový typ spolupráce lze v občanskoprávních vztazích použít ustanovení občanského zákoníku o spolku a o smlouvě o společnosti,
- spolupráce s obcemi jiných států.

Spolupráce v přenesené působnosti

Problematiku spolupráce obcí při plnění záležitostí veřejného zájmu upravuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. Podle § 63 odstavce 1 „mohou obce, jejichž orgány vykonávají přenesenou působnost ve stejném správním obvodu obce s rozšířenou působností, uzavřít veřejnoprávní smlouvu, podle níž budou orgány jedné obce vykonávat přenesenou působnost nebo část přenesené působnosti pro orgány jiné obce, která je též účastníkem veřejnoprávní smlouvy. Předmětem veřejnoprávní smlouvy nemůže být přenesená působnost, která je na základě zákona svěřena orgánům jen některých obcí. K uzavření veřejnoprávní smlouvy je třeba souhlasu krajského úřadu.“ Podle § 66a pak mohou obce s rozšířenou působností za stejných podmínek uzavřít také veřejnoprávní smlouvu v rámci správního obvodu kraje, pak je ale potřeba souhlasu Ministerstva vnitra. Spolupráce v přenesené působnosti na základě veřejnoprávní smlouvy se nejčastěji týká záležitostí sociálních služeb, státní správy lesů nebo státní památkové péče.

2.2 Konkrétní formy spolupráce obcí a dalších aktérů

Jednotlivé formy spolupráce představují konkrétní právní a institucionální naplnění systému společného vztahu. Spolupráci můžeme členit podle různých hledisek. Nejvhodnější je roztřídit formy spolupráce podle územního hlediska a podle typu spolupracujících aktérů. Existují formy spolupráce pouze na půdorysu municipalit. K dosažení celé řady cílů je však mnohdy efektivnější zapojit také občanskou společnost a podnikatelský sektor. Spolupráce se odvíjí také na místní úrovni nebo prostřednictvím různých celonárodních sítí v širším měřítku.

Obr. 1: Formy meziobecní spolupráce (Galvasová et al., 2007, s. 28)

Jeden z možných způsobů rozlišování forem spolupráce obcí a dalších partnerů je přiblížen na uvedeném schématu. V následující části práce pak budou podrobněji popsány nejzajímavější formy spolupráce, které nacházejí široké uplatnění v praxi.

2.2.1 Spolupráce na lokální úrovni

Dobrovolné svazky obcí (DSO)

Nejtradičnější formou spolupráce obcí jsou dobrovolné svazky obcí. Svazky obcí se označují jako mikroregiony. Členy svazků mohou být jedině obce. Není možné, aby ve svazku byly sdruženy i jiné právnické či fyzické osoby. Dobrovolný svazek obcí může vykonávat pouze činnosti v samostatné působnosti obcí na základě zákona č. 248/2000 Sb. Samostatná působnost obcí však nabízí pestré spektrum nejrůznějších aktivit. Předmětem činnosti svazků mohou být zejména činnosti v následujících odvětvích: školství, sociální péče,

zdravotnictví, kultura, veřejný pořádek, ochrana životního prostředí, cestovní ruch, technická infrastruktura, dopravní obslužnosti apod. DSO zpravidla vznikají pro územně celistvou oblast, vymezenou přirozenými přírodními, technickými nebo historickými hranicemi a dalšími důležitými pojícími prvky. Často vznikají také účelové svazky obcí sdružené bez ohledu na územní vazby a sledující naplnění určitého konkrétního cíle. (Galvasová et al., 2007, s. 31; Svobodová, 2011, s. 94)

Podle motivace k partnerství lze jednotlivé svazky rozlišit na **monotematické** a na **mikroregiony**. Galvasová popisuje (2007, s. 32), že jako mikroregiony bývají často nepřesně označovány veškeré dobrovolné svazky obcí. Při definování mikroregionu je však potřeba zohlednit hledisko funkčních vazeb mezi prostorovými celky. V kontextu problematiky svazků obcí je za mikroregion možné označit pouze celistvé území s výraznými znaky socioekonomické a geografické integrace. Odborné přístupy považují za mikroregiony ty svazky obcí, jež jsou založeny na principu soudržnosti. V ideálním případě území mikroregionu odpovídá přirozené historické spádovost a dojížděče do nodálních center. Hlavní motivací k založení monotematických svazků je zpravidla vybudování či provozování společné technické infrastruktury (vodovod, kanalizace, odpady) nebo rozvoj cestovního ruchu. Účel vzniku svazků se odráží také v jejich životnosti. Monotematické svazky bývají zpravidla časově omezeny na dobu realizace daného projektu. Zatímco svazky mikroregionů se snaží o komplexní a dlouhodobý rozvoj území. (Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2010a, s. 41)

Místní akční skupina (MAS)

Místní akční skupiny (MAS) jsou společenstvím občanů, neziskových organizací, soukromé podnikatelské sféry a veřejné správy, které spolupracují na rozvoji venkova, zemědělství a při získávání finanční podpory z EU a z národních programů, pro svůj region, metodou Leader. Místním akčním skupinám i metodě Leader je věnována převážná část této práce, proto v této kapitole nebudou rozebírány do detailu.

Společná právnická osoba

Obce mohou společně založit také novou právnickou osobu. Jedná se o subjekt, který zastřeší společné zájmy více obcí a umožní efektivnější dosažení společných cílů. Zakládání a činnost těchto společných právnických osob se řídí podle občanského zákoníku. Praxe ukázala, že taková forma spolupráce je vhodná především u dopravních podniků, správy

bytových domů, tepláren, lesů apod. Příslušná ustanovení obchodního zákoníku stanovují u jednotlivých druhů obchodních společností rozsah ručení společníků za závazky společné právnické osoby. Každý z partnerů má ve společnosti určitý podíl, který představuje jeho účast ve společnosti a z toho vyplývající práva a povinnosti. (Galvasová et al., 2007, s. 33)

Spolupráce s partnerskou obcí v zahraničí

Celá řada českých obcí a měst spolupracuje se spřízněnými municipalitami v zahraničí. Nejčastěji se jedná s o spolupráci s některou z evropských obcí či městem a není výjimkou více takových partnerství. Hlavním přínosem příhraničních svazků je zejména sdílení zkušeností ohledně provozu veřejné správy nebo realizace rozvojových projektů. (Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2010a, s. 39)

2.2.2 Spolupráce na celostátní úrovni

Národní síť Místních akčních skupin České republiky (NS MAS ČR)

Hlavní agendou NS MAS ČR je sdružovat, reprezentovat a zastupovat místní akční skupiny pracující metodou Leader. Národní síť vyjednává ve věcech metody s vládou a jejími orgány a také s dalšími relevantními subjekty, a to i v mezinárodním měřítku. NS MAS ČR také reprezentuje své členy při spolupráci a komunikace s krajskými úřady, s organizacemi zabývajícími se rozvojem venkova, s finančními ústavy, na mezinárodní úrovni s příslušnými institucemi EU. Zajišťuje také propagaci a medializace aktivit souvisejících s činností MAS. (Národní síť MAS ČR, © 2014)

Mezi hlavní cíle NS MAS ČR patří:

- zlepšit kvalitu života na venkově prostřednictvím udržitelného místního rozvoje,
- zajistit sdílení poznatků a zkušeností mezi členy sítě,
- zajistit sdílení poznatků a zkušeností mezi členskými zeměmi Evropské unie a jejich MAS,
- podporovat spolupráci s dalšími zeměmi, které používají metodu LEADER.

Nejvyšším orgánem NS MAS ČR je Valná hromada, na které má každá členská MAS oprávnění disponovat rozhodujícím hlasem. Statutárním a výkonným orgánem národní sítě je Výbor, který za svou činnost odpovídá Valné hromadě. Na úrovni regionu mohou vzniknout také Krajská sdružení. (Národní síť MAS ČR, © 2014a)

Sdružení místních samospráv ČR (SMS ČR)

Jedná se o nezávislou organizaci s celostátní působností, která hájí zájmy obcí a měst České republiky. Naplní činností SMS ČR je připomínkování nejrůznějších legislativních návrhů, prezentace a prosazování potřeb menších obcí a měst, hájení zájmů venkova a jeho obyvatel a spolupráce v boji proti korupci ve veřejné správě. Z rozsáhlého spektra aktivit ve prospěch samospráv lze zmínit především prosazování spravedlivého dělení daňových výnosů mezi obce a města v ČR. (Sdružení místních samospráv ČR, 2007 - 2014 ©)

Svaz měst a obcí České republiky (SMO ČR)

Členy svazu jsou obce a města České republiky. Jedná se o celostátní, dobrovolnou, nepolitickou a nevládní organizaci. Svaz je partnerem pro vládní i parlamentní politickou reprezentaci. Spolupodílí se na přípravě a tvorbě návrhů legislativních i nelegislativních opatření v oblastech týkajících se kompetencí obcí. Je připomínkovým místem legislativních návrhů vlády. Činnost SMO ČR je založena především na aktivním přístupu starostů, primátorů a členů zastupitelstev, kteří se nad rámec svých předepsaných povinností věnují i obecným problémům samosprávy. V současné době tvoří Svaz kolem dvou a půl tisíce měst a obcí.

Mezi hlavní cíle SMO ČR patří:

- obhajovat společné zájmy a práva měst a obcí,
- podporovat a rozvíjet samosprávnou demokracii ve veřejné správě,
- podílet se na přípravě zákonů a dalších opatření, které mají dopad na místní samosprávu, a posilovat tak význam obcí v legislativní činnosti,
- posilovat ekonomickou nezávislost měst a obcí,
- vzdělávat reprezentanty místních samospráv,
- podporovat sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe.

(Svaz měst a obcí České republiky, 2014 ©)

Spolek pro obnovu venkova (SPOV)

Spolek se snaží přispívat k obnově a prohloubení společenského a duchovního života na venkově a také k posílení jeho hospodářské stability a prosperity. Prostřednictvím svých aktivit se snaží motivovat obyvatelstvo ve venkovských oblastech k napomáhání zdárnému

vývoji obce i ke vzniku a činnosti místních a regionálních sdružení. Účastní se evropské spolupráce při obnově venkova. Nejvýznamnější akcí Spolku pro obnovu venkova je soutěž Vesnice roku. Soutěž vyhlašuje společně se Svazem měst a obcí ČR a dalšími partnery už od roku 1995. (Spolek pro obnovu venkova, © 2006)

3 METODA LEADER

Leader je metoda, která se zaměřuje na iniciaci rozvoje venkovských oblastí. Slovo Leader vzniklo z francouzského „Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale“, neboli propojení aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku. Základem metody je partnerská spolupráce různých subjektů v území. Zástupci místních samospráv, podnikatelů a neziskových organizací společně zakládají Místní akční skupiny, prostřednictvím kterých se snaží o rozvoj venkovského regionu, společně připravují strategie a realizují projekty k jejich naplnění. (Ministerstvo zemědělství, © 2009-2013a)

Pro potřeby programovací období 2007-2013 bylo přijímáno vymezení metody Leader podle Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV). Přístup Leader zahrnuje alespoň tyto prvky:

- a) „strategie místního rozvoje podle jednotlivých oblastí, určené pro řádně vymezená sub-regionální venkovská území,“
- b) „partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem na místní úrovni (místní akční skupiny),“
- c) „přístup zdola spojený s tím, že rozhodovací pravomoc týkající se vypracování a provádění strategií místního rozvoje náleží místním akčním skupinám,“
- d) „víceodvětvové navrhování a provádění strategie založené na součinnosti mezi subjekty a projekty z různých odvětví místního hospodářství,“
- e) „uplatňování inovačních přístupů,“
- f) „provádění projektů spolupráce,“
- g) „vytváření sítí místních partnerství.“ (Evropská Unie, 2005)

3.1 Historický vývoj iniciativy LEADER

Původně jako Iniciativa společenství začal Leader fungovat v roce 1991 s cílem posílit rozvojový potenciál venkovských území prostřednictvím využití místní iniciativy a znalostí, podpory osvojování znalostí v procesu místního integrovaného rozvoje a jejich šíření do dalších venkovských oblastí. Před zavedením metody Leader byly přístupy k rozvoji venkovských oblastí v EU soustředěny především sektorově. Zaměřily se především na podpo-

ru strukturálních změn v zemědělství. Byl prosazován klasický centralistický způsob uvažování. (European Communities, 2006, s. 6)

Leader jako oficiální Iniciativa Společenství fungoval ve třech etapách: Leader I (1991-1993), Leader II (1994-1999) a Leader+ (2000-2006).

Iniciativa **Leader I** (v letech 1991-1994) stála na vytváření sítí jako důležitého předpokladu regionálního rozvoje. Docházelo k výměně znalostí mezi místními akčními skupinami, což přispělo k vymanění celé řady venkovských oblastí z izolace. (Čepelka 2001, s. 13)

V období 1994-1999 podporovala Iniciativa **Leader II** zejména inovační projekty s potenciálem dalšího šíření, které vyjadřovaly nové přístupy objevené v rámci předchozí iniciativy. Jednalo se zejména o rozvoj venkovských oblastí, sdílení zkušeností a vědomostí a také mezinárodní spolupráci. Za inovační je v tomto duchu možné považovat samotný strategický plán. Každý jednotlivý projekt nemusí být nutně převratnou inovací. Existuje však celá řada aktivit nutná k zachování soudržnosti a vnitřních souvislostí celkového procesu rozvoje, které nenesou prvky inovace. (Čepelka 2001, s. 14-15)

Leader+ v období 2000-2006 opět napomáhal místním subjektům při řešení dlouhodobého potenciálu příslušného regionu. Důraz byl kladen na zavádění integrovaných, vysoce kvalitních a původních strategií udržitelného rozvoje. Oproti předchozím iniciativám byl určen všem územím venkovského charakteru bez výjimek. Do popředí se dostává také hodnota trvale udržitelného rozvoje. V tomto období bylo na iniciativu vyčleněno přes 5 miliard euro, z čehož 2,1 miliardy euro pocházelo Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF). (Čepelka 2001, s. 14-15)

Tab. 1: Finanční alokace iniciativ Leader (European Communities, 2006, s. 7)

Iniciativy Leader	Počet místních akčních skupin	Celková rozloha dotčených oblastí	Financování EU
Leader I	217	367 000 km ²	442 milionů EUR
Leader II	906	1 375 144 km ²	1 755 milionů EUR
Leader Plus	893	1 577 386 km ²	2 105,1 milionů EUR

S rozšířením EU v roce 2004 vznikla potřeba aplikovat iniciativu Leader do nových členských zemí. Pro období 2004-2006 tak byla metoda zkušebně zavedena rovněž v programech těchto zemí. V rámci dalšího programovacího období **2007 – 2013** došlo v institucionálním vnímání Leaderu k zásadnímu posunu. Leader byl integrován do společ-

né zemědělské politiky EU a byl chápán jako univerzální metoda. Nefungoval už na úrovni samostatné iniciativy, ale byl plně začleněn do programů jednotlivých členských států zaměřených na rozvoj venkova. Metoda Leader je v aktuálním programovacím období, které stále ještě fakticky probíhá, financována prostřednictvím Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. (European Communities, 2006, s. 6)

Efektivní uplatnění metody souvisí také s podmínkou, že 5% prostředků každého konkrétního programu, musí být alokováno pro naplňování samostatné osy Leader. Tato kritická mez se nevztahuje na 10 nových členských zemí, které do EU vstoupily v roce 2004. Pro ty platí nutnost vyčlenit na aktivity Leaderu v průměru kolem 2,5%, protože s implementací metody mají méně zkušeností. (European Communities, 2006, s. 17; Svobodová 2011, s. 95)

Od roku 1991 bylo v rámci iniciativ Společenství pro metodu Leader a současné osy IV fondu EZFRV investováno celkově 9,75 miliardy euro. V současnosti na území všech členských zemí EU funguje přes 2200 místních akčních skupin. (European Economic and Social Committee, 2011, s. 3)

Svobodová (2011, s. 96) tvrdí, že samotná metoda Leader je vůbec nejzdařilejší inovací vytvořená Evropskou komisí. Přínos metody k rozvoji venkova je všeobecně hodnocen jako mimořádný. Je však třeba zdůraznit, že v různých členských státech jeho implementace Leaderu a probíhá s různými úspěchy. Souvisí to zejména s historicky odlišnou výchozí situací pro zavádění metody.

3.2 Leader v podmínkách České republiky

3.2.1 Program obnovy venkova

V České republice dlouho neexistoval koncepční přístup k politice rozvoje venkova. V 90. letech byla součástí obecných přístupů realizovaných v rámci komplexní politiky regionálního rozvoje. Jediným nástrojem cílené podpory rozvoje venkovských oblastí v té době byl Program obnovy venkova vyhlášený Ministerstvem pro místní rozvoj. Tento program fungoval od roku 1991 a v průběhu času se modifikoval, tak aby lépe odpovídal rozvojovým potřebám venkova. Od roku 2003 docházelo k první podpoře místních akčních skupin. Dotační tituly vyhlášené v rámci POV se těšily poměrně velké oblibě. V roce 2004 byl souběžně zřízen obdobný program na úrovni vyšších územně samosprávných celků. Jed-

notlivé kraje tak realizují své vlastní dotační tituly pod názvem Program obnovy venkova. Ministerstvo pro místní rozvoje v současnosti vyhlašuje tento dotační titul pod názvem Podpora obnovy a rozvoje venkova. (Pavlíková 2009)

3.2.2 SAPARD

Program předvstupní pomoci SAPARD (Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development) v období 2000-2003 částečně zprostředkoval také podporu MAS. Cílem programu bylo mimo jiné řešit specifické problémy spojené s trvale udržitelnými změnami v sektoru zemědělství a ve venkovských oblastech kandidátských zemí. Program podpořil přípravu 210 místních rozvojových strategií. Se vstupem České republiky do EU a větším důrazem na uplatnění metody Leader, tak již existovaly připravené rozvojové strategie pro oblast venkova. Všeobecně dobré zkušenosti s realizací iniciativy vytvářely vhodné podmínky pro aplikaci metody i na nové členské země. (Ministerstvo zemědělství ČR, 2013, s. 27)

3.2.3 Leader ČR pro období 2004-2006

Pro finanční perspektivu 2004-2006 Ministerstvo zemědělství spustilo nový národní program s označením Program podpory venkovských regionů Leader ČR. Program byl financován výhradně z prostředků státního rozpočtu. Hlavním cílem Programu Leader ČR bylo iniciovat v České republice vznik fungujících MAS, které budou schopny připravovat kvalitní projekty. Finanční podpora byla určena především pro projekty investičního charakteru. (Pavlíková 2009)

Leader ČR je umožňoval podporu zejména investičních projektů typu:

- pořízení zemědělských strojů
- revitalizace přírodních lokalit
- obnova kulturních památek nebo charakteristických stavebních prvků sídel a krajiny
- pořízování technologického vybavení pro zachování přírodních lokalit nebo kulturního dědictví. (Ministerstvo Zemědělství, © 2009-2013b)

Národní program Leader ČR měl během své působnosti pokrývat časový prostor před spuštěním nového programovacího období 2007-2013, v rámci kterého mohly subjekty působící na venkově čerpat finanční prostředky z nově vytvořeného Evropského zemědělského

fondů pro rozvoj venkova (EZFRV). Během realizace Leaderu ČR v letech 2004, 2005, 2006, 2007 a 2008 bylo ze státního rozpočtu vyčerpáno 325 milionů Kč na podporu konkrétních projektů místních akčních skupin. (Pavlíková 2009)

3.2.4 Leader + pro období 2004- 2006

Ve zkráceném programovací 2004-2006 nebyla Iniciativa Leader + v rámci České republiky zpřístupněna jako samostatný finanční zdroj. Aktivity typu Leader+ však byly začleněny do Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ). V rámci opatření 2.1 Posílení přizpůsobivosti rozvoje venkovských oblastí byl podpořen limitovaný počet pilotních MAS při přípravě a realizaci jejich integrované strategie rozvoje, tak i při proškolení dalších potenciálních zájemců o metodu Leader. Opatření tedy mělo neinvestiční charakter a bylo koncipováno jako komplementární k čistě národnímu programu Leader ČR, který probíhal ve stejném období. Tyto aktivity byly financovány z orientační sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EAGGF), který byl v té době součástí strukturálních fondů. Na konci roku 2004 bylo vybráno 10 místních akčních skupin, a ty získaly finanční prostředky na realizaci projektů naplňující cíle integrované rozvojové strategie daného území. Jednalo se zejména o měkké aktivity. Celkově bylo na aktivitu Leader+ v rámci OP RVMZ vyčerpáno 196 milionů Kč. (Ministerstvo Zemědělství, 2004, s. 96; Pavlíková 2009)

3.2.5 Program rozvoje venkova 2007 - 2013

Program rozvoje venkova České republiky (PRV) představuje v období finanční perspektivy 2007 - 2013 nástroj pro získání podpory poskytované Evropskou unií prostřednictvím EZFRV. Řídícím orgánem PRV je Ministerstvo zemědělství ČR. Zprostředkujícím subjektem pak Státní zemědělský intervenční fond. Prostřednictvím programu je také uplatňován přístup Leader, který od tohoto období nemá podobu samostatné iniciativy, ale je implementován do jednotlivých programů členských států zaměřených na rozvoj venkova.

Program rozvoje venkova se člení na 4 tematické osy:

- Osa I: zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství, potravinářství a lesnictví

- Osa II: zvýšení biologické rozmanitosti, ochrana vody a půdy a zmírnění klimatických změn
- Osa III: zkvalitnění života ve venkovských oblastech a diverzifikaci hospodářství venkova
- Osa IV: zpracování strategií rozvoje území, a podpora projektů pro jeho rozvoj metodou Leader (Ministerstvo Zemědělství, © 2009-2013c)

Program rozvoje venkova 2007 – 2013 umožňuje investovat do rozvoje zemědělství a venkova prostředky EU ve výši 2,8 miliardy euro. Po připočítání národního spolufinancování se jedná o celkovou částku ve výši 3,6 miliardy euro. (Ministerstvo Zemědělství, © 2009-2013c)

Uvedená tabulka popisuje stav aktuální stav **implementace PRV 2007 – 2013** k 31. 12. 2013. Je důležité zdůraznit také údaj o míře závazkování. Ke konci roku 2013 bylo smluvně zavázáno 91% všech prostředků. V kontextu operačních programů kohezní politiky EU implementovaných v České republice patří PRV k vůbec nejefektivněji fungujícím programům v rámci stávajícího rozpočtového období. (Ministerstvo Zemědělství, © 2009-2013d)

Tab. 2: Stav implementace PRV 2007 – 2013 k 31. 12. 2013, Ministerstvo Zemědělství, © 2009-2013d

Oblast podpory	Rozpočet PRV		Proplaceno	
	mil. EUR		mil. EUR	
Osa I	873,5	616,1	71	
Osa II	1931	1684,8	87	
Osa III	641,8	454,6	71	
Osa IV	205,8	144,3	70	
TP	18	8,2	46	
CELKEM	3 670,1	2 908,0	79	

Z pohledu problematiky MAS je nejdůležitější **Osa IV Leader**. Jejím cílem je realizovat místní rozvojové strategie a spolupráci místních partnerství. K realizaci metody Leader dochází prostřednictvím místních akčních skupin. Finanční podíl osy na celkové alokaci EZFRV v PRV 2007 – 2013 je 5,76 %. Osa IV se rozpadá do tří dílčích opatření:

IV. 1.1. Místní akční skupina: v rámci tohoto opatření hodnotitelská komise vybrala z celé ČR 112 MAS, které splnily kritéria přijatelnosti posuzované SZIF. MAS vybrané k podpoře čerpají v rámci programovacího období 2007-2013 dotace na svůj provoz související s realizací zpracovaného Strategického plánu Leader (SPL).

IV. 1.2. Realizace místní rozvojové strategie: opatření podporuje realizaci konkrétních projektů, které naplňují strategický plán příslušné MAS. Jednotlivé projekty vybírá přímo MAS prostřednictvím výběrové komise a podle předem stanovených hodnotících kritérií.

IV. 2.1. Realizace projektů spolupráce: opatření je zaměřeno na podporu vzájemné spolupráce více MAS. Může se jednat o spolupráci na národní nebo mezinárodní úrovni. (Ministerstvo Zemědělství, © 2009-2013e)

V roce 2013 bylo do Programu rozvoje venkova zařazeno také opatření v rámci **Osy III - 4.1 Získávání dovedností, animace a provádění**. Opatření se zaměřilo na MAS, které nezískaly podporu v rámci Osy IV opatření 1.1 Místní akční skupina. Prostřednictvím opatření budou místní partnerství získávat dovednosti pořádáním informačních a propagačních akcí a vzděláváním svých zaměstnanců, partnerů a členů orgánů. Důležitou součástí bude také tvorba integrovaných rozvojových strategií příslušné MAS. Celkem bylo podpořeno 59 MAS, které nebyly zapojeny do osy Leader. Na celé opatření byla vyčleněna částka 29 milionů Kč. Maximální výše dotace na jeden projekt byla 500 tisíc Kč. Nebyla vyžadována žádná míra spolufinancování ze strany žadatele. (Státní zemědělský intervenční fond, 2013)

4 MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINA

Místní akční skupiny představují společenství občanů, neziskových organizací, soukromé podnikatelské sféry a veřejné správy, která spolupracují na rozvoji venkova, zemědělství prostřednictvím metody Leader. Místní akční skupina je základním nástrojem uplatňování této metody. Hlavním úkolem MAS je formulovat a provádět místní rozvojovou strategii, rozhodovat o rozdělování finančních zdrojů a spravovat je.

O místních akčních skupinách se v EU začíná poprvé hovořit v souvislosti s rozšířením metody Leader na začátku 90. let. Vůbec první MAS v České republice vznikla v roce 2002. O pět let později už jejich počet přesáhl 150. MAS fungují v souladu s metodou Leader a usilují o implementaci jejich principů v konkrétním území. Hlavní pozitivum MAS spočívá ve vytváření podmínek pro interakci místních subjektů, tak aby se mohly sdružovat a samy definovat rozvojové potřeby svého území. Oproti běžným operačním programům, jež jsou plně v kompetenci členských zemí potažmo územně samosprávných celků, je implementace metody Leader prostřednictvím MAS výrazně jednodušší a prakticky nezávislá na jednání veřejné správy dané země. Prostřednictvím komunitně připravených strategií místního rozvoje se nastaví směr a obsah projektů, které mají být podporovány. Celá řada venkovských regionů prostřednictvím MAS zaznamenala zásadní změnu ve vnímání svého rozvojového potenciálu a při překonávání stagnace těchto oblastí. Aktivní podpora takového způsobu spolupráce přináší konkrétní výsledky v podobě nových pracovních míst, zachování kulturních a přírodních hodnot, větší soudržnosti místních komunit nebo při eliminování migrace obyvatelstva do větších měst. (Evropská společenství, 2006, s. 10; Svobodová, 2011, s. 96)

Možným úskalím realizace rozvojových opatření prostřednictvím MAS je časté nepochopení jejich základních principů. V České republice a dalších nových členských zemích, kde se principy metody Leader začaly uplatňovat až v posledních letech, jsou často chápány pouze jako snadná cesta k dalším finančním zdrojům. Dokladem toho je také spektrum podporovaných projektů, které se nejčastěji zaměřují na dobudování technické infrastruktury, ale mnohem méně se orientují na aktivity spolupráce s potenciálem endogenního rozvoje venkovského regionu. (Svobodová, 2011, s. 97-98)

4.1 Základní parametry MAS

Každá místní akční skupina musí splňovat celou řadu podmínek, aby mohla skutečně efektivně provádět rozvojové aktivity metodou Leader. Základní parametry lze shrnout do následujícího přehledu:

- všichni členové MAS musí mít v daném území bydliště, sídlo, nebo v něm musí prokazatelně působit,
- musí mít stanoven statut, stanovy, organizační řád a strukturu,
- partnerství se skládá ze subjektů zastupující veřejné a soukromé místní zájmy, na rozhodovací úrovni nedisponuje veřejný sektor ani žádná z jednotlivých zájmových skupin více než 49 % hlasovacích práv,
- jeden člen může být kromě nejvyššího orgánu členem pouze jednoho z dalších povinných orgánů,
- funguje v souladu s metodou Leader, musí projednat a schválit strategii pro rozvoj svého území,
- působí na geograficky celistvém území, které až na výjimky (vojenské újezdy, rozdělený katastr samotné obce, do území MAS zasahuje město s více než 25 tisíci obyvateli) není tvořeno izolovanými územními celky,
- pokrývá území s 10 až 100 tisíci obyvateli a nezahrnují města s více než 25 tisíci obyvateli,
- počet členů je přinejmenším 21, zároveň poměr počtu členů vůči počtu obyvatel území působnosti MAS je minimálně 1:2000,
- území jednotlivých MAS se nesmí překrývat,
- od 1. 1. 2014 musí MAS splňovat jednu z následujících právních forem v souladu se zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník: obecně prospěšná společnost, spolek nebo zájmové sdružení právnických osob,
- partnerství MAS je otevřené, podmínky pro přistoupení nových členů jsou zveřejněny na internetových stránkách (Ministerstvo zemědělství, 2014, s. 9)

Činnost MAS by měla:

- koncentrovat do integrovaného projektu příslušné zájmové skupiny,
- rozhodovat samostatně a k místním zdrojům přistupovat novým způsobem,
- propojovat nejrůznější opatření,
- využívat příležitostí nabízených kombinací místních zdrojů,
- být vstřícná k inovativním myšlenkám,
- propojovat a integrovat oddělené odvětvové přístupy. (European Communities, 2006, s. 12)

4.2 Vnitřní organizace MAS

Kompetence povinných orgánů vycházejí ze statutů a jednacích řádů příslušných MAS. Pro všechny povinné orgány však MAS platí, že jsou usnášeníschopné za přítomnosti nadpoloviční většiny členů a veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nepředstavuje více než 49 % hlasovacích práv a pro přijetí rozhodnutí je nutný souhlas většiny přítomných. Vnitřní orgány MAS jsou vytvořeny minimálně v rozsahu: nejvyšší orgán a orgány plnící rozhodovací, výběrovou a kontrolní funkci. Následující část stručně popisuje organizační strukturu MAS. (Národní síť MAS ČR, 2012, s. 8-9)

Nejvyšší orgán (Valná hromada, Valné shromáždění členů, Členská schůze, Plénum apod.) se skládá ze všech členů MAS. Schvaluje jednací řád a další interní předpisy MAS, pokud nejsou v souladu s legislativou svěřeny jinému orgánu MAS. Zřizuje a volí členy dalších povinných orgánů jako rozhodovací orgán, kontrolní orgán a výběrový orgán. Nejvyšší orgán také rozhoduje o přijetí nebo vyloučení členů MAS, rozděljuje veřejné finanční prostředky, schvaluje strategii místního rozvoje, schvaluje kritéria pro výběr projektů i rozpočet realizační části strategie. **Rozhodovací orgán** (Programový výbor, Výbor partnerství, Rada sdružení) je tvořen volenými členy MAS. Délku mandátu členů stanovuje nejvyšší orgán na dobu maximálně čtyř let, ale je možné opakované zvolení. Rozhodovací orgán jmenuje a odvolává vedoucího zaměstnance zodpovědného za realizaci strategie rozvoje a dohlížení na jeho činnost, schvaluje plnění rozpočtu, připravuje kritéria pro výběr projektů, schvaluje výzvy k podávání žádostí, stanovuje výši podpory a vybírá projekty k realizaci. **Výběrový orgán** je volen ze subjektů prokazatelně působících na území MAS. Délka

mandátu členů stanovuje nejvyšší orgán na dobu maximálně jednoho roku, ale je možné opakované zvolení. V jeho kompetenci je především zajištění výběrového řízení k projektům na základě objektivních kritérií, stanovuje pořadí projektů podle jejich přínosu k plnění záměrů a cílů místní rozvojové strategie. **Kontrolní orgán** (Kontrolní komise, Revizní komise, Dozorčí rada, Inspektor apod.) se skládá z volených členů MAS a projednává řádné a mimořádné účetní závěrky a výroční zprávy. Dozoruje, že MAS vyvíjí činnost v souladu se zákony, platnými pravidly, vnitřními standardy a místní rozvojovou strategií. Každá MAS musí mít zřízenou svou **kancelář**. Je řízena zpravidla manažerem MAS, který může mít k dispozici další spolupracovníky. Většina MAS využívá pracovníky v průměru od 1,5 do 3,5 přepočteného pracovního úvazku. MAS musí mít vlastní internetové stránky, které spravuje její kancelář. Na stránkách musí být uvedeny především údaje o zřizovacích dokumentech, aktuální seznam členů, kontaktní údaje, mapa územní působnosti a také výroční zpráva. (Ministerstvo zemědělství, 2014, s. 10-12; Národní síť MAS ČR, 2012, s. 8-9)

4.3 Financování MAS

Činnost MAS je možné financovat z vlastních i cizích zdrojů. Co se vlastních zdrojů týče, tak se jedná o pravidelné příspěvky jednotlivých členů. Jejich výše je častokrát stanovena na základě poměru počtu obyvatel dané obce a pevné částky pro ostatní členské subjekty. Většina výdajů na provoz a naplňování místní strategie rozvoje je však hrazena z národních a unijních dotačních zdrojů. V období 2007 až 2013 to bylo především z Programu rozvoje venkova financovaného prostřednictvím EZFRV. Podrobně jsou jednotlivé nástroje financování rozvoje MAS rozebrány v kapitole Leader.

3.4 MAS v České republice

V současnosti (k 17. 3. 2014) na území České republiky působí celkově 179 místních akčních skupin. Sumu všech MAS můžeme rozdělit do dvou základních kategorií. Existuje **112 MAS, které jsou v programovém období 2007 – 2013 zapojeny do Osy IV** Programu rozvoje venkova. Strategické plány Leader takových MAS byly poprvé hodnoceny v roce 2008. V prvním kole hodnocení žádostí o zařazení do Osy IV bylo ze 102 podaných žádostí schváleno 48. V roce 2009 pak bylo k podpoře vybráno dalších 64 MAS z 92 podaných žádostí. V dalších letech již nebyly vybírány žádné nové MAS k podpoře v rámci PRV. Celkově se území 112 podpořených MAS rozprostírá na bezmála 50 tisících km² a žije tam více než 3,6 milionu obyvatel. Jedná se o zkušené MAS, které realizují svůj strate-

gický plán pro dané období. Každý rok mají alokovány finanční prostředky, z nichž maximálně 20% je možné použít na pokrytí provozních výdajů a zbývající část je určena na podporu projektů k naplňování priorit konkrétní strategie místního rozvoje. (Národní síť MAS ČR, © 2014b)

V ČR působí také dalších **67 MAS**, které nebyly v končícím programovacím období zapojeny do realizace Osy IV. Neměly tedy prostředky k pokrytí provozních výdajů a realizování svých strategických plánů. 59 MAS z této kategorie **se v roce 2013 zapojilo do PRV alespoň prostřednictvím Osy III 4.1.** Získávání dovedností, animace a provádění. Tyto nezkušené MAS si tedy osvojují znalosti a dovednosti při spolupráci s partnerskými MAS, které již podporu čerpaly. Tento krok má zajistit, že na nové programovací období bude v České republice ještě větší počet MAS připravených k aktivní participaci na rozvoji venkovských oblastí prostřednictvím metody Leader. Existuje také **8 dalších MAS**, které své kompetence získávají individuálně **bez jakékoliv podpory z PRV**. (Národní síť MAS ČR, © 2014b)

Pro období 2014–2020 bude tedy připraveno s největší pravděpodobností 179 MAS, které budou pokrývat téměř veškeré území ČR s mimo města nad 25 000 obyvatel.

5 KOMUNITNĚ VEDENÝ MÍSTNÍ ROZVOJ V OBDOBÍ 2014 - 2020

Posílení role metody Leader v novém programovacím období předznamenalo už prohlášení Evropského hospodářského a sociálního výboru. Ve stanovisku k tématu Leader jako nástroj pro místní rozvoj výbor metodu jednoznačně podpořil a doporučil její aplikaci také mimo venkovský prostor. „Metoda Leader a její rozšíření v podobě partnerství odspodu pro využívání prostředků z jiných fondů EU zaměřených na oblast venkova a výslovně doporučuje použití metodiky pod jiným názvem také ve městech při řešení rozvojových strategií a investic“. Stanovisko také připomnělo fakt, že už Lisabonská smlouva přinesla nové pojetí subsidiarity posilující úlohu regionálních a místních subjektů. (European Economic and Social Committee, 2011, s. 1)

Důraz na rozvoj zakládající se na místě byl kladen také v Agendě pro reformovanou politiku soudržnosti, v tzv. Barcově zprávě, která byla zveřejněná evropskou komisařkou pro regionální politiku Danutou Hübner v roce 2009. Takový přístup by měl zajistit maximální naplnění potenciálu každého konkrétního místa v EU. Také další nevládní organizace jako ELARD (Evropská asociace Leader pro rozvoj venkova) nebo Úmluva o zemědělství a venkově ve svých pozičních dokumentech zdůrazňovaly potřebu větší akcentace komunitně vedeného místního rozvoje s využitím zavedených principů metody Leader v novém rozpočtovém období EU. (Národní síť MAS ČR, 2012, s. 5)

Důležitou součástí integrovaných přístupů ke komunitně vedenému místnímu rozvoji v novém programovacím období budou také regionální inovace. Vyjadřují přístup, který se opírá o dialog, síťování, úzkou spolupráci a sdílení zkušeností mezi zájmovými skupinami v příslušném území. Regionální inovace by měly komplexně řešit ekonomické a sociální problémy. Nastíněný přístup je vyjádřením konceptu učících se regionů. Takto fungující územní celek bude efektivněji reagovat na výzvy související s přechodem ke znalostní ekonomice. (Gustavsen et al., 2007, s. 3)

Nastíněné přístupy k metodě Leader se podařilo aplikovat také do nového legislativního rámce k Evropským strukturálním a investičním fondům na období 2014 - 2020. Uplatňování metody Leader se rozšíří také mimo programy úzce orientované na rozvoj venkova. Pro období 2014 – 2020 se také na místo Leaderu začíná hovořit o komunitně vedeném místním rozvoji, v angličtině Community-Led Local Development (CLLD). V praxi oba pojmy splývají.

5.1 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013

V prosinci 2013 vstoupilo v platnost Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních týkajících se Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), Evropského sociálního fondu (ESF), Fondu soudržnosti (FS), Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a Evropského námořního a rybářského fondu (ENRF), o obecných ustanoveních týkajících se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006.

Nařízení mimo jiné zavádí nový přístup k názvosloví fondů EU. Všechny se začínají souhrnně označovat jako Evropské strukturální a investiční fondy (ESIF). Konkrétně se jedná o strukturální fondy, pak také o Fond soudržnosti, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a Evropský námořní a rybářský fond. Věcná náplň těchto fondů se oproti dosavadnímu zaměření příliš nemění.

V následující části budou zdůrazněny nejdůležitější aspekty **Nařízení č. 1303/2013** směrem k podpoře uplatňování metody Leader v novém programovacím období. Přímo komunitně vedenému místnímu rozvoji se věnují zejména Články 32-35.

Přímo v prvním odstavci **Článku 32** je uvedeno, že komunitně vedený místní rozvoj, který je podporován z EZFRV, je označován jako Leader – místní rozvoj, a může být podporován z EFRR, ESF nebo ENRF.“ Tím je jasně rozšířeno spektrum podpory aktivit realizovaných metodou Leader také o další evropské strukturální a investiční fondy. Komunitně vedený místní rozvoj:

- a) „se zaměřuje na konkrétní subregionální oblasti;“
- b) „je veden místními akčními skupinami složenými ze subjektů, které zastupují veřejné a soukromé místní socioekonomické zájmy, v nichž na rozhodovací úrovni ani veřejné orgány definované podle vnitrostátních předpisů ani žádná z jednotlivých zájmových skupin nepředstavují více než 49 % hlasovacích práv;“
- c) „se uskutečňuje na základě integrovaných a víceodvětvových strategií místního rozvoje zaměřených na dotyčnou oblast;“
- d) „je koncipován s ohledem na místní potřeby a potenciál a zahrnuje inovativní prvky v místních souvislostech, vytváření sítí a případně spolupráci.“ (Evropská Unie, 2013)

Článek 33 pak popisuje minimální požadavky na strategii komunitně vedeného místního rozvoje. Za pozornost stojí zejména nutnost popisu integrovaných a inovativních rysů strategie a také hierarchie cílů, včetně jasných a měřitelných cílů pro výstupy a výsledky. Konkrétní kritéria pro výběr strategií komunitně vedeného místního rozvoje pak vymezí přímo členské státy. Je třeba zdůraznit, že v rozhodnutí o schválení strategie komunitně vedeného místního rozvoje budou v souladu s Nařízením přímo stanoveny přiděly z jednotlivých Evropských strukturálních a investičních fondů. (Evropská Unie, 2013)

Institucionální stránku místních akčních skupin rozebírá **Článek 34**. Zakotvuje pozice MAS jako subjektů, které navrhují a provádějí strategie komunitně vedeného místního rozvoje. Jsou také jasně definovány úkoly MAS, mezi které podle Nařízení patří:

- a) „zvyšování způsobilosti místních aktérů pro vypracovávání a provádění operací, včetně jejich schopností v oblasti projektového řízení;“
- b) „vypracování nediskriminačního a transparentního výběrového řízení a objektivních kritérií pro výběr operací, jež brání střetu zájmů a zajišťují, aby nejméně 50 % hlasů při rozhodování o výběru měli partneři, kteří nejsou veřejnými orgány, a umožní provádět výběr na základě písemného postupu;“
- c) „při výběru operací zajišťování souladu se strategií komunitně vedeného místního rozvoje tím, že stanoví jejich pořadí podle přínosu těchto operací k plnění záměrů a cílů strategií;“
- d) „příprava a zveřejňování výzev k podávání návrhů nebo průběžného postupu pro předkládání projektů, včetně vymezení kritérií výběru;“
- e) „přijímání a posuzování žádostí o podporu;“
- f) „výběr operací a stanovení výše podpory, případně předkládání návrhů orgánu odpovědnému za závěrečné ověření způsobilosti před schválením;“
- g) „sledování průběhu provádění strategie komunitně vedeného místního rozvoje a podporovaných operací a vykonávání zvláštních hodnotících činností souvisejících s touto strategií.“ (Evropská Unie, 2013)

Článek 35 se týká podpory komunitně vedeného místního rozvoje z ESIF. Tato podpora zahrnuje podle Nařízení zejména následující typy aktivit:

- náklady na přípravné podpůrné činnosti (budování kapacit, odborná příprava a vytváření sítí) směřující k vypracování a provádění strategie komunitně vedeného místního rozvoje,
- realizace operací v rámci strategie komunitně vedeného místního rozvoje,
- režijní náklady související s řízením provádění strategie komunitně vedeného místního rozvoje (provozní náklady, personální náklady, náklady na vzdělávání, náklady na styk s veřejností, finanční náklady a náklady související se sledováním a hodnocením strategie),
- animace strategie místního rozvoje se zapojením místních komunit a s cílem usnadnit výměnu informací mezi zúčastněnými subjekty, propagovat strategii a podpořit případné příjemce při plánování operací a přípravě žádostí. (Evropská Unie, 2013)

5.2 Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020

Dohoda o partnerství je obecně dokument vypracovaný členským státem Evropské unie, kterým se nastavují cíle a priority pro efektivní využívání Evropských strukturálních a investičních fondů za účelem naplňování strategie Evropa 2020 na základě vydefinovaných národních priorit.

Dohoda o partnerství ve své poslední verzi schválené Vládou ČR, která však zatím nebyla odsouhlasena Evropskou komisí, popisuje také konkrétní zakotvení komunitně vedeného místního rozvoje v operačních programech České republiky. Dokument zdůrazňuje potřebu integrovaných strategií realizovaných prostřednictvím ESIF. V českém kontextu je budou představovat integrované územní investice, integrované plány rozvoje území a strategie komunitně místně vedeného rozvoje.

V souvislosti s komunitně vedeným místním rozvojem Dohoda o partnerství zdůrazňuje, že „metoda LEADER přispívá v ČR k lepšímu zacílení podpory na místní potřeby daného venkovského území a rozvoji spolupráce aktérů na místní úrovni“. Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pak zajistí, že jednotlivé projekty budou generovat přidanou hodnotu. Ta by měla spočívat především ve vzájemné provázanosti, synergii a předcházení duplicitám oproti izolovaně připraveným individuálním projektům. Důkladnější znalost místních problémů, schopnost zacílit na specifické problémy v lokalitě MAS jsou hlavní výhody implementace konkrétních projektů prostřednictvím komunitně vedeného místního

rozvoje, který posiluje principy spolupráce, motivace a důvěry. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2014a, s. 177-178)

Komunitně vedený místní rozvoj bude v rozpočtovém období 2014 - 2020 realizován nejen prostřednictvím Programu rozvoje venkova, ale také prostřednictvím dalších operačních programů financovaných z EFRR a ESF. Integrovaného nástroje pro naplňování aktivit místních akčních skupin bude nově využito také v rámci OP Zaměstnanost, OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, OP Životní prostředí a v Integrovaném regionálním operačním programu. Předběžně je stanoveno, že z EZFRV bude v rámci Programu rozvoje venkova vyčleněno minimálně 5 % na realizaci CLLD. Z EFRR bude pro komunitně vedený místní rozvoj využito nejméně 4,95 % a z ESF minimálně 2,17 %. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2014a, s. 178)

6 STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ V REGIONÁLNÍM ROZVOJI

6.1 Základní principy strategického plánování

Strategické plánování při rozvoji obcí a regionů se začalo v praxi využívat teprve nedávno. První strategické dokumenty tohoto typu byly sestaveny v 80. letech ve Velké Británii. Tehdy se týkaly především socioekonomického rozvoje hustě obydlených měst. Později se metoda dlouhodobého plánování začala uplatňovat také v dalších zemích západní Evropy. Mnohdy je tvorba strategických dokumentů mylně zaměňována s územním plánováním. Smyslem strategického plánu je iniciovat jednotlivé vnitřní i vnější předpoklady rozvoje určitého územního celku. Při sestavování plánu je klíčové zaměřit se na stimulaci a využití místních zdrojů a také pamatovat na zapojení všech dotčených aktérů při procesu jeho sestavení. Naproti tomu územní plán má restriktivní charakter a zabývá se definováním funkčního využití ploch. (Bičík a Perlín, 2006, s. 11-13)

Obecně představuje strategický přístup ve své podstatě jednoduchý model řízení, který je nutné každodenně prosazovat a sdílet s ostatními. Tento způsob uvažování popisují Kopitz a Půček (2010, s. 10) jako „dělat správné věci (zvyšování kvality života při respektování udržitelného rozvoje) správným způsobem (kvalitně, efektivně a včas) a správně o tom komunikovat s veřejností.“

V případě strategických dokumentů MAS hovoříme integrované strategii rozvoje území místní akční skupiny. Jedná se o celkovou střednědobou strategii, jež vychází ze záměrů dlouhodobého udržitelného rozvoje území a je součástí procesu komunitně vedeného místního rozvoje. Strategie představuje ucelený rozvojový dokument vztahující se na celé území působnosti MAS. Propojuje subjekty, projektové záměry a zdroje. Má širší pole působnosti než integrovaný akční plán rozvoje území zahrnující konkrétní programové rámce. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2014b, s. 12-13)

Podle Bičíka s Perlínem (2006, s. 15) by strategický plán obce či regionu měl splňovat následující kritéria:

Dlouhodobost: plánuje se obvykle minimálně ve čtyřletém horizontu. Většina propracovaných strategických plánů však řeší delší období. Ve vazbě na programování v EU je pova-

žováno za optimální sedmileté plánovací období. Delší časové období je vhodné spíše pro obecněji koncipované strategické plány.

Systematičnost: je nutné komplexně zmapovat veškerá relevantní odvětví, která mohou do budoucna ovlivnit rozvoj daného území. Systematičnost je vyžadována také při stanovování konkrétních strategických cílů a možností rozvoje.

Selektivnost: formulovat pouze některé prioritní směry, na které se plán jednoznačně zaměří a bude je podrobně řešit.

Provázanost: konkrétní aspekty identifikované při analýze řešeného území vstupují do návrhové části dokumentu. Podstatná je také vnitřní provázanost jednotlivých zásahů.

Soustavnost: potřeba pravidelně modifikovat strategický plán, aby věrně odrážel v čase se měnící vnitřní i vnější podmínky. Nedochozí však ke změně základního strategického cíle, pouze se upravují dílčí kroky. Dokument musí být vnímán jako živý pracovní materiál.

Otevřenost: je důležité vnímat nové podněty odborné i laické veřejnosti při přípravě, schvalování a i realizaci strategického plánu.

Reálnost: stanovovat reálné cíle, a to z pohledu finančních i sociálních podmínek.

6.2 Přístupy ke zpracování strategických plánů

Rozlišujeme dva základní přístupy ke zpracování strategických plánů územních celků, a to expertní a komunitní. V praxi se jako nejefektivnější jeví kombinace obou zmíněných metod, obvykle však převažují rysy jedné z nich. V případě strategického plánování místních akčních skupin je potřeba rovnováhy mez komunitním a expertním přístupem ještě znatelnější.

Expertní metoda je mnohdy spolehlivější v analytických částech, dokáže přesněji popsat skutečné problémy a jejich podstatu opřít o statistická data. Komunitní metoda zase vystupuje do popředí při formování návrhové části, kdy se při detailním rozpracování projevují určitá specifika a zvláštnosti, která mohou nejlépe pojmenovat místní komunity. Konkrétní opatření a aktivity je třeba prodiskutovat a nechat schválit místními aktéry, kteří mohou přispět k praktickému naplňování strategie. (Binek et al., 2012, s. 10)

Expertní metoda

Základem metody jsou znalosti a kompetence externích odborníků (poradenská firma případně akademičtí pracovníci). Analýza situace probíhá na základě objektivních statistických údajů, podkladů od relevantních aktérů a také komparací s obdobnými sídelními celky. Součástí přístupu je zpravidla formulace SWOT analýzy. Poté dochází k návrhu rozvojových oblastí a definování konkrétních cílů. Místní komunita působí zejména v roli oponentů předkládaných návrhů, které jsou na základě eventuálních připomínek zpracovatelem upravovány. Největší devízou expertní metody je objektivnost hodnocení, efektivní nastavení časového harmonogramu, komplexnost strategie a také zaměření na široký vějíř rozvojových nástrojů. Využití metody je vhodné zejména při zpracování velkého množství statistických údajů u velkých měst či krajů. Slabou stránkou je povrchní znalost řešeného prostředí a také vztahů mezi jednotlivými aktéry rozvoje. Úspěch metody vyžaduje úzkou spolupráci zpracovatele se zadavatelem. (Bičík a Perlín, 2006, s. 26; Binek et al., 2012, s. 9-10)

Komunitní metoda

Strategický plán v rámci komunitní metody je výsledkem diskuze místních aktérů s různou mírou expertního přístupu. Na zpracování dokumentu spolupracují především zástupci místní samosprávy, neziskového a podnikatelského sektoru. Externí poradce vystupuje pouze v roli facilitátora celého procesu. Přístup na místo důkladné analýzy upřednostňuje pouze rozbor nejvýznamnějších rozvojových problémů a je orientován především na budoucí rozvoj území. Podstatou metody je společná diskuze, pojmenování problémů, hledání přijatelných možností řešení. Charakter metody ji předurčuje k využívání zejména v menších obcích případně seskupení obcí. Značnou výhodou metody je aktivní participace při formulaci strategie všemi jejími potenciálními realizátory. Plán je sestaven na základě společné dohody. Nastavená řešení jsou však často izolovaná a velmi subjektivní. (Bičík a Perlín, 2006, s. 27; Binek et al., 2012, s. 9-10)

6.3 Obsah strategického plánu

6.3.1 Analytická část

Zaměřuje se na zhodnocení aktuální situace a předchozího vývoje v jednotlivých oblastech života daného území. Analytická část bývá často členěna do těchto částí: obyvatelstvo, bydlení, technická infrastruktura, doprava, hospodářství, trh práce, služby, zájmová činnost apod. Jedná se o hodnotící část představující nezbytný podklad pro zpracování strategie. Jedná se o ucelený zdroj informací o řešeném území. Nasbíraná data je potřeba také kriticky zhodnotit a zasadit do širších souvislostí. Důležité je také zhodnocení plnění eventuálního předchozího strategického plánu, případně zasazení do kontextu dalších souvisejících rozvojových dokumentů. Analýza území se může kromě statistických podkladů opírat také o výpovědi relevantních aktérů, kteří zhodnotí klíčové složky rozvoje území. Takové výpovědi musí být verifikovány na základě statistických a dalších informačních podkladů. Obecně není žádoucí, aby analytická část podrobně zhodnotila všechny funkční aspekty stavu území. Důležitější je zaměřit se na zhodnocení nejpodstatnějších problémových aktivit. (Bičík a Perlín, 2006, s. 35-36; Binek et al., 2012, s. 8)

Zásady pro úspěšné provedení analýzy území:

- hodnotit statistické podklady v dostatečně dlouhých časových řadách, které by neměly být kratší než pět let,
- hodnotit data za celé řešené území, nikoliv pouze za některé části či obce,
- statistická data je nutné přepočítat na relativní ukazatele a srovnání s jiným územním celkem stejného příp. vyššího řádu,
- neexistují - li statistické podklady, je potřeba doplnit data vlastním průzkumem v terénu,
- ideální metodou vyhodnocení regionálních dat je zasazení do kontextu s příslušnými údaji vyšších územně samosprávných celků, jež přibližují hlavní vývojové trendy,
- jednotlivé kapitoly analytické části nutno doplňovat také o závěry z nich vyplývající
- analytickou část je vhodné doplnit relevantním grafickým a kartografickým vyjádřením. (Labounková, 2009, s. 19)

6.3.2 SWOT analýza

V evropském kontextu se jedná o rozšířenou metodu v oblasti strategického plánování. Od SWOT analýzy se často odvíjí nastavení celé koncepce řešení rozvojových problémů daného regionu. Na podkladě diskuze s místními aktéry a se znalostí očekávaných rozvojových tendencí slouží k formulaci budoucího řešení rozvoje regionu. Metoda spočívá v identifikaci a komparaci silných a slabých stránek zkoumaného jevu a také možností příležitostí a hrozeb, které působí z externího prostředí. Smyslem analýzy je podpoření silných stránek a eliminace slabých stránek, což do budoucna zvyšuje pravděpodobnost využití definovaných příležitostí a na druhou stranu se omezuje dopad hrozeb. SWOT analýza je jednoduše stylizovaná a přitom pregnantní identifikace vlastních rozvojových předností a slabín a představuje snahu o ovlivnění příležitostí a hrozeb budoucího vývoje. (Kolektiv autorů, 2008, s. 176; Bičík a Perlín, 2006, s. 38)

Vnitřní analýza: silné a slabé stránky

Opírá se o posouzené vnitřní situace území. Jako silné a slabé stránky jsou vybírány vnitřní faktory rozvoje, které je do budoucna možné vlastním působením regionu ovlivnit. Zaměřuje se na přítomnost. Silnými stránkami rozumíme konkurenční výhody území pro pestrou škálu rozvojových aktivit. Slabé stránky jsou všechny faktory, jež tyto aktivity limitují. (Labounková, 2009, s. 20)

Vnější analýza: příležitosti a hrozby

Je determinována vnějším prostředím mimo zjevnou sféru vlivu řešeného území. Zaměřuje se na budoucnost a vyžaduje dynamický pohled na region. Analýza spočívá v identifikaci důležitých vnějších tendencí a jejich dopadů na území. (Labounková, 2009, s. 20)

Mezi požadavky na kvalitně zpracovanou SWOT analýzu patří následující:

- objektivita: je nutné se vyvarovat subjektivních přístupů při identifikaci jednotlivých složek SWOT analýzy, je vhodný expertní přístup zpracování, který je garancí nadhledu a objektivitu,
- realističnost: SWOT analýza představuje pouze zjednodušení určitého socioekonomického prostorového systému, proto není možné dosáhnout absolutního zařazení všech ovlivňujících faktorů,

- výstižnost: při snaze o jednoduché formulace však hrozí schématické a zvyšuje se riziko nepostihnuté všech zkoumaných faktorů. (Kolektiv autorů, 2008, s. 176-178)

6.3.3 Návrhová a realizační část

Stanovení vize

Vizi je potřeba formulovat jako ambiciózní, konkrétní a přitom dosažitelnou. Charakterizuje budoucí stav, jakého chce řešený region prostřednictvím strategie dosáhnout. Je potřeba ji koncipovat na silných stránkách území. V poslední době je k procesu tvorby vize přistupováno více marketingově, proto je žádoucí, aby obsahovala formulace, které bude možné uplatnit také při propagaci území směrem dovnitř i ven. (Kopitz a Půček, 2010, s. 22; Labounková, 2009, s. 21-22)

Formulování cílů

Konkrétní strategické cíle se odvozují od celkové vize rozvoje regionu a opírají se o závěry ze SWOT analýzy. Mají být koncipovány tak, aby dokázaly profitovat ze silných stránek a zároveň eliminovat slabé stránky území, také by měly využívat příležitostí a reagovat na ohrožení. Cíle se člení podle toho, jaké konkrétní prioritní oblasti řeší. Některé dlouhodobé strategické dokumenty v návrhové části nemají cíle rozpracovány na konkrétní opatření. To je zpravidla řešeno v samostatných akčních plánech, které jsou krátkodobé povahy. (Labounková, 2009, s. 21-22)

Akční plán

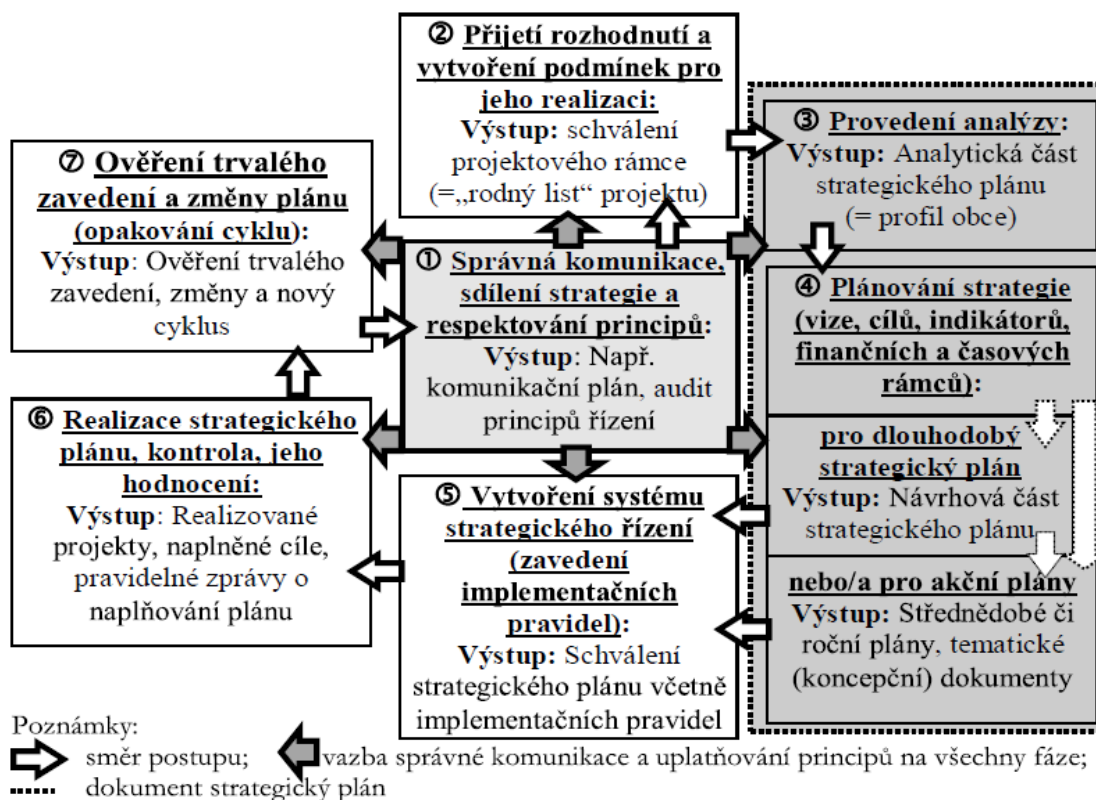
V pojetí některých strategických dokumentů akční plán splývá se souborem konkrétněji pojatých prioritních opatření. Akční plán představuje konkrétní indikativní seznam projektů k naplňování cílů strategie. Samotný akční plán bývá sestaven pro kratší období do dvou let. Obsahuje také rámcový popis způsobu financování. Často nebývá součástí návrhové části, ale je řazen separátně v rámci realizační části dokumentu. (Labounková, 2009, s. 24)

Aktualizace, monitoring a evaluace

Je potřeba neustále sledovat, jestli jsou jednotlivé části strategického plánu stále platné a odpovídají podmínkám, které se mohou v čase měnit. Dynamické prostředí je potřeba reflektovat případnou úpravou analytické části a následně také návrhové. Je také nutné sledovat, jestli projekty přispívají k plnění jednotlivých cílů. Celková evaluace strategického

plánu by se měla provádět ideálně jednou ročně, případně alespoň jednou za dva roky. (Bičík a Perlín, 2006, s. 50; Binek et al., 2012, s. 7-8)

Možný **postup a vazby při strategickém plánování** je patrný z níže uvedeného schématu. Z procesního modelu jsou jasně patrné vzájemné vazby jednotlivých fází procesu. Fáze v tomto pojetí vymezuje určitý časový úsek, v rámci kterého je potřeba provést konkrétní činnosti. Důležitá je časová následnost jednotlivých fází.

Obr. 2: Fáze strategického řízení (Kopitz a Půček, 2010, s. 51)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA MAS SEVERNÍ CHŘIBY A POMORAVÍ

Následující kapitola nabízí analýzu MAS Severní Chřiby a Pomoraví z hlediska jednotlivých socioekonomických charakteristik. Analýza je zpracována s důrazem na oblasti, které vykazují negativní vývojové tendence i vysoký potenciál dalšího rozvoje. O zjištění z analytické části se opírá SWOT analýza i návrhová částí této práce.

7.1 Základní charakteristika území

Územní působnost MAS Severní Chřiby a Pomoraví zahrnuje 18 obcí, ve kterých na konci roku 2012 žilo 41 163 obyvatel. Celkově je místní partnerství tvořeno celkem 43 členskými subjekty. Své zástupce v místním partnerství mají samosprávy, podnikatelé i neziskové organizace, kteří se společně snaží o rozvoj mikroregionu v souladu s principy metody Leader.

Obr. 3: Lokalizace MAS Severní Chřiby a Pomoraví, zdroj: interní materiály MAS Severní Chřiby a Pomoraví

Lokalita MAS Severní Chřiby a Pomoraví spadá do Zlínského kraje. Územně pokrývá převážnou část správního obvodu ORP Otrokovice, částečně také ORP Uherské Hradiště a dvě členské obce spadají do ORP Zlín. Populačně největším centrem mikroregionu je osmáctitisícové město Otrokovice. Spolu se sousedním městem Napajedla tvoří přirozené dvoujádrové centrum celého území. Oblast se nachází na širším rozhraní tří různých historických celků - Hané, Slovácka a Valašska. Většina území spadá národopisně pod sféru vlivu Slovácka.

Geograficky je celý region nesmírně rozmanitý. Území je místem průniku několika geomorfologických celků. Podél řeky Moravy se jedná o Dolnomoravský úval z jižní části a Hornomoravský na severu. Ze západu je oblast lemována severní částí pohoří Chřiby. Zcela zásadní roli má historicky řeka Morava, která je považována za základní krajínotvorný prvek. Mírné podnebí, rozsáhlé lesy, hojnost zvěře a úrodné půdy spolu s dostatkem vody byly hlavními lokalizačními faktory pro osídlení místní krajiny. Údolí podél řeky Moravy se nacházelo na jedné z větví historické obchodní stezky zvané Jantarová cesta. Obchodní i vojenské karavany využívaly brod na řece Moravě při přechodu územím při cestách od Baltu do středomoří a zpět. (Napajedla, © 2014)

Území MAS tvoří celkem **18 obecních samospráv**. Jmenovitě se jedná o Komárov, Oldřichovice, Pohořelice, Halenkovice, Napajedla, Otrokovice, Spytihněv, Žlutava (všichni ORP Otrokovice), Babice, Huštěnovice, Jalubí, Jankovice, Košíky, Kudlovice, Sušice, Traplice (všichni ORP Uherské Hradiště), Lhota a Karlovice (oba ORP Zlín).

Dále pak **10 zástupců neziskového sektoru**, konkrétně tyto subjekty: Oblastní spolek ČČK Uherské Hradiště, Základní škola Babice, Římskokatolická farnost Babice, Letecko-modelářský klub Halenkovice, Sdružení obcí - vodovod "Babicko", Mužský sbor Kudlovice, Dům dětí a mládeže Matýsek, Gymnázium Otrokovice, NADĚJE a Občanské sdružení UnArt Spytihněv.

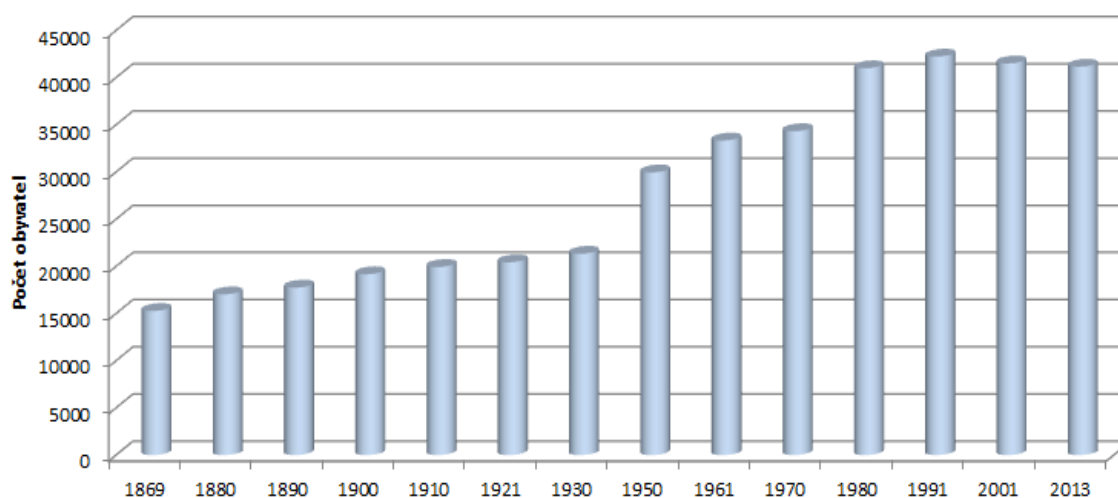
A mezi členy MAS spadá také **15 zástupců podnikatelského sektoru**. Jedná se o následující podnikatelské subjekty: Stavebniny Kodrle, Radmila Hubálová, Svatoslav Dlapa, Ing. Zdeněk Habáň, Ing. Václav Talák, Hamboot, GRETES, Hřebčín Napajedla, METAL-PS, Radek Omelka, Fyto Králík, Zdeněk Zimmermann, Otrokovická BESEDA, M+F KOVO FUGLÍK a Apyroglobal.

7.2 Obyvatelstvo

Obyvatelstvo je vnímáno jako průřezové téma, v němž se promítají dílčí aspekty rozvoje celého území. Zároveň charakteristiky obyvatelstva významně ovlivňují možnosti dalšího směřování rozvoje území.

7.2.1 Vývoj počtu obyvatel MAS Severní Chřiby a Pomoraví

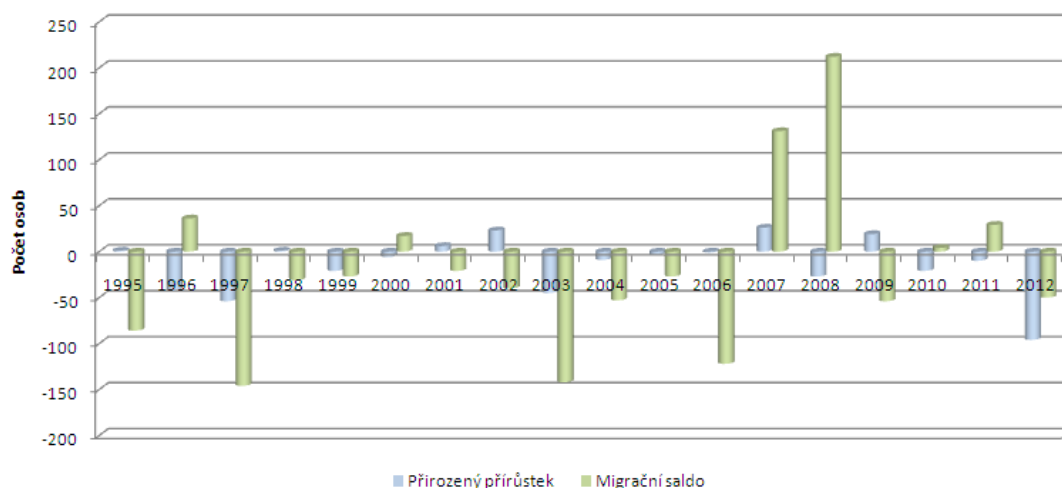
Obrázek č. 4 zachycuje dlouhodobý vývoj počtu obyvatel území MAS Severní Chřiby a Pomoraví za období let 1869 až 2013. Lze identifikovat několik hlavních vývojových trendů. V časovém období let 1869-1930 se projevil pozvolný nárůst počtu obyvatel území MAS Severní Chřiby a Pomoraví. Po roce 1950 do roku 1990 je možné sledovat významné zvýšení počtu obyvatel území. Relativně stabilní vývoj s mírným populačním poklesem v první dekádě 21. století. Na základě všeobecných demografických trendů a vývoje z posledních let lze do budoucna předpokládat pokračování trendu mírného poklesu počtu obyvatel.

Obr. 4: Dlouhodobý vývoj počtu obyvatelstva MAS Severní Chřiby a Pomoraví, zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ

Změna počtu obyvatel v území je ovlivněna dvěma složkami, přirozenou a mechanickou změnou obyvatelstva. Obrázek č. 5 zachycuje vývoj hodnot přirozeného přírůstku a migračního salda území MAS Severní Chřiby a Pomoraví za období 1995-2012, přičemž charakter obou sledovaných veličin nevykazuje jasné tendence. Tato skutečnost je mimo

jiné daná vnitřními rozdíly území MAS Severní Chřiby a Pomoraví. Zatímco území malých obcí vykazuje stabilní počet obyvatel, pro území měst Napajedla a Otrokovice je charakteristický pokles počtu obyvatel

Obr. 5: Přirozený přírůstek a migrační saldo území MAS Severní Chřiby a Pomoraví za období 1995-2012, zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ

Území se skládá z relativně větších měst Otrokovice a Napajedla, které se dohromady podílí téměř ze dvou třetin na celkovém počtu obyvatel území MAS Severní Chřiby a Pomoraví. Dotčená oblast pak zahrnuje také malé obce s méně než 2 000 obyvateli.

Tab. 3: Počet obyvatel v obcích MAS Severní Chřiby a Pomoraví k 31. 12. 2012, zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ

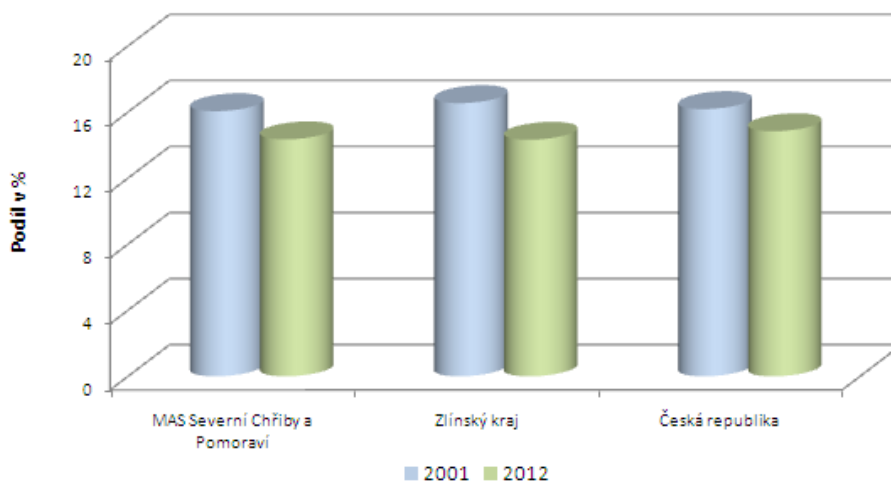
Název obce	Počet obyvatel
Komárov	331
Oldřichovice	400
Pohořelice	847
Halenkovice	1 827
Napajedla	7 343
Otrokovice	18 327
Spytihněv	1 700
Žlutava	1 130
Babice	1 809
Huštěnovice	994
Jalubí	1 807
Jankovice	469
Košíky	424

Kudlovice	963
Sušice	592
Traplice	1 136
Lhota	827
Karlovice	237
Celkem MAS Severní Chřiby a Pomoraví	41 163

7.2.2 Demografická a vzdělanostní struktura obyvatelstva

Vzhledem k bližším charakteristikám obyvatelstva je potřeba rozebrat věkovou strukturu populace území MAS Severní Chřiby a Pomoraví ve vazbě na zastoupení dětí do 15 let a osob starších 65 let. Důležitá je také vzdělanostní struktura obyvatelstva.

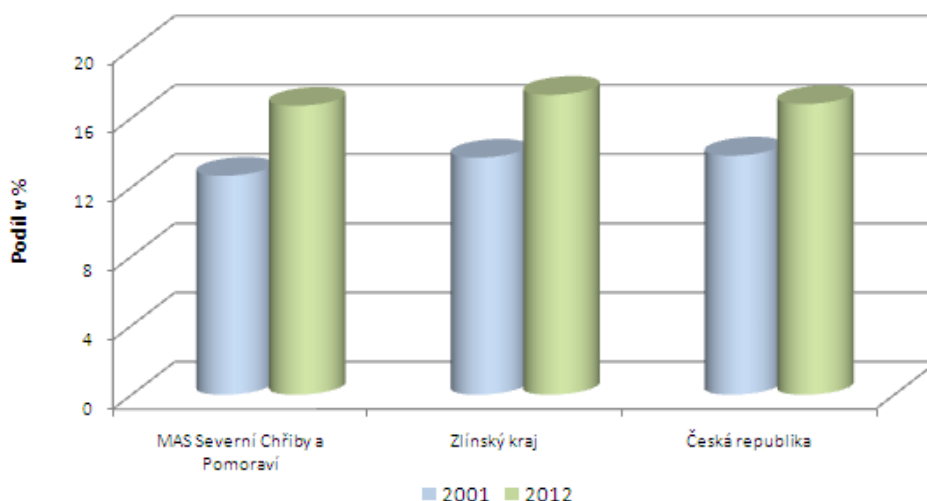
Území MAS Severní Chřiby a Pomoraví vykazuje v rámci svého obyvatelstva přibližně stejné zastoupení dětí mladších 15 let jako je tomu v případě České republiky. Mezi roky 2001 a 2012 došlo ke snížení absolutního počtu dětí mladších 15 let, stejně jako jejich podílů na obyvatelstvu MAS Severní Chřiby a Pomoraví, a to v souladu s celorepublikovým trendem stárnutí populace (viz obrázek č. 6).

Obr. 6: Podíl osob mladších 15 let na celkovém počtu obyvatel ve vybraných územích v letech 2001 a 2012, zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ

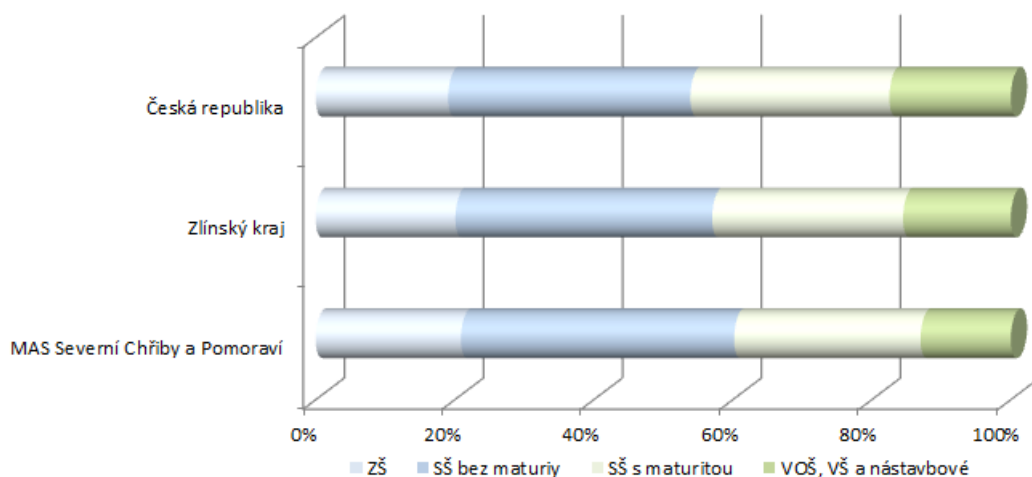
Území MAS Severní Chřiby a Pomoraví vykazuje narůstající trend zastoupení osob ve věku 65 let a starších v rámci svého obyvatelstva, kdy se tento podíl mezi lety 2001 a 2012 zvýšil o třetinu. Tuto skutečnost je potřeba vnímat jako jeden z klíčových faktorů dalšího

směřování rozvoje území MAS Severní Chřiby a Pomoraví. V souladu s obecnými demografickými trendy lze do budoucna předpokládat další zvyšování zastoupení nejstarší věkové složky v populaci území MAS Severní Chřiby a Pomoraví.

Obr. 7: Podíl osob starších 65 let na celkovém počtu obyvatel ve vybraných územích v letech 2001 a 2012, zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ

Vzdělanostní struktura obyvatelstva území MAS Severní Chřiby a Pomoraví se mezi roky 2001 a 2011 podle údajů ČSÚ zlepšila, když se zvýšil podíl obyvatel s vysokoškolským a středním odborným vzděláním s maturitou, a naopak poklesl podíl obyvatel se základním a středoškolským vzděláním bez maturity. Obyvatelstvo území MAS Severní Chřiby a Pomoraví však vykazuje relativně horší vzdělanostní strukturu ve srovnání se vzdělanostní strukturou České republiky jak v roce 2001, tak v roce 2011. Podíl osob s vysokoškolským i středoškolským vzděláním s maturitou je dlouhodobě nižší, než jsou ukazatele za Zlínský kraj i celou Českou republiku. Dynamika zlepšování vzdělanostní struktury obyvatelstva MAS Severní Chřiby a Pomoraví byla mezi roky 2001 a 2011 stejná, jako tomu bylo v celé České republice.

Obr. 8: Vzdělanostní struktura obyvatelstva ve vybraných územích v roce 2011, zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ

7.2.3 Domovní fond obyvatelstva

Struktura domovního fondu na úrovni MAS Severní Chřiby a Pomoraví je v nečekaně úzké korelaci s údaji za celý Zlínský kraj. Vzhledem k silně urbanizovaným částem se neprojeví typické znaky venkovského prostoru s marginálním výskytem bytových domů. Téměř 95% všech bytových domů v dotčeném území je lokalizováno v Otrokovicích a Napajedlicích.

Tab. 4: Domovní fond MAS SCHP a Zlínského kraje, Vlastní zpracování podle SLDB 2011

Území	Domy celkem		Rodinné domy		Bytové domy	
	Absolutně	v %	Absolutně	v %	Absolutně	v %
MAS SCHP	8 641	100	8 062	93,3%	579	6,7%
Zlínský kraj	118 882	100	111 050	93,4%	7 832	6,6%

Z hlediska domovního fondu je důležité, že podle údajů ČSÚ bylo v období 2001- 2012 na celém území MAS postaveno (včetně nástaveb, domovu pro seniory apod.) 1 041 nových bytů v bytových i rodinných domech. Navzdory spíše stagnující bilanci demografického vývoje ve stejném období, se tak domovní fond rozšiřuje.

7.3 Hospodářství

Oblast MAS Severní Chříby a Pomoraví se z hlediska charakteristiky ekonomických činností vymyká klasické představě o venkovském prostoru. Do popředí kromě odvětví služeb a zemědělství vystupuje také průmysl.

Průmyslový charakter vychází z tradic a historického vývoje ve Zlínském kraji, který patří, co se týče tvorby HDP, v celorepublikovém měřítku k podprůměru. V 90. letech na významné podniky v řešeném území negativně dolehly procesy související s privatizací a restrukturalizací. Na celou řadu velkých zaměstnavatelů dopadla také globální hospodářská krize v roce 2008. Mnoho podniků bylo nuceno propouštět.

Výsadní postavení z hlediska průmyslu v MAS Severní Chříby a Pomoraví má aglomerace Otrokovice a Napajedla. Poměrně průmyslový charakter má také oblast podél frekventované silnice I/55. Naopak menší obce nesou znaky typického venkovského hospodaření s převahou drobných živnostníků a zemědělství.

7.3.1 Charakteristika z hlediska podnikatelské činnosti

Na základě podrobných údajů o počtu podnikatelských subjektů podle ČSÚ je zřejmé, že největší zastoupení, co do absolutních čísel, má velkoobchod a maloobchod (vč. opravy a údržby motorových vozidel). Dominantní postavení lze pozorovat také v odvětví těžba a průmysl – 94% subjektů se pohybuje přímo ve zpracovatelském průmyslu. Vzhledem k tomu, že průmyslové podniky zaměstnávají nepoměrně větší počet osob, než v rámci obchodu a služeb, je třeba území územní partnerství z hlediska hospodářské charakteristiky chápat jako významně průmyslové.

Z ostatních podnikatelských činností je potřeba zdůraznit postavení stavebnictví. Za pozornost stojí, že pouhá 3% ekonomických subjektů se na území MAS zabývají zemědělstvím a dalšími přidruženými obory.

Hlavním jádrem podnikatelského potenciálu MAS jsou Napajedla a Otrokovice. V těchto dvou sousedních městech je lokalizováno 64% všech podnikatelských subjektů z území. Významnější podnikatelská aktivita je patrná také v obcích Babice, Halenkovice, Jalubí a Spytihněv.

Tab. 5: Počet podnikatelských subjektů k 31. 12. 2012, zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

	Země - dělství, lesnic- tví, rybář- ství	Těžba a prů- mysl	Sta- veb - nictví	Velkoob- chod a maloob- chod; opravy a údržba motoro- vých vozi- del	Do- prava a skla- dování	Ubyto- vání, stravo- vání a pohos- tinství	Peněž - nictví a pojiš- ťov - nictví	Činnos- ti v oblasti nemovi- tostí	Profes- ní, vědecké a tech- nické činnosti	Ostatní méně četné aktivity a neza- řazené	Počet subjektů celkem
Komárov	1	8	6	9	0	1	0	1	5	5	36
Oldřichovice	4	11	12	5	0	1	2	1	3	7	46
Pohořelice	4	21	14	19	2	2	4	0	14	25	105
Halenkovice	7	45	46	29	4	10	4	0	12	36	193
Napajedla	7	186	112	190	33	42	26	31	115	218	960
Otrokovice	39	341	202	409	60	93	64	117	254	458	2 037
Spytihněv	6	34	23	29	7	14	5	1	12	30	161
Žlutava	6	20	20	16	1	8	1	1	15	33	121
Babice	8	54	45	43	4	8	9	3	25	37	236
Huštěnovice	15	15	11	24	4	9	5	1	7	24	115
Jalubí	10	39	38	22	7	12	7	1	13	22	171
Jankovice	13	8	6	5	0	3	1	0	3	7	46
Košíky	4	9	12	8	0	4	1	0	5	13	56
Kudlovice	7	25	26	20	1	9	6	1	9	24	128
Sušice	2	11	7	14	3	2	3	3	3	10	58
Traplice	11	23	33	19	3	5	8	3	11	19	135
Lhota	5	14	25	14	6	5	2	1	5	14	91
Karlovice	0	7	4	2	0	1	0	1	3	3	21
MAS SCHP	149	871	642	877	135	229	148	166	514	985	4 716

Při pohledu na právní formu zmíněných podnikatelských subjektů je zřejmá jednoznačná převaha živnostníků. Závěry na základě podkladů ČSÚ dokreslují rovněž údaje z databáze firem a institucí společnosti Albertina. Podle této databáze zpracované za rok 2011 je na území MAS celkem 80,5% podnikajících fyzických osob. Na úrovni celé České republiky pak stejný údaj dosahuje hodnoty 73,9 %. Obchodní společnosti, včetně akciových, tvoří významně menšinový podíl preferovaných právních forem. Z pohledu jednotlivých obcí lze vyzorovat některé ojedinělé jevy, kdy vystupují do popředí informace o významném zastoupení určitých typů právních forem ve specifických lokalitách. Je zřejmá silná lokalizace zemědělských podniků v typicky venkovských obcích jako jsou Traplice, Huštěnovice, Kudlovice nebo Jankovice. V těchto obcích je lokalizováno 45% všech zemědělských podnikatelů na dotčeném území.

Na základě výměry zemědělské půdy v jednotlivých obcích je také možné územně specifikovat vhodné podmínky pro rozvoj zemědělství. V rámci Zlínského kraje tvořila v roce 2012 podle údajů ČSÚ zemědělská půda 49% z celkové výměry. Území MAS Severní Chříby a Pomoraví jako celek zahrnuje 60% zemědělské půdy. V obcích Sušice, Jalubí, Oldřichovice, Huštěnovice, Kudlovice, Traplice, Babice, Pohořelice, Lhota a Spytihněv přesahuje podíl zemědělské půdy 75% celkové výměry a jsou zde mimořádně příznivé podmínky pro výkon zemědělství.

7.3.2 Nejvýznamnější zaměstnavatelé

Tab. 6: Přehled nejvýznamnějších ekonomických subjektů na území MAS dle počtu zaměstnanců, vlastní zpracování podle veřejně dostupných zdrojů a osobních konzultací

Subjekt	Sídlo	Odvětví	Počet zaměstnanců
Continental Barum, s.r.o.	Otrokovice	Gumárenství	4 400
HAMÉ, a.s.	Babice (výrobní pobočka)	Potravinářství	1 900
Fatra, a.s.	Napajedla	Plastikářství	1 000
Mitas, s. s.	Otrokovice (výrobní pobočka)	Gumárenství	600
PSG, a.s.	Otrokovice	Stavebnictví	530
Schätzle shoes CZ, s.r.o.	Otrokovice	Obuvnictví	250 - 499
Bc Logistics, s.r.o.	Otrokovice	Logistika	490
Gienger, s.r.o.	Napajedla	Velkoobchod	290
Preciz, s.r.o.	Napajedla	Ocelářství	200-249
Tomatex Otrokovice, a.s.	Otrokovice	Textilie	250

Mezi nejvýznamnějšími ekonomickými subjekty v území převažují průmyslově orientované podniky. Hlavními aktéry ve vazbě na zemědělství jsou malé podniky, které zaměstnávají méně než 100 zaměstnanců. Největší z nich je společnost Plemenářské Služby, a.s., která působí v Otrokovicích. Je potřeba zmínit také Pomoraví Babice, a.s., Fyto Králík, s.r.o. v Huštěnovicích nebo Hřebčín Napajedla, a.s.

Vzhledem k budoucímu uvažovanému rozvojovému potenciálu území z pohledu strategický investorů je důležitým aspektem dostatek připravených průmyslových zón. Mezi připravené rozvojové plochy s dostatečnou absorpční kapacitou patří především areál Toma ve městě Otrokovice a Průmyslová zóna Sever-Padělky ve městě Napajedla. Vzhledem k možným ekologickým rizikům a současné nenaplněnosti obou zón se z hlediska územního plánování předpokládá stabilizace současných ploch než jejich masivní rozšiřování.

7.3.3 Odvětvová struktura zaměstnanosti

Průmyslové zaměření MAS dokládá také struktura zaměstnaných osob podle jednotlivých ekonomických činností. V sekundárním sektoru pracuje podle výsledků SLDB 2011 více než 46,4 % zaměstnanců. Na úrovni Zlínského kraje dosahuje stejný ukazatel hodnoty 40,8%. Situace v regionu se vymyká obecným poměrům v České republice, kde v sekundárním sektoru podle stejných datových podkladů pracuje 32%.

Území MAS je možné specifikovat i při komparaci se Zlínským krajem jako výrazně průmyslové. Přímou odvětví průmyslu generuje o 7% více pracovních míst než je krajský průměr. Analogicky méně zaměstnaných působí v sektoru služeb.

Tab. 7: Počet zaměstnanců podniků na základě odvětví ekonomické činnosti, vlastní zpracování podle SLDB 2011

Odvětví ekonomické činnosti	MAS Severní Chřiby a Pomoraví	Zlínský kraj
Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti:	Zaměstnaní celkem v %	
zemědělství, lesnictví, rybářství	1,4	2,5
průmysl	39,8	32,8
stavebnictví	6,6	8
velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	10,9	10,4
doprava a skladování	4,2	4,5
ubytování, stravování a pohostinství	2,9	3,1
informační a komunikační činnosti	1,8	1,8
peněžnictví a pojišťovnictví	1,4	1,6
činnosti v oblasti nemovitostí, profesní, vědecké a technické činnosti a administrativní a podpůrné činnosti	5,1	5,7
veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	3,7	4,6
vzdělávání	4,6	6,2
zdravotní a sociální péče	4,5	6,2
nezjištěno	10,6	9,7

7.4 Doprava

Dopravní situace má dalekosáhlé dopady na celkovou kvalitu života v řešeném území. Analýza dopravní situace na území MAS Severní Chřiby a Pomoraví je tematicky rozčleňena podle jednotlivých druhů dopravy i dopravní obslužnosti.

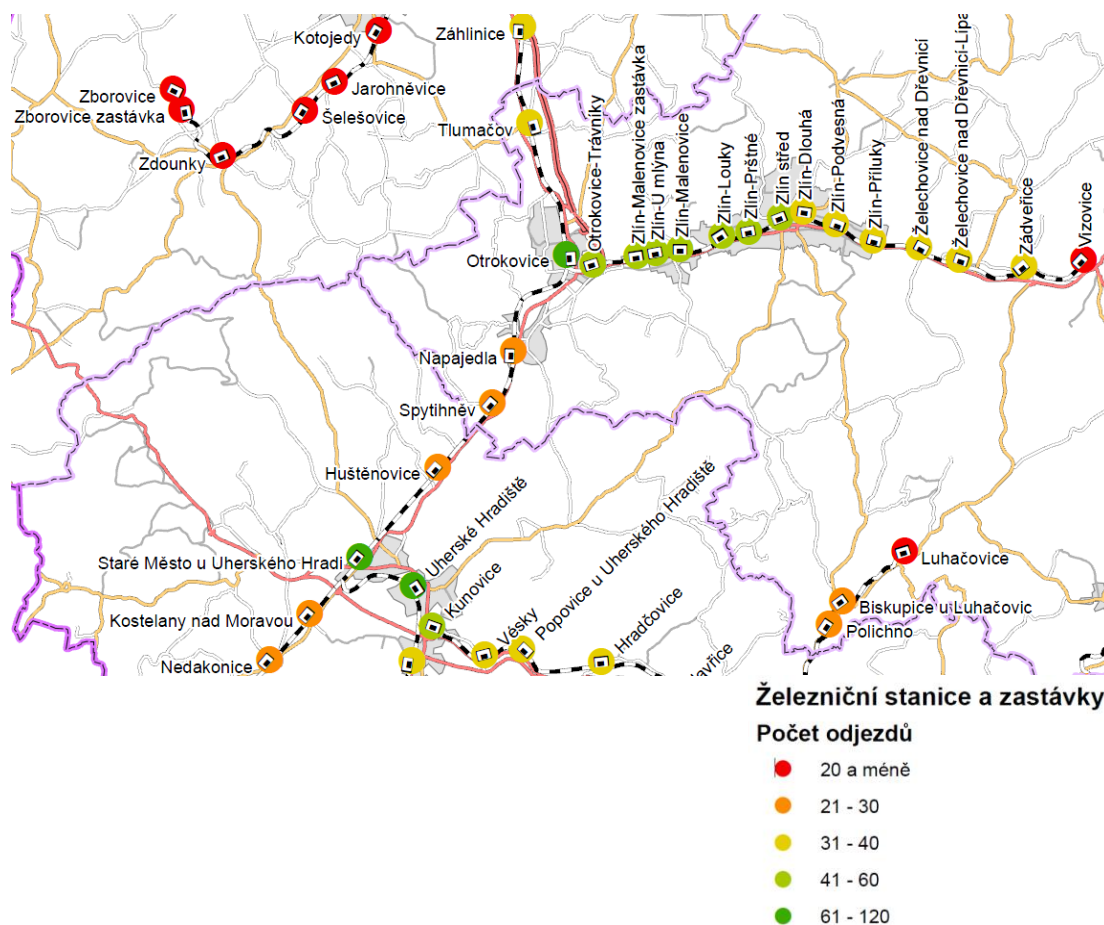
7.4.1 Železniční infrastruktura

Železniční doprava na úrovni MAS je zabezpečována prostřednictvím tratí 330 a 331.

Trat' 330 Přerov – Břeclav je součástí II. železničního tranzitního koridoru, a představuje klíčovou železniční trať na území Zlínského kraje. Spojuje významné moravské železniční uzly Přerov a Břeclav v kraji Jihomoravském. Severními Chřiby a Pomoravím prochází v úseku Otrokovice – Huštěnovice. Trať zabezpečuje dopravní dostupnost do vzdálenějších míst České republiky a současně umožňuje pravidelnou veřejnou přepravu mezi přirozeným jádrem území a jeho jižním zázemím. Na území MAS obsluhuje železnice stanice a zastávky v Otrokovicích, Napajedlích, Spytihněvi a Huštěnovicích. Trať 330 je v celé délce dvoukolejná a elektrizovaná, nejvyšší traťová rychlost činí 160 km/h. V poslední době prošla celkovou rekonstrukcí, a plně tak vyhovuje požadavkům regionální dopravy. Trať umožňuje také přepravu osob s omezenou schopností pohybu a orientace. Všechny stanice a zastávky jsou řešeny jako bezbariérové. (Koordinátor veřejné dopravy, 2012, s. 20)

Trat' 331 Otrokovice – Vizovice představuje svým charakterem spíše příměstskou dráhu, která slouží především k napojení krajského města Zlína na železniční síť. V rámci území MAS obsluhuje pouze jednu stanici a zastávku v rámci Otrokovic. Z hlediska vnitřních poměrů MAS je důležitá zejména při zajištění vazeb obyvatel Otrokovic a jejich okolí směrem na Zlín. Trať je jednokolejná, není elektrifikovaná a umožňuje maximální rychlost pouze 60 km/h. Technický stav dráhy i železničního nádraží ve Zlíně je dlouhodobě nevyhovující a vyžaduje zásadní modernizaci. (Koordinátor veřejné dopravy, 2012, s. 21)

Železniční síť na úrovni MAS Severní Chřiby a Pomoraví přibližuje mapový výstup, který je přílohou dokumentu Plán dopravní obslužnosti území Zlínský kraj na léta 2012 – 2016. Na mapě jsou vyznačeny obě relevantní tratě 330 a 331 včetně údajů o denní intenzitě přepravy.

Obr. 9: Železniční síť MAS Severní Chřiby a Pomoraví, zdroj: Koordinátor veřejné dopravy Zlínského kraje, 2012

7.4.2 Silniční infrastruktura

Do území MAS Severní Chřiby a Pomoraví nezasahuje síť dálničních komunikací. Klíčovou dopravní tepnou z hlediska intenzit přepravy je silnice I/55. V následující části bude analyzován stav nejvýznamnějších silničních komunikací v dotčeném regionu.

R 55 v úseku Hulín – Otrokovice představuje krátkou sekvenci plánované rychlostní komunikace, která by výhledově měla pokračovat osou území MAS Severní Chřiby a Pomoraví jižním směrem až na Břeclav. Pro realizaci projektu existuje silná podpora napříč dotčenými municipalitami, ovšem v současnosti je dostavba R55 nejistá. Situaci komplikuje nedostatek finančních prostředků i protesty ekologických organizací. Dostavba rychlostní silnice by vyvedla intenzivní dopravu mimo zastavěná území obcí a měst ve vazbě na stávající I/55. Intenzivní doprava v současnosti komplikuje situaci zejména v obcích Spytihněv, Babice a Huštěnovice. (Koordinátor veřejné dopravy, 2012, s. 25)

Silniční komunikace **I/55** představuje významnou dopravní tepnu, která v severojižním směru propojuje Olomouc přes Uherské Hradiště a Břeclav až na státní hranici s Rakouskem. Území MAS protíná v ose Otrokovice, Napajedla, Syptihněv, Babice a Huštěnovice. Komunikace I/55 má dvoupruhové uspořádání, vykazuje značnou intenzitu provozu a je důležitou tranzitní komunikací. Intenzitu zatížení dokresluje skutečnost, že přes Babice projede denně podle sčítání ŘSD v průměru přes 12 tisíc automobilů. Silnice však trpí řadou bodových a liniových závad jako jsou chybějící krajnice, dlouhé průtahy obcemi, v jižní části i nevyhovující směrové poměry. Jedinou možností zásadního zlepšení situace je realizace projektu výstavby R55. V úseku Hulín – Otrokovice je patrné po vybudování souběžného úseku rychlostní komunikace podstatné zlepšení dopravní situace. Správu silniční komunikace I/55 zajišťuje Ředitelství silnic a dálnic ČR. (Kordinátor veřejné dopravy, 2012, s. 27)

Oblast MAS Severní Chříby a Pomoraví je pokryta také hustou sítí silničních komunikací II. a III. třídy, které jsou ve správě Ředitelství silnic Zlínského kraje (ŘSZK). Většina těchto silnic vykazuje přijatelné intenzity provozu a přes dílčí technické závady jsou v zásadě vyhovující. Důležité jsou zejména silnice III. třídy zajišťující dostupnost menších obcí mimo hlavní silniční tah. Přehled silničních komunikací těchto tříd je patrný také z mapy silniční sítě ve Zlínském kraji vydanou ŘSZK.

Přehled silničních komunikací vyšších tříd a jejich vazeb v rámci širšího území

R 55 Hulín – Otrokovice

I/55 Olomouc – Otrokovice – Uherské Hradiště – Břeclav

II/438 – hranice kraje – Bystřice pod Hostýnem – Holešov – Míškovice – Otrokovice

III/36740 – Kvasice – Bělov – Žlutava – Napajedla

III/36745 – Bělov – Otrokovice

III/36746 – Otrokovice, Baťák

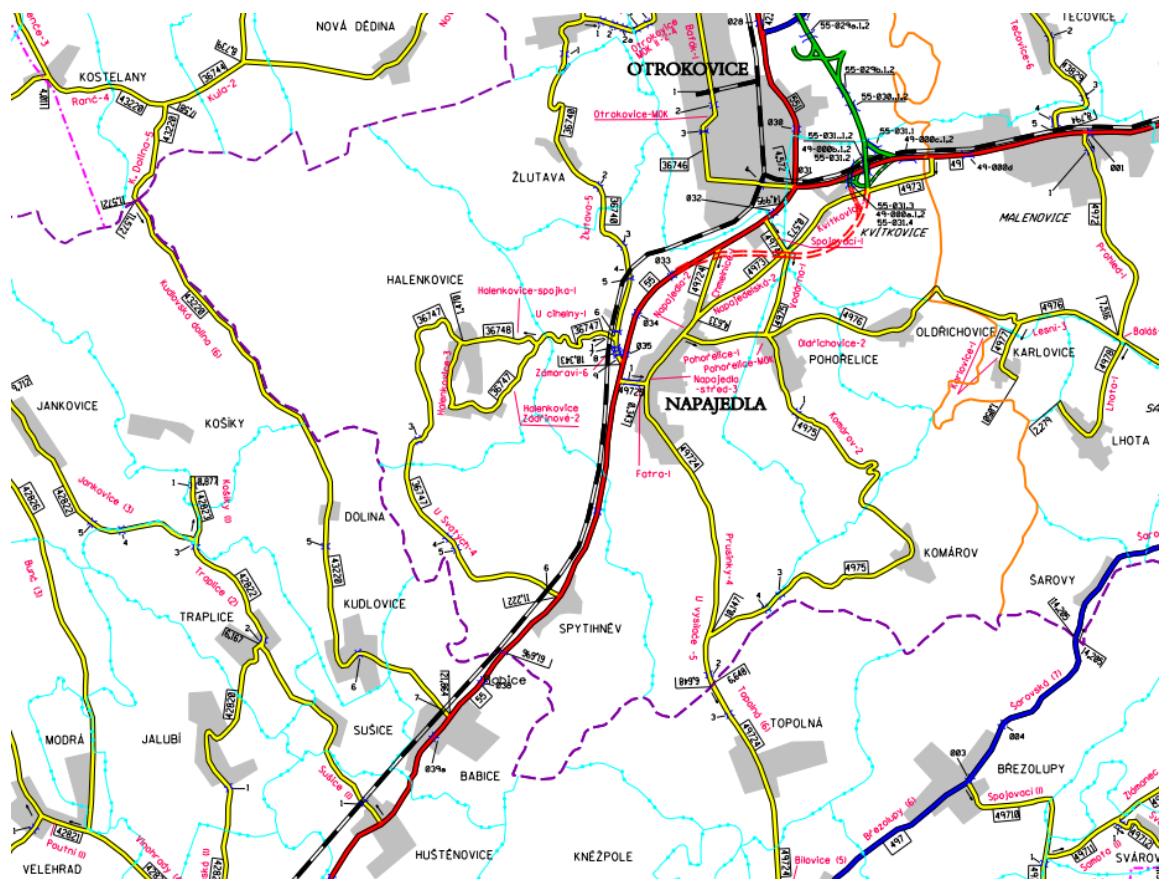
III/36747 – Halenkovice – Syptihněv

III/42820 – Staré Město – Jalubí – Traplice

III/42822 – Huštěnovice – Sušice – Traplice – Jankovice

III/42823 – Traplice – Košíky

- III/43220 – Kudlovice, Dolina – Babice
- III/4973 – Kvítkovice – Pohořelice, rozc.
- III/4975 – Pohořelice, rozc. – Komárov – Topolná
- III/4976 – Napajedla – Oldřichovice
- III/4976 – Karlovice – Nad Prohledem
- III/4977 – Karlovice, obec
- III/4978 – Nad Prohledem – Lhota
- III/49724 – Napajedla – Topolná – Bílovice
- III/49725 – Napajedla, spojovací

Obr. 10: Silniční síť území MAS Severní Chřiby a Pomoraví, zdroj: Ředitelství silnic Zlínského kraje, 2012

7.4.3 Vodní doprava

V rámci MAS plní vodní doprava pouze rekreační charakter. K tomu je využívána vodní cesta Bařův kanál a navazující splavněné úseky řeky Moravy. Na trase jsou k dispozici následující přístavy a přístaviště: Otrokovice, Napajedla, Napajedla – Pahrbek, Spytihněv, Babice I., Babice II. a Huštěnovice

7.4.4 Letecká doprava

V Otrokovicích působí menší letiště poskytující zázemí pro vnitrostátní neveřejnou leteckou dopravu. Je lokalizováno v jihozápadní části města. Letiště je určeno pro letadla typu: letouny, vrtulníky, ultralehká letadla. Provozovatelem je společnost MORAVAN. Nejbližším mezinárodním letišťem je Mezinárodní letiště Brno-Tuřany a Letiště Leoše Janáčka Ostrava.

7.4.5 Cyklodoprava

Územím MAS Severní Chřiby a Pomoraví prochází významná **turistická cyklostezka podél Bařova kanálu**. Slouží především pro potřeby rekreační a nadregionální cykloturistiky. Cyklostezka je součástí oficiálně značené trasy 47 a je významně podporována Sdružením pro rozvoj Bařova kanálu. Cyklostezka podél Bařova kanálu je řešena v úseku Uherský Ostroh – Kroměříž o celkové délce 45 km. Území MAS cyklostezka protíná v délce přibližně 14 km. Cyklostezku podél Bařova kanálu ročně využije kolem 250 tisíc uživatelů.

Centrem města Napajedla je pro přepravu místních obyvatel na kole za prací a službami vedena soustava místních cyklostezek o celkové délce přibližně 2 km. Krátký úsek mimo páteřní cyklostezku podél Bařova kanálu je vybudován také mezi Huštěnovicemi a Babicemi.

V roce 2014 začala realizace několik projektů na rozšíření cyklistické sítě v předmětném území. Probíhá výstavba cyklostezky spojující Otrokovice s Kvasicemi, která povede po levém břehu řeky Moravy a bude měřit 4,6 km. Krátký úsek o délce přibližně 700 metrů se realizuje v Napajedlích. Oba úseky budou součástí páteřní cyklostezky 47. Na hlavní trasu podél Bařova kanálu se napojí také nově budovaný úsek spojující Otrokovice se Zlínem. Všechny projekty jsou realizovány prostřednictvím ROP Střední Morava.

7.4.6 Dopravní obslužnost

Všechny obce na území Severních Chřibů a Pomoraví mají zajištěnu odpovídající dopravní obslužnost prostřednictvím hromadné železniční i autobusové přepravy.

Železniční dopravou prostřednictvím Českých drah je přímo zabezpečována obslužnost čtyř obcí. Struktura železnice úzce souvisí s geomorfologií terénu a obecně nízkou hustotou železnice v celém Zlínském kraji. Četnost spojů na jednotlivých vlakových zastávkách a stanicích v rámci MAS je patrná na výše uvedeném obrázku č. 9.

Autobusovou dopravou jsou obsluhovány veškeré obce na území MAS, přesto lze sledovat určité rozdíly v četnosti spojů. Nejdůsledněji jsou autobusovou přepravou obsluhována města Napajedla a Otrokovice. Nadprůměrná četnost spojů je vykazována také v obcích ležících na páteřní silniční komunikaci I/55. Autobusovou přepravu v regionu MAS zabezpečují především ČSAD BUS Uherské Hradiště a ČSAD Vsetín. Menší přepravní objemy pokrývají také společnosti HOUSACAR, BORS Břeclav a Tourbus. Intenzita přeprav odpovídá potřebám území. Horší je situace s technickou úrovní vozidel jednotlivých přepravců. Většina podnikatelských subjektů obnovuje svůj vozový park vzhledem k finanční náročnosti velmi pozvolna. Na území MAS tak autobusovou přepravu zajišťují dopravní prostředky, které nesplňují moderní standardy veřejné dopravy, a to i s ohledem na přepravu osob se sníženou mobilitou a ekologická kritéria.

Tabulka 1: Intenzity autobusové přepravy, vlastní zpracování podle jizdnirady.cz

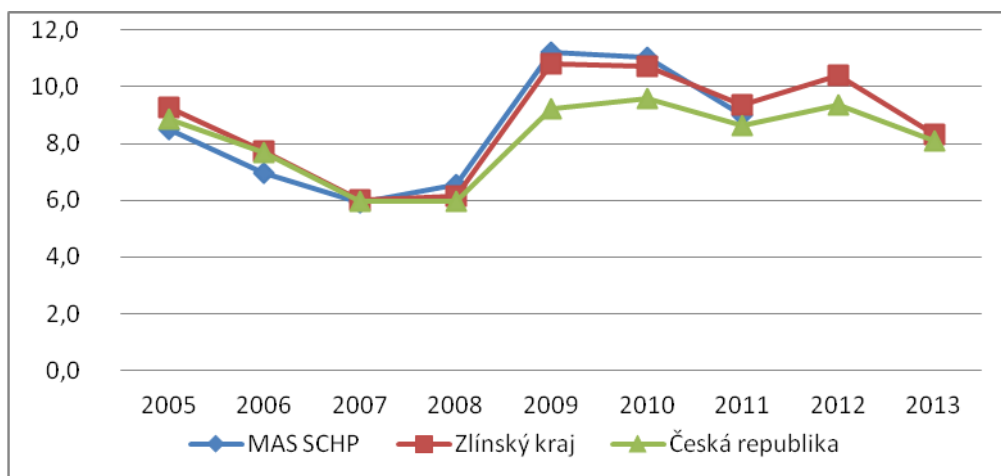
Název obce	Autobusová doprava		
	Četnost spojů		
	Pracovní den	Sobota	Neděle
Babice	31	7	10
Halenkovice	13	4	3
Huštěnovice	93	14	19
Jalubí	20	4	5
Jankovice	11	4	5
Karlovice	10	3	3
Komárov	24	7	8
Košíky	18	-	-
Kudlovice	11	0	2
Lhota	27	8	6
Napajedla	181	45	29

Oldřichovice	14	-	-
Otrokovice	218	54	58
Pohořelice	29	3	2
Spytihněv	76	15	13
Sušice	28	8	12
Traplice	28	8	12
Žlutava	15	2	1

7.5 Nezaměstnanost

Od začátku roku 2013 změnilo Ministerstvo práce a sociálních věcí metodiku výpočtu nezaměstnanosti v ČR. Nový ukazatel „podíl nezaměstnaných osob“ vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku. Dosavadní míra nezaměstnanosti poměřovala uchazeče o zaměstnání pouze k ekonomicky aktivním osobám. Tato skutečnost komplikuje srovnání statistických podkladů z různých časových období. Navíc od roku 2012 nejsou dostupné údaje o nezaměstnanosti na úrovni jednotlivých obcí, ale pouze za správní obvod obce s rozšířenou působností (ORP). Vzhledem k územně správní roztržitosti MAS mezi tři různá ORP, nepředstavují tato data dostatečně reprezentativní ukazatele o nezaměstnanosti.

Vývoj míry nezaměstnanosti na úrovni MAS Severní Chřiby a Pomoraví dlouhodobě vykazuje vyšší hodnoty než je celorepublikový průměr. Na druhou stranu hodnoty víceméně odpovídají údajům za celý Zlínský kraj. V letech 2005 – 2007 dokonce mikroregion generoval mírně příznivější hodnoty. Obecně lze konstatovat, že až do roku 2008 se nezaměstnanost pohybovala vzhledem k sídelní struktuře území v relativně příznivých mezích. Zlom znamenala nastupující globální hospodářské krize. Na míře nezaměstnanosti v průmyslově orientované MAS se projevila opravdu razantně. V posledním předkrizovém roce byla míra nezaměstnanosti v rámci celé MAS na úrovni 6,5%. Za rok 2009 už dosahovala alarmující hodnoty 11,2%. Připomeňme, že mezi největší zaměstnavatele v lokalitě patří především průmyslové a stavební subjekty. Právě tato odvětví jsou nejcitlivější k poklesu domácí i zahraniční poptávky. Klíčové zaměstnavatelé v regionu jako Fatra nebo Barum Continental byli v rámci úsporných opatření nuceni propouštět.

Obr. 11: Vývoj míry nezaměstnanosti za různé územní celky, vlastní zpracování podle ČSÚ

V roce 2011 došlo k mírnému oživení poptávky, které znamenalo také meziroční pokles nezaměstnanosti v MAS o 2%. Pro následující časový úsek neexistují na úrovni obcí žádná oficiální data, ale vzhledem k úzké vazbě trendu nezaměstnanosti na krajskou úroveň, lze předpokládat, že oživení bylo pouze krátkodobé. V roce 2012 Zlínský kraj v souladu s celorepublikovým vývojem opět vykazoval nárůst míry nezaměstnanosti. Údaje za rok 2013 neposkytují vzhledem ke změně metodiky výpočtu relevantní srovnání.

Zaměříme-li se důkladně na míru nezaměstnanosti v jednotlivých obcích MAS. Zjistíme celou řadu disparit. Nejhorší hodnoty vykazují odlehlé a typicky venkovské obce s obtížnou dopravní obsluhností. Jedná se především o Halenkovice, Jankovice, Jalubí a Košíky. Ve všech těchto obcích překročovala nezaměstnanost v roce 2011 hranici 10%. Příznivější hodnoty lze sledovat u dopravně lépe dostupných a populačně silnějších sídel.

Tab. 8: Míra nezaměstnanost v % - dosažitelní uchazeči celkem k 31. 12. daného roku, vlastní zpracování podle ČSÚ

Územní celek	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Komárov	9,4	8,7	7,3	5,1	15,2	11,6	8,7
Oldřichovice	10,2	6,4	6,4	7	15,9	14,7	8,9
Pohořelice	10,2	6,8	6,3	3,7	9,2	7,6	4,7
Halenkovice	9,8	8,2	5,6	9	13,7	13,9	10,7
Napajedla	7,8	6,4	5	5,2	9,1	8,6	6,8
Otrokovice	8,4	6,2	5,2	5,2	9,9	9,5	7,2
Spytihněv	9,1	8	7,3	5,8	8,6	12,5	9,3
Žlutava	8,7	6,6	5,3	3,8	7,6	8,9	7,6
Babice	5,2	5,1	4,9	4,7	9,1	10,9	8,8

Huštěnovice	6,7	4,2	4,6	5	7,9	8,5	10,1
Jalubí	9,7	8,5	6,2	8,3	14,7	14,7	12,6
Jankovice	8,7	9,6	9,2	9,6	14,4	14,4	11,4
Košíky	11,2	9,1	3,2	10,2	15,5	16,6	18,2
Kudlovice	8,5	7	5,9	8,5	9,2	7	8,9
Sušice	6,8	4,2	5,9	7,6	7,6	6,3	6,8
Traplice	8	6,4	6	6,6	11,9	12,4	9,4
Lhota	6,3	6,3	7,4	5,2	10,1	9	5,5
Karlovice	8,1	7,5	5,2	7,4	12,6	11,6	6,3
MAS - celkem	8,5	7	5,9	6,5	11,2	11	9

Problém vysoké nezaměstnanosti na území MAS Severní Chříby a Pomoraví souvisí s nedostatečnou nabídkou pracovních příležitostí typickou pro většinu venkovského prostoru. Řešené území má do značné míry rovněž urbánní charakter. To se projevuje ve významném množství pracovních příležitostí v sekundárním sektoru. Zejména odvětví zpracovatelského průmyslu a stavebnictví je však náchylnější k jakýmkoliv nerovnováhám na tuzemských i zahraničních trzích, což se v případě hospodářského poklesu okamžitě promítne ve zvýšení nezaměstnanosti.

7.6 Technická infrastruktura

Všech 18 obcí tvořící území MAS Severní Chříby a Pomoraví je vybaveno základní technickou infrastrukturou. Celé území disponuje sítí vodovodů a kanalizací, čistíren odpadních vod a je zajištěna také plynofikace. Rozmístění infrastruktury je do značné míry rovnoměrné. Ovšem v některých obcích se vyskytují odlehlejší sídelní jednotky, u kterých není ekonomicky reálné řešit napojení na společnou infrastrukturu.

Města Otrokovice a Napajedla jsou do značné míry zásobována teplem z centrálního zdroje. V ostatních částech je zásobování teplem řešeno prostřednictvím individuálních systémů.

Ve vazbě na informační a komunikační technologie je celé území MAS pokryto telefonním signálem relevantních operátorů. Běžné internetové připojení je také dostupné ve všech obcích. Provozovateli jsou převážně menší lokální společnosti. V některých odlehlejších obcích v lokalitě Chříbů je problém s dostupností mobilního internetu prostřednictvím 3G sítí a také s kvalitou a rychlostí klasického internetového připojení.

Tab. 9: Vybavenost MAS Severní Chřiby a Pomoraví základní technickou infra-
strukturou, Vlastní zpracování podle veřejně dostupných dat a osobních konzultací

Obec	Vodovod - provozovatel	Plynofikace	ČOV
Komárov	Moravská Vodárenská, a.s.	Ano	Ano
Oldřichovice	Moravská Vodárenská, a.s.	Ano	Ano
Pohořelice	Moravská Vodárenská, a.s.	Ano	Ano
Halenkovice	Moravská Vodárenská, a.s.	Ano	Ano
Napajedla	Moravská Vodárenská, a.s.	Ano	Ano
Otrokovice	Moravská Vodárenská, a.s.	Ano	Ano
Spytihněv	Moravská Vodárenská, a.s.	Ano	Ano
Žlutava	Moravská Vodárenská, a.s.	Ano	Ano
Lhota	Moravská Vodárenská, a.s.	Ano	Ano
Karlovice	Moravská Vodárenská, a.s.	Ano	Ano
Babice	Sdružení - vodovod Babicko	Ano	Ano
Huštěnovice	Sdružení - vodovod Babicko	Ano	Ano
Jalubí	Slovácké vodárny a kanalizace, a.s.	Ano	Ano
Jankovice	Sdružení - vodovod Babicko	Ano	Ano
Košíky	Sdružení - vodovod Babicko	Ano	Ano
Kudlovice	Sdružení - vodovod Babicko	Ano	Ano
Sušice	Sdružení - vodovod Babicko	Ano	Ano
Traplice	Sdružení - vodovod Babicko	Ano	Ano

K situaci vodovodů a kanalizací je důležité rozebrat provozovatelský model, který týká obcí v ORP Otrokovice a ORP Zlín. V těchto obcích je vlastníkem vodohospodářské infrastruktury společnost Vodovody a kanalizace Zlín a.s., jejímiž akcionáři jsou města a obce z dotčeného území. Provozovatelem je však ryze soukromá společnost Moravská vodárenská a.s. Kvůli tomuto provoznímu modelu neměly obce a města na Zlínsku možnost využívat na modernizaci vodohospodářské infrastruktury dotační prostředky ze zdrojů EU, protože by se jednalo o nedovolenou veřejnou podporu. Navíc cena vodného a stočného v regionu patří k vůbec nejvyšším v České republice. Například obec Košíky v roce 2011 prostřednictvím dotace z Programu rozvoje venkova vybudovala kanalizační síť a čistírnu odpadních vod. Rozpočet akce byl téměř 43 milionů Kč.

7.7 Životní prostředí

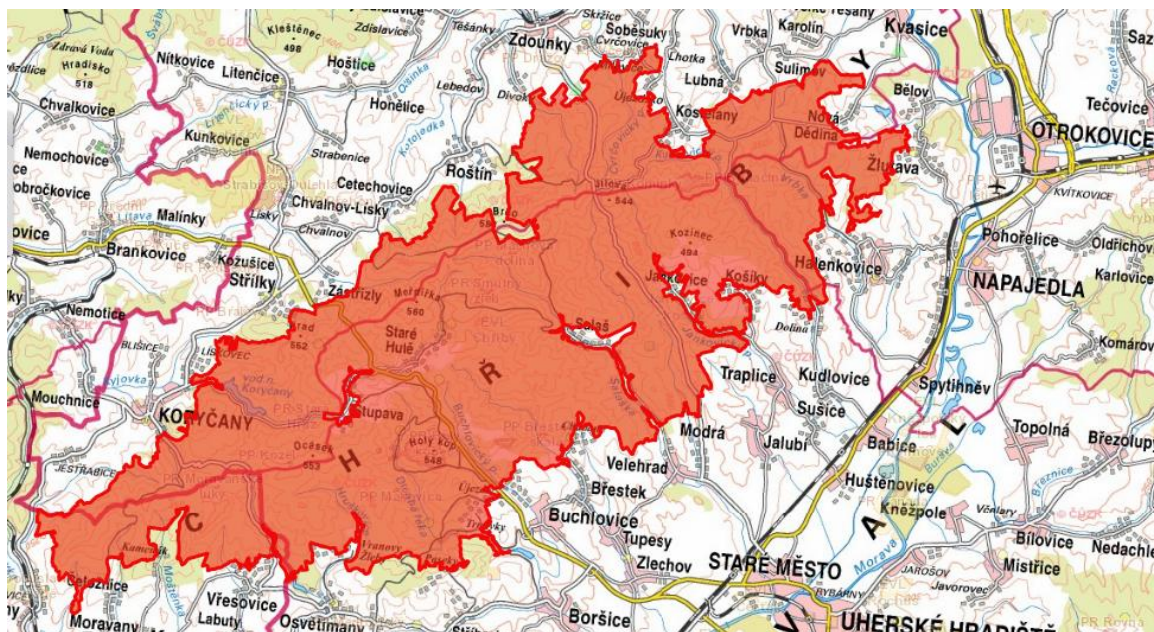
Přírodní prostředí zahrnující oblast MAS Severní Chřiby a Pomoraví je geomorfologicky mimořádně pestré. Podél řeky Moravy se jedná o Dolnomoravský úval z jižní části a Hornomoravský na severu. Ze západu je oblast lemována severní částí pohoří Chřiby. Zcela

zásadní roli z krajinotvorného hlediska plní v lokalitě řeka Morava. Podél toku je charakteristický výskyt četných meandrů a mrtvých ramen. Na pravém břehu se typicky projevují rozsáhlé komplexy převážně lesních společenstev. Vyšší polohy nebyly prakticky nikdy osídleny.

Na území MAS Severní Chřiby a Pomoraví se podle členění Natura 2000 nachází dvě Evropsky významné lokality - Přírodní park Chřiby a Kněžpolský les. Z hlediska ochrany přírody stojí za pozornost také maloplošné zvlášť chráněné území Budačina a Na Letišti v Otrokovcích. Své místo v přírodním bohatství lokality má také šest památných stromů, tři z nich rostou v Otrokovcích, zbývající pak v Napajedlích, Halenkovicích a Žlutavě. Podstatnou složkou životního prostředí v regionu je také kvalita ovzduší a řešení povodňových situací.

7.7.1 Chráněná území

Přírodní park Chřiby se rozkládá v pohoří Chřiby. Co se týče území MAS, tak zasahuje do katastrálního území obcí Jankovice, Košíky, Traplice, Kudlovice, Halenkovice a Žlutava. V rámci celé České republiky je možné území označit jako jedno z ekologicky nejstabilnějších. Chřiby jsou typické nadprůměrnou lesnatostí s převahou lesů přírodní dřevinné skladby. Vlivem antropogenních zásahů došlo na úpatí pohoří k přeměně listnatých porostů na jehličnaté, většinou smrkové porosty. Přírodní park zahrnuje řadu zvláště chráněných území. Je třeba zdůraznit výslunné travnaté stráně s řadou chráněných druhů rostlin nebo skalní útvary na hřebenech Chřibů. Lokalita je význačná nejen svým přírodním bohatstvím, je bohatá rovněž na kulturní památky. Většina z nich se sice nachází mimo území MAS Severní Chřiby a Pomoraví, přesto mají zásadní vliv na celkovou atraktivitu přírodního parku. Jedná se zejména hrad Buchlov, zříceninu hradu Cimburk, zámek Buchlovice, poutní místo Velehrad nebo kostel sv. Jakuba u Roštína. (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, © 2001- 2014)

Obr. 12: Lokalizace Přírodního parku Chřiby na území MAS Severní Chřiby a Pomoraví, zdroj: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, © 2014

Kněžpolský les představuje komplex slepých ramen a tůní po obou březích Moravy mezi obcemi Babice, Kněžpole a místní částí Uherského Hradiště Jarošov. Spolu s okolní zemědělkou krajinou poskytuje Kněžpolský les jedno z posledních zázemí pro celou řadu chráněných nebo ohrožených rostlinných a živočišných druhů. Lokalita je proslulá výskytem vzácné rostliny Česneku medvědího. (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, © 2001-2014)

Lokalita **Budačina** představuje přírodní památku zahrnující pískovcové skalní útvary a opuštěný lom na levém údolním svahu Kudlovického potoka. Je lokalizována ve východní části Chřibů v nadmořské výšce 315 až 375 metrů, přibližně 8 kilometrů severozápadně od obce Kudlovice. (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, © 2001-2014)

Přírodní památka **Na letišti** je tvořena slepým ramenem řeky Moravy lemované stromovou a křovinnou vegetací. Nachází se v Hornomoravském úvalu na levém břehu řeky Moravy na okraji otrokovického letiště, v nadmořské výšce 184 m, 1,5 km jihozápadně od železniční stanice v Otrokovicích. (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, © 2001-2014)

Tab. 10: Významné přírodní lokality MAS Severní Chřiby a Pomoraví, vlastní zpracování podle Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

Evropsky významné lokality	
Název	Katastrální území
Přírodní park Chřiby	Jankovice, Košíky, Traplice, Kudlovice, Halenkovice a Žlutava
Kněžpolský les	Babice, Huštěnovice a Spytihněv
Maloplošná zvlášť chráněná území	
Název	Katastrální území
Přírodní památka Na Letišti	Otrokovice
Přírodní památka Budačina	Halenkovice

7.7.2 Povodňové situace

Řešený region spadá pod povodí řeky Moravy. Jejím významným přítokem na úrovni MAS Severní Chřiby a Pomoraví je řeka Dřevnice, která se do Moravy vlévá v Otrokovicích. Po rozsáhlých záplavách z roku 1997 byla v nejhroženějších obcích realizována celá řada protipovodňových opatření. Na úrovni příslušných ORP jsou zpracovány podrobné povodňové plány. Fungují také povodňové komise. Záplavové území podle Digitálního povodňového plánu ČR definuje konkrétní lokality, které jsou ohroženy stoletou vodou. V rámci MAS se jedná zejména o zastavěné území v rámci Otrokovic a Napajedel. Z dalších obcí na toku Moravy jsou pak v potenciálním ohrožení Spytihněv, Babice a Huštěnovice. V Babicích byly na obou březích Moravy vytvořeny protipovodňové hráze. Otrokovice jsou před povodněmi chráněny komplexním systémem opatření podél koryta řek Moravy i Dřevnice. Poměrně uspokojivá situace z hlediska protipovodňových bariér panuje také v Napajedlích a dalších obcích. Podél Moravy však stále zbývá řada protipovodňových opatření. Lze předpokládat zaměření spíše na přírodě blízká řešení, která podpoří retenční schopnost krajiny. Plán oblasti povodí Moravy 2010 – 2015 definuje jako jedno z možných opatření projekt „Obnova retence údolní nivy Moravy v úseku Nedakonice – Spytihněv“.

7.7.3 Kvalita životního prostředí

Významná část obydleného území MAS Severní Chřiby a Pomoraví podél hlavního silničního tahu I/49 trpí vysokou imisní zátěží z intenzivní dopravy a tím i zhoršenou **kvalitou ovzduší**. Podle údajů Českého hydrometeorologického ústavu (2012) se jedná o lokalitu se zvýšeným výskytem prachových částic PM10. Sezónní zhoršení kvality ovzduší v obcích dotčeného území je obecně důsledkem vytápění domácností. V celé řadě domácností jsou k vytápění využívána neekologická lokální topidla na tuhá paliva. Nejhorší situace s kvalitou ovzduší je ve městech Napajedla a Otrokovice. V těchto sídelních aglomeracích jsou kromě vysoké dopravní zátěže za hlavní zdroje znečištění považovány velké průmyslové podniky. V Napajedlích se nachází několik zdrojů znečišťování ovzduší. Mezi významné zdroje znečištění patří společnost Fatra a také několik menších provozů v průmyslovém areálu na ulici 2. Května. Také v Otrokovicích bývá opakovaně zaznamenáno překročení imisních limitů. Kromě intenzivní automobilové dopravy je za zdroj znečištění považován provoz společností Barum Continental, Mitas a také podniky sídlící v průmyslovém areálu Toma. V Babicích je za významný zdroj znečištění ovzduší považována potravinářská společnost Hamé.

Co se týče **odpadové hospodaření**, tak situace je rozlišná v závislosti na velikosti sídla. Otrokovice jsou v rámci třídění odpadů velmi aktivní. Ve městě je k dispozici přes 200 stanovišť s kontejnery na recyklovatelné odpady a 15 sběrných dvorů, což je vzhledem k velikosti města nadprůměrná hodnota také v celorepublikovém kontextu. Vlastní sběrné dvory fungují také v Napajedlích, Babicích, Huštěnovicích, Spytihněvi, Traplicích a Žlutavě. Napajedla a Otrokovice zajišťují odpadové hospodaření prostřednictvím městských společností. Ostatní obce v regionu využívají zpravidla dodavatelských služeb jiných subjektů.

7.7.4 Brownfields

Na základě databáze Zlínského kraje (2014) je možné na území MAS lokalizovat několik objektů typu brownfields. Takové objekty představují ekologická rizika, současně však poskytují potenciální plochy pro další výstavbu v souladu s principy trvale udržitelného rozvoje. Databáze eviduje pouze brownfields s rozlohou větší než 0,5 ha.

Napajedla – Cihelna Napajedla

Jedná se o zcela opuštěný chátrající areál s rozpadajícími se objekty v demoličním stavu.

Přibližná rozloha: 0,88 ha

Vlastnictví: soukromé

Spytihněv – Farma Spytihněvský dvůr

Bývalý areál zemědělského družstva pro chov skotu a prasat je z významné části už od roku 2000 bez využití. Součástí areálu je bioplynová stanice. Areál je částečně využíván k zemědělské činnosti.

Přibližná rozloha: 5,78 ha

Vlastnictví: kombinované

Jankovice – Farma Jankovice

Bývalý areál zemědělského družstva dříve byl využíván pro chov brojlerů. Na začátku 90. let byla zemědělská výroba ukončena. V současnosti je areál opuštěný a chátrá.

Přibližná rozloha: 0,68 ha

7.8 Občanská vybavenost

Řešené území je dostatečně vybaveno základní občanskou vybaveností. Každá obec disponuje obchodem se smíšeným zbožím, pohostinstvím, knihovnou, autobusovými zastávkami, prostorem pro kulturní akce a sportoviště. Rozdíly ve vybavení jsou ve zdravotnictví a vzdělávací infrastruktuře.

7.8.1 Zdravotnictví a sociální služby

Nabídku sociálních služeb zabezpečují pouze dvě největší sídla Otrokovice a Napajedla. Podobná je situace s poskytováním zdravotnických služeb, i když v některých obcích MAS působí také praktičtí lékaři.

Sociální služby

Vzhledem k stále sílícím trendům stárnutí populace vystupují do popředí zejména sociální služby pro nejstarší věkové skupiny. Lokalizace všech sociálních služeb je úzce spojená s Otrokovicemi. V největším městě MAS fungují tři pobytová zařízení pro seniory. Příspěvková organizace města SENIOR Otrokovice poskytuje služby ve dvou objektech. v

Charitním domově Otrokovice funguje Domov pro seniory. Zlínský kraj je zřizovatelem Domova pro seniory Napajedla. Kapacita těchto čtyř zařízení je podle Komunitního plánu sociálních služeb na Otrokovicu 247 lůžek (údaje k 1. 1. 2012) Poznamenejme, že se jedná o veškerá pobytová zařízení pro seniory na území ORP Otrokovice a potažmo celé MAS. V Otrokovicích je lokalizován také azylový dům a noclehárna pro sociálně slabé. Občanské sdružení Naděje ve městě provozuje stacionář a chráněné bydlení pro osoby se zdravotním postižením. V některých dalších obcích fungují terénní a pečovatelské služby především ve vazbě na zajištění potřeb seniorů.

Zdravotnictví

Zdravotnická síť je podle dostupných údajů ČSÚ koncentrována především v sídelním centru MAS kolem Otrokovic a Napajedel. Obě města poskytují zázemí významnému počtu zdravotnických subjektů různého zaměření. V Otrokovicích podle údajů k 31. 12. 2012 působí celkově 24 lékařů se samostatnou ordinací, v Napajedlích pak ordinuje 16 lékařů.

V obcích Lhota, Karlovice, Komárov, Sušice a Oldřichovice neordinuje ani nemá zřízeno své detašované pracoviště žádný praktický lékař. V obcích Košíky, Kudlovice, Huštěnovice, Spytihněv a Pohořelice působí případně má zřízeno detašované pracoviště alespoň praktický lékař pro děti.

Výraznou koncentraci zdravotnických služeb pod jednou střechou poskytuje Městská poliklinika v Otrokovicích. Nejbližší nemocnicí vzhledem k území MAS je pak Krajská nemocnice T. Bati ve Zlíně nebo Uherskohradištská nemocnice. Obě zařízení zřizuje Zlínský kraj.

7.8.2 Školství

Území MAS Severní Chřiby a Pomoraví disponuje dostatečnou sítí mateřských a základních škol. Základní škola chybí podle údajů ČSÚ k 31. 12. 2012 v sedmi obcích (Komárov, Oldřichovice, Jankovice, Košíky, Sušice, Lhota a Karlovice). Jedná se o menší obce, ve kterých s výjimkou Lhoty, žije méně než 600 obyvatel. Navíc obce jsou adekvátně dopravně napojeny na sousední sídla, jež disponují dostatečnými kapacitami ve svých školských zařízeních. Mateřská škola chybí pouze v Oldřichovicích a Karlovicích. V Napajedlích a Otrokovicích slouží ke vzdělávání také Základní umělecká škola. Středoškolské vzdělávání přímo v řešeném území zabezpečují tři zařízení v Otrokovicích. Konkrétně se jedná o

Gymnázium Otrokovice, Střední průmyslovou školu Otrokovice a Střední odbornou školu Otrokovice. Pro obce z ORP Uherské Hradiště jsou relevantní také středoškolská zařízení přímo v Uherském Hradišti.

7.9 Cestovní ruch a kultura

Ve vazbě na cestovní ruch nabízí lokalita celou řadu nejrozličnějších atraktivit. Potenciál cestovního ruchu je určen zejména unikátním přírodním prostředím Chřibů. Lokalita nabízí také památky kulturního rázu. Největší koncentrace turistických atraktivit je lokalizována v historickém městě Napajedla. Mikroregion je charakteristický ideálními podmínkami pro pěší turistiku i cykloturistiku. Přírodní potenciál cestovního ruchu byl popsán v předchozí kapitole práce.

7.9.1 Turistické atraktivity

Baťův kanál

Unikátní vodní cesta, kterou v roce 1934 začal budovat Jan Antonín Baťa je dnes splavná od Otrokovic k Rohatci. Existují však vize na rozšíření splavnosti až do Kroměříže a Hodonína. Původně Baťův plavební kanál sloužil k dopravě surovin do otrokovické elektrárny. Plavební kanál je z části veden po řece Moravě a z části vykopaným umělým korytem. Od května do září mohou turisté využívat hromadných rekreačních plavby kanálem, jejichž součástí jsou doplňkové poznávací a gastronomické programy. Je možné si také vypůjčit loď a zvolit svůj vlastní program. Plavbu je možné kombinovat také s cyklistikou prostřednictvím trasy vedoucí podél řeky Moravy a Baťova kanálu. Přímo na území MAS, ve Spytihněvi a v Babicích, fungují půjčovny lodí pro plavbu na kanálu.

Zámek Napajedla

Zámek byl postaven v období 1764 – 1769. V současnosti poskytuje zázemí pro výstavy, různé kulturní akce, plesy a samozřejmě jsou také prohlídky zámku. Provozovatelem objektu je soukromá společnost. V zámku funguje také kavárna a během hlavní sezóny je hostům k dispozici restaurace s letní zahrádkou a je i možné také ubytování ve stylových pokojích. Rozlehlý zámecký park je v současnosti pro veřejnost uzavřen.

Muzeum Napajedla

V roce 1992 byla v Napajedlích oživena prostřednictvím občanské iniciativy oživena dlouholetá tradice muzejnictví. Muzeum ve městě existovalo už před 2. Světovou válkou. V roce 2012 bylo otevřeno Nové muzeum, které působí v budově bývalého kláštera. V muzeu dnes fungují tyto stálé expozice: Hřiště hraček – design hraček z výroby Fatra Napajedla; historie města; historie strojírenské výroby bratří Paříků. Muzeum dále disponuje univerzálním sálem pro pořádání galerijních a tematických muzejních výstav.

Hřebčín Napajedla

Hřebčín Napajedla byl založen už v roce 1886. Hřebčín je známý především díky chovu anglického plnokrevníka. Řadí se mezi vůbec nejúspěšnější chovatele dostihových koní v ČR. Zařízení poskytuje především chovatelské, veterinární a další služby pro chovatele koní. Turistům nabízí možnost komentované prohlídky celého areálu.

Kostel sv. Bartoloměje - Napajedla

 Kostel byl postaven v roce 1712 a patří k významným církevním památkám regionu.

Radnice - Napajedla

Novorenesanční budova radnice od architekta Dominika Feye stojí na svém místě od roku 1904.

Hotel Baťov (Společenský dům) - Otrokovice

Společenský dům je architektonicky unikátně řešený hotel z baťovské éry. Architektonická dominantu Otrokovic byla postavena v letech 1933-1936 a půdorysně má tvar trojramenné vrtule.

Přehled dalších potenciálních atraktivit cestovního ruchu:

- **Dům Strmenských, Kudlovice** - rekonstrukce bydlení a hospodaření drobného rolníka na přelomu 19. a 20. století v regionu
- **Rekreační středisko, Pahrbek**, Napajedla - rekreační středisko ležící na slepém rameni řeky Moravy
- **Větrný mlýn, Jalubí** - replika kamenného větrného mlýna
- **Sklepisko, Košíky** - archeologická památka
- **Mlýn, Sušice** - památka lidové architektury
- **Kostel sv. Anny, Huštěnovice**

- **Kostel Nanebevzetí Panny Marie, Jankovice.**
- **Gotický kostel sv. Jana Křtitele, Jalubí**
- **Přírodní památka Budačina, Kudlovice** - skupina pískovcových skal nedaleko obce Kudlovice.

7.9.2 Ubytovací zařízení

Na území MAS Severní Chřiby a Pomoraví podle údajů ČSÚ k dispozici ubytovací služby celkem 11 subjektů. Zařízení jsou koncentrována téměř výhradně v Napajedlích a Otrokovicích. V Otrokovicích působí také zařízení hotelového typu poskytující vyšší standard ubytování.

Tab. 11: Ubytovací zařízení na území MAS Severní Chřiby a Pomoraví, vlastní zpracování podle ČSÚ

Název	Obec	Kategorie	Sezónní provoz	Počet pokojů
Hotel Malina	Napajedla	Hotel *	celoroční	10 a méně
Penzion Asterix	Napajedla	Penzion	celoroční	10 a méně
Pahrbek	Napajedla	Kemp	celoroční	51 až 100
Euroagentur Hotel Atrium	Otrokovice	Hotel ****	celoroční	51 až 100
Hotel Rottal	Otrokovice	Hotel ****	celoroční	51 až 100
Hotel Bařov - Společenský dům	Otrokovice	Hotel ***	celoroční	11 až 50
Hotel Bayer	Otrokovice	Hotel ***	celoroční	10 a méně
Penzion Jizerka	Otrokovice	Penzion	celoroční	11 až 50
Domov Mládeže	Otrokovice	Ostatní zařízení	celoroční	51 až 100
Ubytovna Morava	Otrokovice	Ostatní zařízení	celoroční	51 až 100
Rovná Ranch	Jankovice	Chatová osada	letní	11 až 50

7.9.3 Kulturní zvyklosti a tradice

Zejména venkovská část MAS mimo města Napajedla a Otrokovice je historicky bohatá na lidové tradice a zvyklosti. V každé obci se pravidelně pořádá celá řada nejrůznějších akcí.

Konají se tu především fašankové slavnosti, velikonoční pomlázka, hody, upalování čarodějnic, stavění a kácení máje, poutě, chození za Mikuláše, adventní koncerty v kostele apod. Na území MAS působí několik aktivních folklórních souborů.

8 SWOT ANALÝZA MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY SEVERNÍ CHŘIBY A POMORAVÍ

8.1 Ekonomický rozvoj, trh práce

SILNÉ STRÁNKY

- Navázané partnerství podnikatelského, veřejného a neziskového sektoru v rámci struktur MAS
- Kvalifikovaná pracovní síla pro odvětví zpracovatelského průmyslu
- Nadprůměrný počet podnikajících fyzických osob
- Významné zastoupení velkých podniků s počtem zaměstnanců vyšším než 500 osob
- Připravené průmyslové zóny (Otrokovice, Napajedla) umožňující další ekonomický rozvoj
- Bařův kanál a přírodní prostředí Chřibů jako jedinečné atraktivity rozvoje cestovního ruchu

SLABÉ STRÁNKY

- Podprůměrná tvorba pracovních míst v sektoru služeb
- Nízká diverzifikace ekonomických aktivit a z toho plynoucí závislost na úzké skupině odvětví
- Vzhledem k venkovskému prostoru průměrné zastoupení zemědělského podnikání
- Omezená nabídka atraktivních a mzdově nadprůměrně ohodnocených pracovních pozic
- Lokalizace některých významných podniků (zejména Fatra Napajedla) v záplavovém území Moravy
- Vysoká míra nezaměstnanosti
- Absence hlubší spolupráce aktérů rozvoje cestovního ruchu při marketingových aktivitách
- Nedostačující napojení na síť dálničních a rychlostních komunikací
- Nedostatek osob s vysokoškolským vzděláním
- Kvalitní ubytovací kapacity využitelné pro cestovní ruch jsou lokalizovány pouze v Otrokovicích

PŘÍLEŽITOSTI

- Průmyslová oblast Napajedla - Otrokovice jako pól dalšího rozvoje
- Dobudování silniční komunikace R55
- Přeměna identifikovaných brownfields na prostory pro ekonomické aktivity
- Spolupráce se Zlínským krajem a dalšími aktéry při strategickém přístupu k využití průmyslových zón v dotčeném území
- Využít potenciálu podpory místních produktů
- Úzká kooperace aktérů při propagaci regionu ve prospěch cestovního ruchu včetně využití moderních marketingových metod - sociální sítě, aplikace pro chytré telefony apod.
- Využití Evropských strukturálních a investičních fondů pro podporu relevantních aktivit oblasti ekonomický rozvoj a trh práce v období 2014 - 2020

HROZBY

- Pokles poptávky po produktech zpracovatelského průmyslu
- Pokračující trend vysoké nezaměstnanosti
- Neschopnost reagovat na nesoulad mezi zaměřením vzdělávání a požadavky trhu práce
- Pokles pracovních příležitostí na území MAS znamenající nutnost dojíždění za prací do větších měst
- Oddalování dobudování silniční komunikace R55
- Neschopnost efektivně využít Evropských strukturálních a investičních fondů pro podporu relevantních aktivit oblasti ekonomický rozvoj a trh práce v období 2014 - 2020
- Nevyužití potenciálu spolupráce aktérů při propagaci regionu pro potřeby cestovního ruchu

8.2 Obyvatelstvo, bydlení a občanská vybavenost

SILNÉ STRÁNKY

- Bytový fond se rozšiřuje bez ohledu na spíše stagnující demografickou bilanci
- Adekvátní pokrytí sítí mateřských a základních škol
- Udržování lidových tradic a zvyklostí

- Atraktivita bydlení v rodinných domech v souvislosti s relativně nízkým podílem bytových domů v rámci domovního a bytového fondu území MAS
- Relativně kvalitní dopravní obslužnost autobusovou i vlakovou dopravou
- Území malých obcí vykazuje poměrně stabilní počet obyvatel

SLABÉ STRÁNKY

- Území větších měst (Napajedla, Otrokovice) vykazuje pokles počtu obyvatel
- Dochází ke stárnutí populace
- Chybějící nabídka sociálních služeb mimo správního obvod ORP Otrokovice
- Nedostatečná výměna informací při pořádání kulturních akcí
- Zanedbaná veřejná prostranství v některých obcích
- Vysoká nezaměstnanost komplikující sociální postavení obyvatelstva

PŘÍLEŽITOSTI

- Reagovat na demografické změny podporou nabídky pracovních příležitostí i volnočasových aktivit odpovídajících procesům stárnutí populace
- Prosazovat moderní trendy v oblasti sociálních služeb na bázi komunitního plánování a preference ambulantních a terénních služeb místo vysokokapacitních pobytových služeb
- Využití potenciálu lidových tradic a zvyklostí při propagaci území ve vazbě na podporu cestovního ruchu
- Využití evropských strukturálních a investičních fondů pro podporu relevantních aktivit oblasti obyvatelstvo, bydlení a občanská vybavenost v období 2014 – 2020
- Vytváření vhodných podmínek pro podporu mladých rodin příp. pro jejich udržení v území

HROZBY

- Neschopnost reagovat na výzvy související s dlouhodobými demografickými změnami, zejména ve vazbě na stárnutí populace
- Migrace obyvatelstva, zejména mladších rodin, do větších měst mimo dotčené území
- Neschopnost efektivně využít možností Evropských strukturálních a investičních fondů pro podporu relevantních aktivit oblasti obyvatelstvo, bydlení a občanská vybavenost v období 2014 – 2020
- Nezájem demograficky měnícího se obyvatelstva o uchování lidových tradic a zvyklostí

8.3 Dopravní a technická infrastruktura

SILNÉ STRÁNKY

- Lokalitou prochází významná železniční trať Přerov – Břeclav
- Dostatečné hustota i přijatelná kvalita silničních komunikací II. a III. třídy
- Pátevní cyklostezka podél Bařova kanálu
- Všechny obce jsou vybaveny základní technickou infrastrukturou (kanalizace, plynofikace, čistírna odpadních vod, internetové připojení)

SLABÉ STRÁNKY

- Nevyhovující technický stav i trasování silniční komunikace I/55 vedoucí zastavěným územím
- Nedostatečně rozvinutá síť místních cyklostezek v návaznosti na vybudovanou pátevní trasu podél Bařova kanálu
- Špatný technický stav celé řady úseků místních a účelových komunikací
- Vysoká cena vodného a stočného obcí správního obvodu ORP Otrokovice v souvislosti s nevýhodným provozovatelským modelem vodohospodářské infrastruktury
- Nedostatečně zajištěná likvidace odpadu, zejména biologicky rozložitelného

PŘÍLEŽITOSTI

- Odvedení tranzitní dopravy mimo zastavěné území obcí ležících na I/55 dobudováním silnice R55
- Pokles hrozeb zvyšujícího se dopravního zatížení individuální přepravou ve vazbě na rostoucí ceny pohonných hmot případně změny v demografické bilanci
- Rozvoj bezbariérové autobusové přepravy na bázi ekologických technologií a inteligentních systémů veřejné dopravy.
- Využití Evropských strukturálních a investičních fondů pro podporu relevantních aktivit oblasti doprava a technická infrastruktura v období 2014 – 2020

HROZBY

- Zhoršení kvality života obyvatel řešeného území neřešením problémových úseků silniční sítě
- Škody na technické a dopravní infrastruktuře v důsledku rozsáhlých povodňových situací

- Nedostatek objemu finančních prostředků mimo zdroje EU pro realizaci potřebných projektů příp. provozních výdajů v oblasti dopravy (silniční síť, modernizace železniční trati, veřejná doprava)
- Omezování dopravní obslužnosti vlivem rozvoje automobilismu
- Neschopnost efektivně využít možností Evropských strukturálních a investičních fondů pro podporu relevantních aktivit oblasti doprava a technická infrastruktura v období 2014 – 2020

8.4 Životní prostředí

SILNÉ STRÁNKY

- Lokalizace dvou Evropsky významných lokalit na území MAS - Přírodní park Chříby a Kněžpolský les
- Převážná část obcí se nachází v atraktivním přírodním prostředí
- Vybavenost celé řady obcí vlastními sběrnými dvory
- Otrokovice jako ukázkový příklad dobré praxe v oblasti odpadového hospodářství
- Nadprůměrný podíl zemědělské půdy na celém území

SLABÉ STRÁNKY

- Historicky nesprávně upravené koryto řeky Moravy zvyšující riziko povodňových situací
- Zhoršená kvalita ovzduší v oblastech s vysokou intenzitou dopravy, koncentrací průmyslové výroby a v souvislosti s využíváním neekologických paliv při vytápění domácností
- Výskyt lokalit typu brownfields
- Nedostatečné povědomí zemědělských a dalších relevantních subjektů o významu krajiny

PŘÍLEŽITOSTI

- Regenerace stávajících lokalit typu brownfields a zmapování dalších podobných lokalit (aktuálně jsou podle přístupu Zlínského kraje identifikovány pouze brownfields s rozlohou vyšší než 0,5 ha)
- Snižování hrozeb spojených s povodněmi realizací přírodě blízkých protipovodňových opatření v povodí řeky Moravy

- Využití Evropských strukturálních a investičních fondů pro podporu relevantních aktivit oblasti životního prostředí v období 2014 – 2020
- Podpora environmentálního vzdělávání výchovy a osvěty mezi všemi generacemi
- Iniciace spolupráce subjektů při rozvoji agroturistiky

HROZBY

- Vznik nových lokalit charakteru brownfields ve vazbě na změny ve funkčním využití prostoru
- Ohrožení krajiny půdní erozí a také povodňovými situacemi
- Zvýšení ceny zemního plynu vyvolávající přesun k neekologickým tuhým palivům při vytápění
- Neschopnost efektivně využít možností Evropských strukturálních a investičních fondů pro podporu relevantních aktivit z oblasti životního prostředí v období 2014 – 2020

9 STRATEGIE MAS SEVERNÍ CHŘIBY A POMORAVÍ

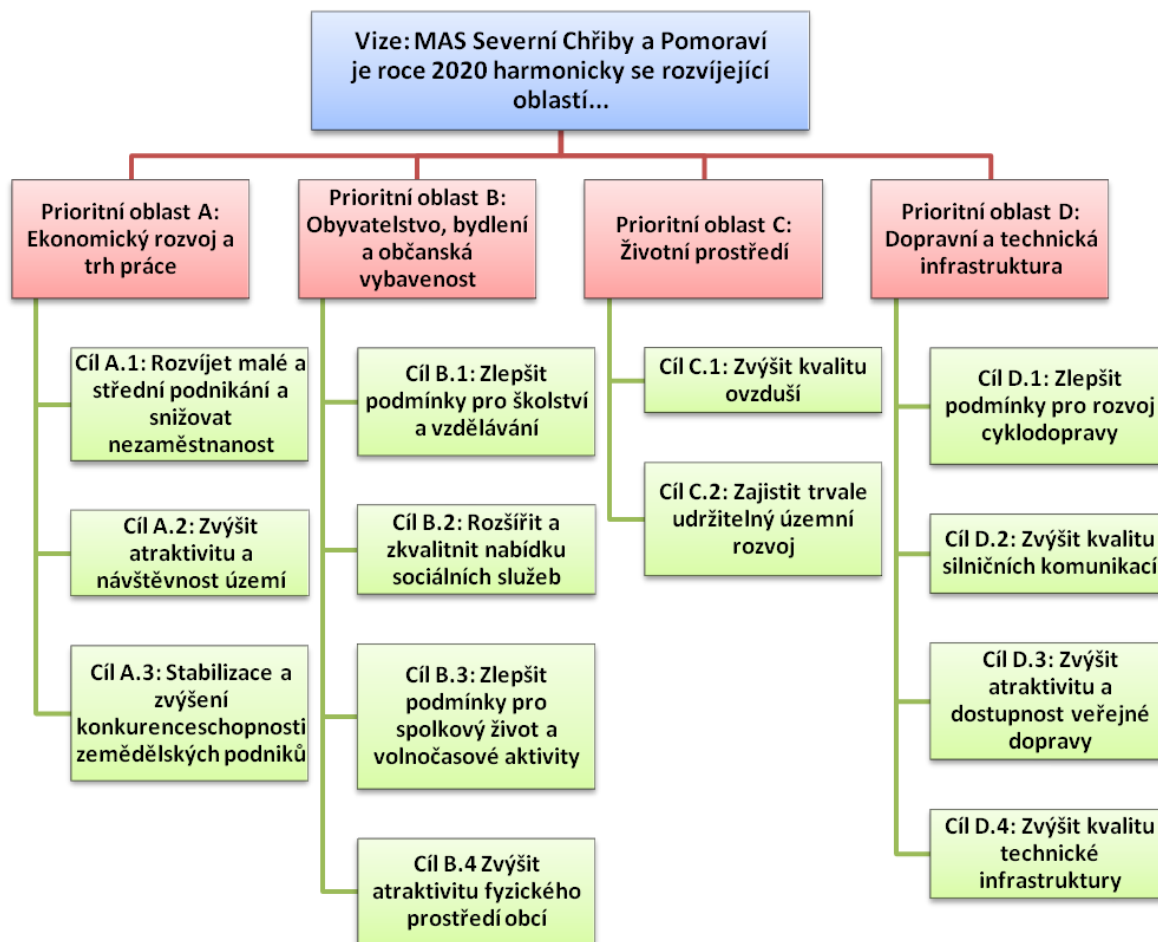
Tvorba návrhové části práce se opírá o závěry uvedené ve SWOT analýze. Zastřešující vize nastiňuje ideální stav vývoje Místní akční skupiny Severní Chřiby a Pomoraví v roce 2020. K rozvojové vizi bude směřováno prostřednictvím naplňování konkrétních cílů v rámci čtyř prioritních oblastí. Součástí diplomové práce je také akční plán představující sadu konkrétních projektů přispívajících k naplnění vize. Strategie respektuje integrované přístupy k rozvoji území a zabývá se konkrétními opatřeními, která jsou koncipována se vzájemným přesahem a s předpokladem jejich značného synergického působení.

9.1 Vize MAS Severní Chřiby a Pomoraví do roku 2020

MAS Severní Chřiby a Pomoraví je roce 2020 harmonicky se rozvíjející oblastí, která smysluplně využívá svého ekonomického potenciálu se současným důrazem na trvale udržitelný rozvoj a spokojený život místních obyvatel. Tvoří atraktivní území založené na otevřené spolupráci mezi veřejnou správou, podnikateli a neziskovými organizacemi.

Naplnění vize bude znamenat, že MAS Severní Chřiby a Pomoraví v roce 2020 nabízí kvalitní fyzické zázemí pro uspokojování potřeb všech skupin obyvatelstva. Ekonomicky se opírá o pestrou síť inovativních malých a středních podniků, které spolu s velkými zaměstnavateli vytvářejí odpovídající počet atraktivních pracovních pozic. Důležitou roli v ekonomické struktuře hrají také inteligentní formy zemědělství. Severní Chřiby a Pomoraví jsou atraktivní turistickou destinací s adekvátními příjmy z cestovního ruchu. Měřitelné parametry životního prostředí vykazují významné známky zlepšení. Daří se předcházet povodňovým situacím a prosazovat opatření v souladu s principy trvale udržitelného rozvoje.

Vize je rozčleněna na čtyři tematicky rozdílné prioritní oblasti, které se dále rozpadají do dílčích cílů. Ke každému cíli jsou navržena konkrétní opatření, jejichž reálné naplňování pak odráží akční plán s podrobným popisem možných projektů.

Obr. 13: Schematická struktura definované vize, prioritních oblastí a cílů

9.2 Prioritní oblasti, cíle a opatření Strategie MAS Severní Chřiby a Pomoraví do roku 2020

9.2.1 Prioritní oblast A: Ekonomický rozvoj a trh práce

Ekonomický rozvoj a s tím související zaměstnanost jsou jedním ze základních determinantů kvality života. MAS Severní Chřiby a Pomoraví se delší dobu potýká s vysokou nezaměstnaností a odvětvová struktura ekonomických subjektů je zaměřena příliš jednostranně. Prioritní oblast zahrnuje tři specifické cíle. Každý cíl se zaměřuje na rozdílné ekonomické aktivity, které mají vysoký potenciál dalšího růstu. Kromě malých a středních podniků, zejména v průmyslu a stavebnictví, se plánuje podpora cestovního ruchu a zemědělství. Realizací projektů odpovídajících navrženým opatřením se vytvoří vhodné podmínky pro vznik nových pracovních míst a zvýšení příjmů místní ekonomiky.

Cíl A. 1: Rozvíjet malé a střední podnikání a snižovat nezaměstnanost

MAS Severní Chřiby a Pomoraví disponuje nadprůměrným počtem fyzických podnikajících osob a má silnou průmyslovou tradici. Navržená opatření směřují k posílení rozvoje potenciálu malých a středních podniků s důrazem na inovace. Podpora inovativního přístupu přispěje k vytváření pracovních míst s vysokou přidanou hodnotou. Důležitým aspektem je také přizpůsobování lidských zdrojů měnícím se potřebám trhu práce. Proto jsou navržena opatření na vzdělávání zaměstnanců jednotlivých podniků, ale také na rekvalifikaci nezaměstnaných.

Opatření:

A.1.1: Vzdělávání zaměstnanců malých a středních podniků (MSP)

A.1.2: Modernizace prostor a pořízení vybavení provozoven MSP

A.1.3: Podpora MSP při zavádění inovativních produktů a služeb

A.1.4: Výstavba, rekonstrukce a vybavení sociálních podniků

A.1.5: Realizace rekvalifikačních kurzů pro nezaměstnané

Cíl A. 2: Zvýšit atraktivitu a návštěvnost území

V analytické části byl identifikován nedostatek vhodných ubytovacích kapacit a také chybějící marketingové zastřešení atraktivit v dotčené lokalitě. Problémem je také absence spolupráce všech klíčových aktérů. MAS Severní Chřiby a Pomoraví přitom vykazuje značný potenciál pro rozvoj cestovního ruchu určený kombinací unikátního přírodního prostředí (řeka Morava, Přírodní park Chřiby) a řady kulturních památek regionálního významu. Opatření směřující k podpoře cestovního ruchu se snaží na tyto slabé stránky reagovat a využívat přitom jedinečnosti řešeného území. Vzhledem k venkovskému charakteru významné části lokality je na místě zdůraznit podporu moderních venkovských forem cestovního ruchu jako agroturistika a také budování širokého spektra turistických stezek v návaznosti na již existující zázemí pro cestovní ruch.

Opatření:

A.2.1: Podpora výstavby a modernizace ubytovacích zařízení

A.2.2: Propagace turistických atraktivit regionu

A.2.3: Vytváření infrastruktury pro rozvoj agroturistiky

A.2.4: Tvorba, obnova a rozšíření pěších stezek, hipostezek, vinařských stezek a dalších tematických stezek

A.2.5: Podpora spolupráce aktérů při propagaci regionu ve prospěch cestovního ruchu

Cíl A. 3: Stabilizace a zvýšení konkurenceschopnosti zemědělských podniků

Převážná část MAS Severní Chřiby a Pomoraví disponuje vhodnými podmínkami pro zemědělství. Jedná se zejména o nadprůměrný výskyt zemědělské půdy a také zavedené podnikatelské subjekty v oboru. Navržená opatření směřují ke zvýšení konkurenceschopnosti odvětví prostřednictvím podpory moderních a udržitelných forem zemědělství. Jsou sledovány také aspekty trvale udržitelného rozvoje v souvislosti s podporou energetického využití biomasy či bioplynu.

Opatření:

A.3.1: Pořizování moderních zemědělských technologií v oblasti živočišné a rostlinné výroby

A.3.2: Podpora energetického využití zemědělských surovin (biomasa, bioplyn)

A.3.3: Inicivace vzniku spolupráce mezi zemědělskými aktéry

9.2.2 Prioritní oblast B: Obyvatelstvo, bydlení a občanská vybavenost

Místní obyvatelstvo patří mezi klíčové složky rozvoje každého regionu. Kvalita a dostupnost bydlení včetně návazné občanské vybavenosti zásadním způsobem ovlivňuje těsnost vazeb obyvatelstva a regionu. Nastavení specifických cílů v rámci prioritní oblasti reaguje na výsledky analýzy území. Zejména na zjištění, že dochází ke stárnutí populace MAS Severní Chřiby a některé části trápí také negativní migrační saldo. Prostřednictvím naplňování jednotlivých specifických cílů dojde k výraznému zvýšení kvality bydlení a občanské vybavenosti pro všechny věkové kategorie obyvatelstva. Oblast se zaměřuje na zvýšení kvality infrastruktury pro vzdělávání, sociální služby, spolkový život, volnočasové aktivity i fyzického prostředí. Bude akcentováno využití silného vnitřního potenciálu území (dostatečná vzdělávací síť, rozvinutá činnost spolků, průmyslová orientace regionu).

Cíl B. 1: Zlepšit podmínky pro školství a vzdělávání

Důležitým aspektem atraktivity území pro mladé rodiny s dětmi je kvalita školství. MAS Severní Chřiby a Pomoraví disponuje odpovídající sítí mateřských, základních i středních

škol. Do popředí tak vystupuje snaha zaměřit se na zvyšování kvality vzdělávání. Nastavená opatření odpovídají průmyslovému charakteru mikroregionu. Snahou je podpořit výuku předmětů přírodovědného a technického zaměření, čímž se zásadně zvýší kompetence mladých lidí na trhu práce. Důležitá je také jazyková vybavenost. Při realizaci konkrétních projektů je nutné respektovat odpovídající rozvrstvení kvalitní vzdělávací infrastruktury po celém území MAS. Není vhodné zaměřit se pouze na populačně nejvýznamnější střediska s vyšší kapacitou vzdělávacích zařízení.

Opatření:

B.1.1: Modernizace učeben a pořízení vybavení se zaměřením na přírodovědné a technické obory na základních školách

B.1.2: Modernizace vybavení zařízení pro výuku českého jazyka a cizích jazyků na základních školách

B.1.3: Výstavba a technické a technologické vybavení center praktické přípravy, která umožní praktickou přípravu žáků a studentů základních i středních škol pro potřeby požadků trhu práce

B.1.4: Investice do modernizace prostředí mateřských škol

Cíl B. 2: Rozšířit a zkvalitnit nabídku sociálních služeb

V souvislosti s pobíhajícími změnami v demografické struktuře obyvatelstva existuje zřejmá potřeba vytvořit dostatečné sociální zázemí pro osoby v poproduktivním věku. Do budoucna se očekává zesílení procesu stárnutí. Pozornost je třeba zaměřit také na podporu osob s dlouhodobě nízkými příjmy, a to prostřednictvím investic do sociálního bydlení.

Opatření:

B.2.1: Vytváření infrastruktury pro terénní, ambulantní a nízkokapacitní pobytové formy sociálních, zdravotních a návazných služeb pro seniory

B.2.2: Výstavba a úpravy bytů a bytových domů pro sociální bydlení

Cíl B. 3: Zlepšit podmínky pro spolkový život a volnočasové aktivity

Vzhledem k negativní bilanci migračního salda, zejména v Otrokovicích a Napajedlích, a očekávanému dalšímu snižování počtu obyvatelstva, je důležité podporovat opatření v rámci spolkového života a volnočasových aktivit. Atraktivita mimopracovních složek

života obyvatelstva je důležitým faktorem spokojenosti. Realizace vhodných opatření zvýší atraktivitu území také pro perspektivní mladé rodiny s dětmi. Celé území je poměrně jednotné v pozitivním přístupu k dodržování lidových tradic a zvyklostí. Existují však rezervy při meziobecní koordinaci a propagaci těchto aktivit. Podporování pozitivního vztahu k tradicím a zvyklostem podpoří sounáležitost místních obyvatel s lokalitou.

Opatření:

B.3.1: Revitalizace a výstavba sportovních zařízení

B.3.2: Modernizace a výstavba hřišť a zařízení pro volnočasové aktivity dětí a mládeže

B.3.3: Vytváření zázemí pro činnosti spolků a zájmových sdružení

B.3.4: Realizace propagačních akcí zdůrazňujících místní tradice

Cíl B. 4 Zvýšit atraktivitu fyzického prostředí obcí

Celá řada obcí MAS Severní Chřiby a Pomoraví se potýká s neuspokojivým stavem veřejných prostranství. Přitom kvalita fyzického prostředí obcí zásadním způsobem určuje spokojenost místních obyvatel i přitažlivost pro turisty. Kromě dlouhodobých dopadů ve prospěch migračního salda, tak lze od atraktivního fyzického vzhledu obcí očekávat také stimulaci cestovního ruchu.

Opatření:

B.4.1: Obnova a budování veřejných prostranství včetně doplňkového mobiliáře

B.4.2: Realizace parkových úprav, výsadby zeleně

B.4.3: Obnova kulturních památek

9.2.3 Prioritní oblast C: Životní prostředí

MAS Severní Chřiby a Pomoraví je charakteristická atraktivním přírodním prostředím tvořeným řekou Moravou i Přírodním parkem Chřiby. Vzhledem k průmyslové orientaci některých částí dotčeného území je problémem neuspokojivá kvalita jednotlivých složek životního prostředí. Definované specifické cíle směřují ke zvýšení kvality životního prostředí i snahám o zajištění trvale udržitelného rozvoje území.

Cíl C. 1: Zvýšit kvalitu ovzduší

Z analýzy území vyplývá, že na převážné části MAS Severní Chřiby a Pomoraví je problém s kvalitou ovzduší. V populačně významnějších průmyslových sídlech (Otrokovice, Napajedla) existuje přímá vazba mezi znečištěním a lokalizací konkrétních výrobních podniků. Významným zdrojem imisní zátěže je také automobily intenzivně využívaná silniční komunikace I/55. V menších obcích bez centrálního zdroje vytápění dochází často k využívání neekologických tuhých paliv. Navržená opatření usilují o komplexní řešení všech identifikovaných problémů z hlediska kvality ovzduší.

C.1.1: Pořizování environmentálně šetrných spalovacích zařízení lokálního vytápění

C.1.2: Podpora výsadby a rekonstrukce izolační zeleně v intravilánu

C.1.3: Pořízení strojového vybavení za účelem snížení imisní zátěže

Cíl C. 2: Zajistit trvale udržitelný územní rozvoj

V souvislosti s trvale udržitelným rozvojem je třeba na území MAS prioritně řešit problematiku zpracování odpadů a situaci říčních toků. Moderní řešení odpadového hospodářství sleduje snahy omezit skládkování a přispět k ekologickému nakládání s odpady. Přírodě blízká protipovodňová opatření zase zvýší prevenci povodňových situací, které historicky území sužují. Tato opatření doplní konkrétní aktivity zaměřené na environmentální vzdělávání.

C.2.1: Realizace přírodě blízkých opatření cílených na zpomalení povrchového odtoku vody, protierozní ochranu, a adaptaci na změnu klimatu

C.2.3: Podpora domácího i komunitního kompostování

C.2.4: Budování nových a modernizace stávajících sběrných dvorů

C.2.5: Podpora environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty

9.2.4 Prioritní oblast D: Doprava a technická infrastruktura

Místní akční skupina Severní Chřiby a Pomoraví disponuje dostatečnou sítí silniční i železniční infrastruktury. Kvalitativní problémy souvisí zejména s místními a účelovými komunikacemi ve vlastnictví jednotlivých obcí. Dopravní situaci v lokalitě komplikuje také oddalování dostavby rychlostní komunikace R55, která by zásadním způsobem snížila intenzitu přepravy v zastavěném území. Investiční rozsah tohoto projektu však přesahuje

rámec strategie. Realizací jednotlivých specifických cílů dojde k vytvoření kvalitní dopravní a technické infrastruktury pro obce MAS Severní Chříby a Pomoraví. Přitom úroveň technické infrastruktury ovlivňuje nejen kvalitu života místního obyvatelstva, ale je také důležitým lokalizačním faktorem pro podnikatelské subjekty.

Cíl D. 1: Zlepšit podmínky pro rozvoj cyklodopravy

Cyklistika patří k udržitelným způsobům přepravy i stále populárnějším atraktivitám cestovního ruchu. Kromě dopadu na snížení dopravní intenzity je potřeba zdůrazňovat roli cyklistiky jako součásti zdravého životního stylu. Nastíněná opatření v sobě začleňují pestrrou škálu aktivit zaměřených na rozvoj cyklodopravy. Kromě potřeby dobudovat síť tras pro cyklisty v návazných úsecích na páteřní cyklostezku podél Bařova kanálu, je nutné věnovat pozornost také doplňkovým opatřením na vybudování další nutné infrastruktury (parkování, půjčovna kol, systém „park and ride“).

Opatření:

- D. 1. 1: Výstavba a rekonstrukce cyklostezek a cyklotras
- D. 1. 2: Budování doprovodné infrastruktury pro cyklodopravu
- D. 1. 3: Osvětová kampaň na podpory cyklodopravy

Cíl D2: Zvýšit kvalitu silničních komunikací

Cíl se zaměřuje na řešení identifikovaných problémů silniční sítě v jednotlivých obcích MAS. Záměrem je vytvořit moderní a bezpečnou infrastrukturu pro dopravní prostředky i chodce.

- D.2.1: Rekonstrukce místních komunikací
- D.2.2: Modernizace autobusových zastávek
- D.2.3: Výstavba a opravy chodníků v obcích

Cíl D3: Zvýšit atraktivitu a dostupnost veřejné dopravy

Pro celou řadu obcí z dotčeného území je veřejná autobusová přeprava jedinou možností přesunu. Současně je důležité reflektovat populační změny (stárnutí obyvatelstva), které na autobusovou přepravu kladou nové nároky zejména s ohledem na bezbariérovost. Je nutné zohlednit také potřeby osob se ztíženou možností pohybu a orientace. Opatření se zaměřuje

na podporu místních přepravců, tak aby došlo k vytvoření moderní, bezbariérové a k životnímu prostředí šetrné veřejné dopravy.

D.3.1: Pořízení nízkoemisních a bezbariérových vozidel pro veřejnou dopravu

D.3.2: Zavádění nebo modernizace řídicích, informačních a platebních systémů pro veřejnou dopravu

Cíl D4: Zvýšit kvalitu technické infrastruktury

Obce tvořící území MAS Severní Chříby a Pomoraví jsou vybaveny základní technickou infrastrukturou. Pozornost je proto upřena na modernizaci a zkvalitnění těch infrastrukturálních aspektů, kterou jsou citlivé na technologický vývoj a současně mají vysoký potenciál naplňování principů trvale udržitelného rozvoje.

D.4.1 Snižování energetické náročnosti budov

D.4.2 Výstavba a modernizace zařízení pro sběr, třídění a úpravu odpadů

D.4.3 Rekonstrukce veřejného osvětlení s využitím energeticky úsporných technologií

10 AKČNÍ PLÁN

Akční plán představuje návrh konkrétních projektů, které naplňují jednotlivé cíle strategie. Do plánu byly zařazeny čtyři vzorové projekty odpovídající opatřením z každé prioritní oblasti. Projektové záměry jsou koncipovány pro čerpání podpory z ESIF v programovacím období 2014 – 2020. Reálně se vyhlášení prvních výzev v novém programovacím období počítá na začátku roku 2015 a v současnosti probíhá vyjednávání o tom, jakým způsobem budou prostředky přerozdělovat jednotlivé MAS. Jisté je, že aktivity k realizaci rozvojových strategií bude možné financovat průřezově z více různých operačních programů.

V návrhu akčního plánu jsou popsány realistické projekty prokazatelně přispívající k naplnění dlouhodobé vize MAS Severní Chřiby a Pomoraví a zároveň odpovídající předběžnému nastavení struktury operačních programů v České republice na finanční perspektivu 2014-2020.

10.1 Modernizace učeben předmětů přírodovědného zaměření na ZŠ Halenkovice

Název projektu: Modernizace učeben předmětů přírodovědného zaměření na ZŠ Halenkovice

Žadatel: Základní škola a Mateřská škola Halenkovice, příspěvková organizace

Hlavní zdroj financování: IROP 2014-2020

Celkový rozpočet: 1 230 000 Kč vč. DPH

Místo realizace: Halenkovice

Výchozí stav a zdůvodnění potřeby projektu:

Ve školním roce 2012/2013 Základní školu v Halenkovicích navštěvovalo celkově 154 žáků a žákyň, z toho 60 se vzdělávalo na 2. stupni. Ačkoliv Základní škola proběhla poměrně zásadní rekonstrukcí, vybavení učeben zaměřených na přírodovědné předměty (přírodopis, fyzika a chemie) je zastaralé a nesplňuje požadavky moderního vzdělávání.

Škola v současné době vnímá ohrožení části žáků nesprávnou volbou povolání z hlediska jejich budoucího uplatnění na trhu práce. Žáci ztrácí zájem o střední školy technického

zaměření a také o učební obory. Výsledky mezinárodních srovnání naznačují, že klesá odborná kompetence žáků zejména v předmětech fyzika, chemie a matematika. Navíc odvětvová struktura regionu je úzce navázána na odvětví průmyslu. Jedním z možných řešení tohoto stavu je změna přístupu ve výuce těchto předmětů a zkvalitněním výukových činností. Předpokladem pro realizaci tohoto záměru je modernizace zázemí pro výuku přírodovědných předmětů.

Popis projektu:

Projekt je zaměřen na modernizaci dvou učeben předmětů přírodovědného zaměření - fyzika, chemie (výuka těchto předmětů probíhá střídavě v jedné učebně) a přírodopis. V rámci projektu dojde k drobným stavebním úpravám (rekonstrukce podlah, osvětlení, elektroinstalace, vodoinstalace) a k pořízení moderního technologického vybavení. Obě učebny budou vybaveny novým učitelským pracovištěm, interaktivní tabulí, dále budou k dispozici žákovská pracoviště a demonstrační pracoviště a také vestavěné skříně pro ukládání učebních pomůcek.

Důraz bude kladen na zkvalitnění výuky přírodovědných předmětů a realizaci moderních vzdělávacích programů zaměřených na kreativitu a rozvíjení klíčových kompetencí žáků, především propojení teorie s praxí. Dbáno bude rovněž na zkvalitnění informačních zdrojů a učebních impulsů jako významných motivačních prvků výuky. Projekt chce podpořit profesní orientaci žáků 2. stupně na střední školy a učební obory s technickým zaměřením. To vše v návaznosti na úzké zaměření regionu na zpracovatelský průmysl.

Mladí lidé s kvalitním vzděláním přispějí ke zvýšení konkurenceschopnosti území MAS Severní Chřiby a Pomoraví. Vysoce kvalifikovaná pracovní síla je jedním z hlavních předpokladů pro přilákání nových investic do regionu.

Cíle projektu:

Hlavním cílem předkládaného projektu je zkvalitnit úroveň vzdělávání na Základní škole v Halenkovicích a také zvýšení atraktivity území MAS Severní Chřiby a Pomoraví prostřednictvím investice do nového vybavení učeben předmětů přírodovědného charakteru. Výstupem projektu budou 2 modernizované učebny s maximální kapacitou 30 osob, které budou využívat všichni žáci 2. stupně na ZŠ v Halenkovicích (60 žáků).

Podrobný rozpočet:

Typ výdaje	Jednotka	Počet jednotek	Jednotková cena vč. DPH	Celková cena vč. DPH
Neinvestiční výdaje:			119 000	119 000
Zpracování žádosti o dotaci	služba	1	50 000	50 000
Zajištění povinné publicity (pamětní deska)	ks	1	4 000	4 000
Výběrové řízení	služba	1	40 000	40 000
Zpracování projektové dokumentace	služba	1	25 000	25 000
Investiční výdaje:			1 111 000	1 111 000
Učebna fyziky/chemie:			802 000	802 000
Učitelské pracoviště (multimediální katedra, PC sestava, demonstrační stůl a další)	soubor	1	300 000	300 000
30 žákovských pracovišť (trojlavice, židle, demonstrační stoly, skříně a další)	soubor	1	270 000	270 000
Přípravná (demonstrační stůl segmentový, osvětlení a další stavební úpravy)	soubor	1	95 000	95 000
Výukové programy	soubor	1	22000	22000
Interaktivní tabule včetně příslušenství	soubor	1	115 000	115 000
Učebna přírodopisu:			309 000	309 000
Učitelské pracoviště (Katedra, židle, stůl, mycí stůl a další příslušenství)	soubor	1	47 000	47 000
30 žákovských pracovišť (dvoumístné stoly, židle, mycí stoly a další příslušenství)	soubor	1	55 000	55 000
Stavební úpravy (Elektroinstalace, vodoinstalace, ostatní zdenické práce)	soubor	1	70 000	70 000
Interaktivní tabule včetně příslušenství	soubor	1	115 000	115 000
Výukové programy	soubor	1	22 000	22 000
Celkový rozpočet projektu				1 230 000

Harmonogram projektu:

	Měsíc/rok
Přípravná fáze:	2/2015 - 4/2015
Výběrové řízení:	5/2015 - 6/2015
Realizační fáze:	7/2015 - 8/2015
Zahájení provozu:	9/2015

Vazba na strategii MAS Severní Chřiby a Pomoraví:

Prioritní oblast B: Obyvatelstvo, bydlení a občanská vybavenost

Cíl B. 1: Zlepšit podmínky pro školství a vzdělávání

Opatření: B.1.1: Modernizace učeben a pořízení vybavení se zaměřením na přírodovědné a technické obory na základních školách

10.2 Poznejte krásy Severních Chřibů a Pomoraví

Název projektu: Poznejte krásy Severních Chřibů a Pomoraví

Žadatel: MAS Severní Chřiby a Pomoraví

Hlavní zdroj financování: IROP 2014-2020

Celkový rozpočet: 1 404 000 Kč vč. DPH

Místo realizace: územní působnost MAS Severní Chřiby a Pomoraví

Výchozí stav a zdůvodnění potřeby projektu:

Oblast Severních Chřibů a Pomoraví nabízí značný turistický potenciál, který však zůstává nenaplněn. Oblast přitom generuje celou řadu lákadel. Územím protéká Bařův kanál lemovaný oblíbenou cyklostezkou, přírodní scenérie dotváří unikátní prostředí Chřibů a několik významných turistických atraktivit se nachází v Napajedlích (zámek, hřebčín, muzeum). Menší a zachovalé obce dodržující lidové tradice zase nabízí možnosti pro stále populárnější venkovskou turistiku.

Vzhledem k tomu, že MAS Severní Chřiby a Pomoraví ani žádný jiný místní aktér v současné době neinicuje společné aktivity na koordinovanou podporu cestovního ruchu v mikroregionu, tak se oblast potýká s nízkou turistickou návštěvností a roztržitostí eventuelních marketingových aktivit. Je tak potřeba iniciovat společné aktivity jednotlivých samospráv a dalších relevantních subjektů.

Společný projekt na propagaci Severních Chřibů a Pomoraví se snaží o změnu tohoto neuspokojivého stavu.

Popis projektu:

Projekt zahrnuje celou řadu aktivit, které přispějí ke stimulaci cestovního ruchu v lokalitě. Komplexní marketingový přístup umožní zvýšit povědomí o této atraktivní, avšak turisty často opomíjené oblasti.

Součástí projektu bude realizace jednotného grafického stylu propagace Severních Chřibů a Pomoraví. V plánu je také vytvoření a postupné zprovoznění společného internetového portálu pro podporu cestovního ruchu v oblasti. Na stránce budou zveřejňovány aktualizované informace, zajímavosti a plánované kulturní a společenské akce v řešeném území. V návaznosti na to bude vytvořena a propagována také stránka na sociální síti facebook a aplikace pro mobilní telefony, která zmapuje nejzajímavější turistické atraktivity a další doprovodné služby. Dále bude v této fázi realizace projektu vytvořeno několik druhů propagačních materiálů. Budou vyvedeny v jednotném grafickém stylu. Součástí propagačních materiálů budou rovněž informační tabule k usnadnění pohybu a orientaci turistů v atraktivních částech mikroregionu. MAS Severní Chřiby a Pomoraví se bude s využitím výstupů projektu prezentovat na veletrzích cestovního ruchu. Součástí projektu bude také realizace workshopu pro zájemce o podnikání v oblasti cestovního ruchu v dotčeném území.

Hlavní aktivity realizační fáze projektu jsou následující:

1. Vytvoření společné organizační platformy pro řízení marketingových aktivit na úrovni MAS Severní Chřiby a Pomoraví
2. Navržení jednotného vizuálního stylu turistické destinace Severní Chřiby a Pomoraví
3. Zajištění výměny informací a spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem (pravidelná setkání, workshopy, příprava společných balíčků služeb)
4. Vytvoření koncepce společného turistického produktu oblasti (historické památky, přírodní památky, cykloturistika, pěší turistika, agroturistika)
5. Zajištění kvalitních komunikačních kanálů pro prezentaci společného turistického produktu oblasti (prostor internetu, tištěné propagační materiály, drobné propagační materiály, prezentace na veletrhu Regiontour)
6. Spolupráce s partnerskými subjekty veřejné správy a soukromého sektoru (Zlínský kraj, Centrála cestovního ruchu Východní Moravy, MAS, informační centra v ČR a zahraničí)

Cíl projektu:

Hlavním cílem projektu je zvýšení turistické návštěvnosti a zlepšení image oblasti Severních Chřibů a Pomoraví. K dosažení definovaného cíle povede realizace naplánovaných aktivit. Díky komplexnímu marketingovému přístupu v rámci projektu bude řešená oblast potencionálními návštěvníky vnímána jako destinace s atraktivní turistickou nabídkou.

Zvýšení turistické návštěvnosti mikroregionu bude znamenat také rozvoj podnikatelských aktivit, přísun prostředků do místní ekonomiky a zkvalitnění služeb v návaznosti na cestovní ruch. Všechny tyto aspekty budou mít také zřetelný dopad na kvalitu života místních obyvatel.

Podrobný rozpočet:

Typ výdaje	Jednotka	Počet jednotek	Jednotková cena vč. DPH	Celková cena vč. DPH
Neinvestiční výdaje:				70 000
Poradenství v oblasti marketingu	služba	1	70 000	70 000
Investiční výdaje:				1 334 000
Informační tabule	ks	20	6 000	120 000
Ukazatele pro orientaci návštěvníků	ks	40	900	36 000
Letáček se základní informací o nabídce území - A4	ks	8000	11	88 000
Turistický průvodce územím	ks	8000	45	360 000
Mapa mikroregionu	ks	8000	25	200 000
Zpracování obsahu propagačních materiálů	služba	1	20000	20 000
Pořízení internetových služeb (webová a facebooková stránka, mobilní aplikace)	služba	1	85 000	85 000
Příprava expozice na veletrh Regiontour	soubor	1	25 000	25 000
Propagace na internetu a v dalších médiích	soubor	2	200 000	400 000
Celkový rozpočet projektu				1 404 000

Harmonogram projektu:

	Měsíc/rok
Přípravná fáze:	2/2015 - 4/2015
Realizační fáze:	5/2015 - 12/2015
Zahájení provozu:	1/2016

Vazba na strategii MAS Severní Chřiby a Pomoraví:

Prioritní oblast A: Ekonomický rozvoj a trh práce

Cíl A.2: Zvýšit atraktivitu a návštěvnost území

A.2.2: Propagace turistických atraktivit regionu

10.3 Pořízení stroje na úklid silničních komunikací za účelem snížení prašnosti v obci Huštěnovice

Název projektu: Pořízení stroje na úklid silničních komunikací za účelem snížení prašnosti v obci Huštěnovice

Žadatel: obec Huštěnovice

Hlavní zdroj financování: OPŽP 2014-2020

Celkový rozpočet: 1 600 000 Kč. vč. DPH

Místo realizace: katastrální území obce Huštěnovice

Výchozí stav a zdůvodnění potřeby projektu:

Obec Huštěnovice má typicky zemědělský charakter. Leží na rovině v údolí řeky Moravy v severní části moravského Slovácka, 5 km severně od Uherského Hradiště. Zastavěné území obce protíná rušná silniční komunikace I/55 a také silniční komunikace III/42822, na které navazuje síť místních a účelových komunikací. Vzhledem k přítomnosti uvedených komunikací Huštěnovice trápí vysoké množství tuhých znečišťujících látek v ovzduší způsobených vlivem dopravy. Na základě mapy imisní zátěže, vydané Státním fondem životního prostředí ČR, je patrné, že míra znečištění ovzduší v obci patří k vůbec nejvyšším ve Zlínském kraji.

V Huštěnovicích hraje největší roli při vzniku sekundární prašnosti právě automobilová doprava. Obcí totiž prochází dvě poměrně frekventované komunikace vyšší třídy, navíc je zde poměrně hustá síť místních komunikací. Prašnost v obci pravidelně zhoršuje také jarní odtávání sněhu, kdy se na cesty uvolňuje obrovské množství v zimě často používaného posypového materiálu.

Vysoká prašnost má negativní dopad na zdraví místních obyvatel i celkovou kvalitu života v obci. Řešení nabízí pořízení moderního zametacího stroje, který by přispěl k významnému snížení prašnosti způsobené intenzivní dopravou.

Popis projektu:

Snížení sekundární prašnosti na území obce Huštěnovice bude dosaženo pořízením a pravidelným používáním zametacího stroje. Komunální technika na snížení prašnosti bude zabezpečovat úklid všech silničních komunikací na katastrálním území obce. Úspěšnou

realizací projektu dojde k výraznému snížení sekundární prašnosti, čímž se zmírní nepříznivé dopady tohoto jevu na zdraví místních obyvatel a také se celkově zkvalitní podmínky pro život v obci.

Potřebám obce nejvíce odpovídá menší samosběrný čistící vůz pro čištění přibližně poloviny jízdního pruhu. Samosběrný vůz bude pro sběr nečistot využívat rotujících kartáčů a vysávání. Vůz bude mít dva přední a dva boční zametací kartáče, které budou obsahovat trysky zkrápění. Bude také vybaven sací nástavbou s objemem 500 litrů. Všechny funkce nástaveb budou snadno ovladatelné z kabiny pro řidiče.

Silnice budou v průběhu roku čištěny v pravidelných intervalech. V zimním i letním období se počítá s frekvencí 20 čištění, čímž se dosáhne výrazného efektu snížení prašnosti za provozních nákladů, které je obec schopna pokrýt z vlastního rozpočtu.

Pořízením a pravidelným používáním zametacího stroje se zásadním způsobem sníží celková prašnost v obci a tím se také přispěje k eliminaci nepříznivých vlivů této prašnosti na zdraví místních obyvatel. Zkvalitní se celkové prostředí pro život v obci.

Cíl projektu:

Cílem projektu je snížení koncentrací prachových částic, které vznikají při automobilové přepravě. Důvodem jsou nezanedbatelná zdravotní rizika pro populaci, která plynou z vysokých hodnot koncentrací těchto tuhých znečišťujících látek.

Podrobný rozpočet:

Typ výdaje	Jednotka	Počet jednotek	Jednotková cena vč. DPH	Celková cena vč. DPH
Neinvestiční výdaje:			70 000	70 000
Zpracování žádosti o dotaci na projekt	služba	1	30 000	30 000
Zajištění výběrových řízení	služba	1	40 000	40 000
Investiční výdaje:			1 460 000	1 530 000
Samostatný kompaktní čistící stroj	ks	1	1 150 000	1 150 000
Sací nástavba	ks	1	200 000	200 000
Zametačí kartáče vč. trysek zkrápění	soubor	1	180 000	180 000
Celkový rozpočet projektu				1 600 000

Harmonogram projektu:

	Měsíc/rok
Přípravná fáze:	2/2015 - 3/2015
Realizační fáze:	4/2015
Zahájení provozu:	5/2015

Vazba na strategii MAS Severní Chřiby a Pomoraví:

Prioritní oblast C: Životní prostředí

Cíl C.1: Zvýšit kvalitu ovzduší

Opatření C.1.3: Pořízení strojového vybavení za účelem snížení imisní zátěže

10.4 Obnova vozidel veřejné dopravy ČSAD BUS Uherské Hradiště v rámci zajištění dopravní obslužnosti MAS Severní Chřiby a Pomoraví

Název projektu: Obnova vozidel veřejné dopravy ČSAD BUS Uherské Hradiště v rámci zajištění dopravní obslužnosti MAS Severní Chřiby a Pomoraví

Žadatel: ČSAD BUS Uherské Hradiště, a.s.

Hlavní zdroj financování: IROP 2014 – 2020

Celkový rozpočet: 6 620 000

Místo realizace: územní působnost MAS Severní Chřiby a Pomoraví

Výchozí stav a zdůvodnění potřeby projektu:

Kvalitní autobusová doprava je důležitou podmínkou pro správné fungování regionu. Z pohledu Zlínského kraje i celé ČR podíl veřejné dopravy na celkových přepravních výkonech stabilně mírně klesá. Tato skutečnost vede k nárůstu zatěžování území individuální automobilovou dopravou. Tento problém je obzvláště patrný v MAS Severní Chřiby a Pomoravím, jejímž územím prochází frekventovaná komunikace I/55. Společnost ČSAD BUS Uherské Hradiště zabezpečuje podstatnou část přepravních objemů v dotčené lokalitě.

Předkládaný projekt řeší pořízení nových autobusů na konkrétních autobusových linkách, které zajišťují dopravní obslužnost pro obyvatele MAS Severní Chřiby a Pomoraví. Auto-

busová přeprava v území nedosahuje požadovaného standardu. V současnosti je podstatná část dopravních služeb žadatele zajišťována autobusy, které nesplňují přísnější ekologická, ekonomická ani sociální kritéria. Na linkách, které jsou předmětem projektového záměru, jsou nasazeny především starší autobusy. Tyto vozy jsou zcela nevyhovující pro moderní provoz autobusové přepravy, zejména kvůli negativním vlivům na životní prostředí a na přepravní možnosti osob ohrožených sociální exkluzí. Autobusy nejsou vybaveny možností bezbariérového přístupu, což znemožňuje jejich využití handicapovanými spoluobčany, seniory i pohodlný transport dětských kočárků. Negativní je také vliv na životní prostředí. Autobusy splňují pouze zastaralé emisní limity. Také ostatní technologické vybavení, například brzdy, klimatizace nebo antikorozi ochrana, mají v dnes vyráběných autobusech výrazně vyšší standard, než u stávajících vozů.

Stávající autobusy obecně neposkytují komfort, který od moderní veřejné přepravy cestující očekávají. Řešením je pořízení nových autobusů, které budou splňovat všechny ekologické, ekonomické i sociální nároky na moderní autobusovou přepravu.

Popis projektu:

Celkovým výstupem projektu budou dva nově pořízené nízkopodlažní autobusy zařazené do provozu na vybraných linkách v rámci zajištění dopravní obslužnosti MAS Severní Chříby a Pomoraví. Konkrétně budou pořízeny nízkopodlažní autobusy o délce do 10,7 metrů. Tyto autobusy nahradí stávající nevyhovující autobusy. Klíčovými parametry, které přispějí ke zvýšení komfortu cestování, bude nízkopodlažní charakter pořizovaných autobusů (k dispozici bude také nástupní plošina pro invalidní vozík) a moderní interiér zahrnující také klimatizaci. V souladu s principem rovných příležitostí dojde k zásadnímu usnadnění přepravy osob se sníženou mobilitou. Všichni cestující budou mít k dispozici moderně zařízené pohodlné autobusy. Dále projekt podpoří ekologické parametry přepravy, protože nové autobusy budou splňovat přísné emisní limity Euro 6.

Projekt je koncipován tak, aby zkvalitnil dopravní obslužnost na území MAS Severní Chříby a Pomoraví. Nové moderní autobusy budou obsluhovat ty linky, které využívají obyvatelé obcí z území MAS ke své každodenní přepravě. Konkrétně se bude jednat o následující linky: 800611 Jankovice - Otrokovice - Zlín, 800531 Uherské Hradiště - Babice – Otrokovice - Zlín, 800070 Uherské Hradiště - Kudlovice, 800080 Uherské Hradiště - Jankovice a 800060 Kunovice - Uherské Hradiště - Jalubí - Traplice.

Cíl projektu:

Cílem projektu je zvýšení přepravního komfortu na vybraných autobusových linkách společnosti ČSAD BUS Uherské Hradiště, a.s., tak aby zároveň došlo k umožnění přepravy osobám ohrožených sociální exkluzí a k posílení ekologických parametrů přepravy. Cílů projektu bude dosaženo prostřednictvím pořízení a následného provozu dvou nových nízko-
podlažních autobusů v rámci zajištění dopravní obslužnosti obyvatel MAS Severní Chříby a Pomoraví.

Podrobný rozpočet:

Typ výdaje	Jednotka	Počet jednotek	Jednotková cena vč. DPH	Celková cena vč. DPH
Neinvestiční výdaje:			120 000	120 000
Zpracování projektové žádosti o dotaci	služba	1	80 000	80 000
Zajištění výběrových řízení	služba	1	40 000	40 000
Investiční výdaje:			3 250 000	6 500 000
Nízko podlažní autobus	ks	2	3 250 000	6 500 000
Celkový rozpočet projektu				6 620 000

Harmonogram projektu:

	Měsíc/rok
Přípravná fáze:	2/2015 - 3/2015
Realizační fáze:	4/2015 - 6/2015
Zahájení provozu:	7/2015

Vazba na strategii MAS Severní Chříby a Pomoraví:

Prioritní oblast D: Doprava a technická infrastruktura

Cíl D3: Zvýšit atraktivitu a dostupnost veřejné dopravy

D.3.1: Pořízení nízkoemisních a bezbariérových vozidel pro veřejnou dopravu

ZÁVĚR

V práci bylo podrobně rozebráno, že v nejbližší rozpočtové periodě budou místní akční skupiny využívat prostředky na naplnění svých rozvojových strategií prostřednictvím hned několika operačních programů. Opouští se tak zažitý koncept, kdy se MAS zabývaly zejména klasickými problémy venkovského území a byly financovány výhradně prostřednictvím Programu rozvoje venkova. Podle Dohody o partnerství schválené Vládou ČR v dubnu 2014 bude komunitně vedený místní rozvoj v období 2014-2020 podporován kromě Programu rozvoje venkova také prostřednictvím dalších operačních programů. Této skutečnosti bylo zohledněno také při konstrukci konkrétních opatření rozvojové strategie.

Při analýze území bylo zjištěno, že v mnoha ohledech MAS Severní Chřiby a Pomoraví z nejrůznějších příčin ani zdaleka nenaplnuje svůj rozvojový potenciál.

V souvislosti s ekonomickou situací se MAS potýká s vysokou nezaměstnaností. Na druhou stranu se může pyšnit silnou průmyslovou tradicí a vhodnými podmínkami pro zemědělství. Cílenou podporou malého a středního podnikání se současným flexibilním vzděláváním pracovní síly je možné iniciovat tvorbu nových pracovních míst a zvýšit příjmy místní ekonomiky. Nepříliš ideální je situace v oblasti cestovního ruchu. Lokalita disponuje několika unikátními atraktivitami (Baťův kanál, Přírodní park Chřiby), jenže absence koordinace aktivit a integrovaného přístupu klíčových aktérů limituje další rozvoj. V této oblasti navrhuji jako řešení konkrétní projekt. Zaměřuje se na vytvoření komplexního marketingového přístupu k cestovnímu ruchu v lokalitě s důrazem na moderní technologie a expertní přístup.

Klíčovou složkou rozvoje každého regionu je místní obyvatelstvo. Kvalita a dostupnost bydlení včetně návazné občanské vybavenosti zásadním způsobem ovlivňuje těsnost vazeb obyvatelstva a mikroregionu. Vzhledem k tomu, že území MAS Severní Chřiby a Pomoraví je poznamenáno stárnutím populace a urbanizované části (zejména Napajedla a Otrokovice) také negativním saldem migrace obyvatelstva, je potřeba se zaměřit na zvyšování atraktivity lokality. V reakci na proces stárnutí populace bude důležité podporovat vytváření nových sociálních služeb pro seniory s preferencí ambulantních a nízkokapacitních center komunitního typu. Zájem mladých rodin s dětmi o bydlení v lokalitě kromě fyzického prostředí obcí ovlivňuje také kvalita vzdělávacího procesu. V této záležitosti navrhuji orientaci na zlepšení výuky zejména přírodovědných a technických předmětů. Kvalitní přípra-

va žáků v těchto oborech přispěje k jejich uplatnění na trhu práce zvláště v průmyslově zaměřeném regionu. Do akčního plánu jsem proto zařadil projekt zaměřený na modernizaci výuky přírodovědných předmětů na konkrétní základní škole.

Parametry životního prostředí na území MAS Severní Chřiby a Pomoraví jsou nepříznivě poznamenány průmyslovou výrobou i neustálým odsunem realizace silnice R55, která by odvedla intenzivní dopravu mimo zastavěné území. Konkrétní opatření je tak třeba směřovat ke zlepšení parametrů kvality ovzduší a ke snahám o zajištění trvale udržitelného územního rozvoje. Jako typový projekt jsem v této souvislosti naplánoval pořízení zametacího stroje, který by snížil prašnost na přetížených silničních komunikacích. Vzhledem ke skutečnosti, že územím protéká řeka Morava a historickým zkušenostem s povodněmi, je nutné řešit také dobudování přírodě blízkých protipovodňových opatření.

Při analýze dopravní a technické infrastruktury území bylo zjištěno, že je k dispozici poměrně kvalitní síť komunikací vyšší třídy a dostatečná obslužnost hromadnými dopravními prostředky. Situaci v regionu komplikuje oddalování dostavby zmíněné R55. Investiční rozsah tohoto projektu však přesahuje rámec návrhu strategie. V rámci této prioritní oblasti je potřeba řešit další rozvoj cyklo dopravy, která má přesah také do zvýšení atraktivity území pro cestovní ruch. V jednotlivých obcích existuje reálná potřeba řešit kvalitu místních komunikací a návazné infrastruktury. Rovněž při přístupu k technické složce území se snažím akcentovat principy trvale udržitelného rozvoje. Navrhuji mimo jiné opatření na podporu snižování energetické náročnosti budov nebo výstavbu a modernizaci zařízení pro sběr, třídění a úpravu odpadů. Jako možný projekt do akčního plánu jsem v této oblasti navrhl pořízení ekologických a bezbariérových autobusů pro lokálního poskytovatele veřejné dopravy. Tento konkrétní příklad ilustruje změnu ve vnímání MAS v programovacím období 2014-2020. Podle předběžného návrhu IROP by rozdělení prostředku na podporu veřejné dopravy v konkrétním místě mělo být zprostředkováváno právě prostřednictvím komunitně vedeného místního rozvoje.

Podle definované vize strategie je MAS Severní Chřiby a Pomoraví v roce 2020 harmonicky se rozvíjející oblastí, která smysluplně využívá svého ekonomického potenciálu se současným důrazem na trvale udržitelný rozvoj a spokojený život místních obyvatel. Přiblížit se k cílovému stavu je možné prostřednictvím realizace konkrétních navržených opatření v rámci jednotlivých cílů. Vzhledem k tomu, že MAS vnímám jako skutečně progresivní možnost, jak efektivně rozvíjet dané území odspodu a za současného zapojení širokého

spektra partnerských subjektů, tak doufám, že má práce poslouží svému účelu a bude pro relevantní aktéry z MAS Severní Chřiby a Pomoraví přinejmenším inspirací.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

BINEK, Jan et al., 2007. *Venkovský prostor a jeho oživení*. Georgetown. ISBN 80-251-19-5.

GALVASOVÁ, Iva et al., 2007. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown. ISBN 978-80-86251-20-2.

GUSTAVSEN, Bjorn et al, 2007. *Learning Together for Local Innovation: Promoting Learning Regions*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. ISBN 978-92-896-0393-3.

EUROPEAN COMMUNITIES, 2006. *The Leader approach*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. ISBN 92-79-02040-4.

KOLEKTIV AUTORŮ, 2008. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. rozš. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk. ISBN 978-807-3800-864.

LABOUNKOVÁ, Vladimíra et al, 2009. *Metodická příručka pro zpracování strategických rozvojových dokumentů mikroregionů* [online]. Ústav územního rozvoje. [cit. 2014-04-21]. ISBN 978-80-87318-02-7.

PŮČEK, Milan a David KOPPITZ, 2010. *Strategické plánování a řízení pro města, obce a regiony*. Praha: Národní síť Zdravých měst České republiky ČR. ISBN 978-80-260-2789-8.

SVOBODOVÁ, Hana et al., 2011. *Synergie ve venkovském prostoru*. Brno: GaREP. ISBN 978-80-904308-8-4.

WEIR, Margaret et al., 2012. *Urban and Regional Policy and Its Effects: Building Resilient Regions*. Volume 4. Washington, D.C.: Brookings Institution. ISBN 978-0-8157-2284-7.

WOKOUN, René et al., 2008. *Regionální rozvoj: Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde. ISBN 978-80-7201-699-0.

Internetové zdroje

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČR, © 2001- 2014. *Chráněná území Zlínského kraje* [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z: <http://nature.hyperlink.cz/>

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČR, © 2014. *Mapový server* [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z: <http://drusop.nature.cz/mapa/?layer=Mzchu&kod=2436>

BÍČÍK, Ivan a Radim PERLÍN, 2006. *Strategický plán mikroregionu: Metodická příručka pro zájemce o strategické plánování ve venkovských mikroregionech a obcích* [online]. Praha [cit. 2014-04-21]. Dostupné z: <http://fondyeu.kr-stredocesky.cz/viewDocument.asp?document=18236>

BINEK, Jan et al., 2012. *RoIA – Inovativní přístup k plánování rozvoje obcí* [online]. Brno. [cit. 2014-04-21]. ISBN 978-80-905139-1-4. Dostupné z: http://www.regionalnirozvoj.cz/tl_files/soubory/Methodiky/metodika_planovani.pdf

ČEPELKA, Oldřich, 2001. *Iniciativa Evropské unie LEADER pro rozvoj venkova* [online]. 1. vydání. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2014-04-21]. Dostupné z: <http://leader.tima-liberec.cz/dalsi-sluzby-a-informace/publikace--prezentace-a-dokumenty/leader-pro-rozvoj-venkova.aspx>

ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV, 2012. Nejvyšší koncentrace PM10 v roce 2012. Portal.chmi.cz [online]. [cit. 2014-04-21]. Dostupné z: <http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/grafroc/groc/gr12cz/png/o242-07.png>

EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE, 2011. Opinion on LEADER as a tool for local development. In: *European Economic and Social Committee* [online]. Brussels, [cit. 2014-04-21]. Dostupné z: http://eescopinions.eesc.europa.eu/viewdoc.aspx?doc=ces\nat\nat502\nen\ces1388-2011_ac_en.doc

KOORDINÁTOR VEŘEJNÉ DOPRAVY ZLÍNSKÉHO KRAJE, 2012. Plán dopravní obslužnosti území - Zlínský kraj na léta 2012-2016. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/plan-dopravni-obslužnosti-uzemi-zlinsky-kraj-na-leta-2012-2016-cl-80.html>

MEMORANDUM ORGANIZACÍ HÁJÍCÍ ZÁJMY VENKOVSKÉHO PROSTORU. *Memorandum organizací hájící zájmy venkovského prostoru* [online]. 2014

[cit. 2014-04-21]. Dostupné z: http://smscr.cz/content/aktuality/att297-memorandum_venkov_scan.jpg

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČESKÉ REPUBLIKY, 2010a. Rozvojové možnosti obcí. *Mmr.cz* [online]. Praha, [cit. 2014-04-20]. Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/5a2e3c9c-0a0e-4737-a66e-a67424bc24c6/Brozura-Rozvojove-moznosti-obci-MMR_Brozura.pdf

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČESKÉ REPUBLIKY, 2010b. Zásady urbánní politiky. *Mmr.cz* [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/63d00d20-3a85-48f5-b112-1d3b003398dd/ZUP_tisk.pdf

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014–2020. *Mmr.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-04-20]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/08e2e8d8-4c18-4e15-a7e2-0fa481336016/SRR-2014-2020.pdf>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, 2014a. Dohoda o partnerství. *Strukturalni-fondy.cz* [online]. [cit. 2014-04-21]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/3471bed1-8a29-484e-bcdf-65444cf99f08/Dohoda-o-partnerstvi_17-4-2014.pdf

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, 2014b. Manuál tvorby Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro programové období 2014–2020. [online]. [cit. 2014-04-21]. Dostupné z: http://nsmascr.cz/content/uploads/2014/04/SCLLD-16042014_mmr.pdf

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR, 2004. Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství. *Eagri.cz* [online]. [cit. 2014-04-21]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/38243/OP_Zemedelstvi_verze_final_duben_na_net.doc

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR, © 2009-2013a. Místní akční skupiny. *Eagri.cz* [online]. [cit. 2014-04-21]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/mistni-akcni-skupiny/>

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR, © 2009-2013b. Leader ČR. *Eagri.cz* [online]. [cit. 2014-04-21]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/dobihajici-a-ukoncene-dotace/leader-cr/>

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR, © 2009-2013c. Základní informace o Programu rozvoje venkova ČR. *Eagri.cz* [online]. [cit. 2014-04-21]. Dostupné z:<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/zakladni-informace/>

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR, 2009-2013d. Aktuální stav implementace PRV na období 2007 - 2013. *Eagri.cz* [online]. © [cit. 2014-04-21]. Dostupné z:<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/zakladni-informace/stav-implementace/>

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR, © 2009-2013e. Osa IV Leader. *Eagri.cz* [online]. [cit. 2014-04-21]. Dostupné z:<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-iv/>

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR, 2013. *Program rozvoje venkova ČR na období 2007 - 2013* [online]. Praha [cit. 2014-04-21]. Dostupné z:http://eagri.cz/public/web/file/272493/PRV_schvaleno_08_2013.pdf

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR, 2014. Metodika pro standardizaci MAS v programovém období 2014-2020. *Nsmascr.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-04-21]. Dostupné z: http://nsmascr.cz/content/uploads/2014/03/Metodika_standardy-11032014.pdf

NAPAJEDLA, © 2014. Historie města *Napajedla.cz* [online]. [cit. 2014-04-21]. Dostupné z: <http://www.napajedla.cz/cs/historie-osobnosti>

NÁRODNÍ SÍŤ MAS ČR, 2012. Komunitně vedený místní rozvoj v praxi České Republiky. *Nsmascr.cz* [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z:http://is.hvjdesign.eu/aktuality/nsmascr_1330769403.pdf

NÁRODNÍ SÍŤ MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN ČESKÉ REPUBLIKY, © 2014a. O nás. *Nsmascr.cz* [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/o-nas/>

NÁRODNÍ SÍŤ MAS ČR, © 2014b. Územní působnost MAS. *Nsmascr.cz* [online]. [cit. 2014-04-21]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/o-nas/mistni-akncni-skupiny/uzemni-pusobnost-mas/>

PAVLÍKOVÁ, Gabriela, 2009. Program LEADER ČR - nástroj pro rozvoj venkova. In: *Soclab.pef.czu.cz* [online]. [cit. 2014-04-21]. Dostupné z:http://soclab.pef.czu.cz/pdf/DC006_LEADER_CR.pdf

ŘEDITELSTVÍ SILNIC ZLÍNSKÉHO KRAJE, 2012. *Silniční mapa - Zlínský kraj*. Dostupné z: http://www.rszk.cz/mapy/silnicni_mapa_zk_2012.pdf

SDRUŽENÍ MÍSTNÍCH SAMOSPRÁV ČESKÉ REPUBLIKY, 2007 - 2014 ©. Poslání SMS ČR. *Smscr.cz* [online]. 2007 - 2014 © [cit. 2014-04-20]. Dostupné z: http://smscr.cz/cile_sdruzeni.php

SPOLEK PRO OBNOVU VENKOVA, © 2006. O Spolku pro obnovu venkova. *Spov.org* [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z: <http://www.spov.org/o-spolku-pro-obnovu-venkova.aspx>

SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY, © 2014. Kdo jsme. *Smocr.cz* [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cz/svaz-mest-a-obci-cr/kdo-jsme/kdo-jsme.aspx>

STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÝ INTERVENČNÍ FOND, 2013. Zpravodajství z Programu rozvoje venkova. *Szif.cz* [online]. [cit. 2014-04-21]. Dostupné z: https://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fzpravy%2Fefafd%2Fosa3%2F41%2F1389621611526.pdf

ZLÍNSKÝ KRAJ, © 2014. Brownfields [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z: <http://vms4.kr-zlinsky.cz/bf/>

Legislativní dokumenty

ČESKO, 2000. Zákon č. 128/2000 o obcích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49296&nr=128~2F2000&rpp=15#local-content>

EVROPSKÁ UNIE, 2005. Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005. Dostupné z: <http://eurlex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32005R1698>

EVROPSKÁ UNIE, 2013. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013. In: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:347:0320:0469:CS:PDF>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

CLLD	Komunitně vedený místní rozvoj
ČOV	Čistírna odpadních vod
ČSÚ	Český statistický úřad
DSO	Dobrovolný svazek obcí
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj
ENRF	Evropský námořní a rybářský fond
ES	Evropské společenství
ESF	Evropský sociální fond
ESIF	Evropské strukturální a investičních fondy
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EZOZF	Evropský zemědělský orientační a záruční fond
FS	Fond soudržnosti
MAS	Místní akční skupina
NSMASČR	Národní síť Místních akčních skupin České republiky
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OP	Operační program
PRV	Program rozvoje venkova
SMSČR	Sdružení místních samospráv ČR
SMOČR	Svaz měst a obcí České republiky
SPOV	Spolek pro obnovu venkova
POV	Program obnovy venkova

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1: Formy meziobecní spolupráce (Galvasová et al., 2007, s. 28).....	23
Obr. 2: Fáze strategického řízení (Kopitz a Půček, 2010, s. 51).....	51
Obr. 3: Lokalizace MAS Severní Chřiby a Pomoraví, zdroj: interní materiály MAS Severní Chřiby a Pomoraví	53
Obr. 4: Dlouhodobý vývoj počtu obyvatelstva MAS Severní Chřiby a Pomoraví, zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ.....	55
Obr. 5: Přirozený přírůstek a migrační saldo území MAS Severní Chřiby a Pomoraví za období 1995-2012, zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ.....	56
Obr. 6: Podíl osob mladších 15 let na celkovém počtu obyvatel ve vybraných územích v letech 2001 a 2012, zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ.....	57
Obr. 7: Podíl osob starších 65 let na celkovém počtu obyvatel ve vybraných územích v letech 2001 a 2012, zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ	58
Obr. 8: Vzdělanostní struktura obyvatelstva ve vybraných územích v roce 2011, zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ.....	59
Obr. 9: Železniční síť MAS Severní Chřiby a Pomoraví, zdroj: Koordinátor veřejné dopravy Zlínského kraje, 2012	65
Obr. 10: Silniční síť území MAS Severní Chřiby a Pomoraví, zdroj: Ředitelství silnic Zlínského kraje, 2012	67
Obr. 11: Vývoj míry nezaměstnanosti za různé územní celky, vlastní zpracování podle ČSÚ	71
Obr. 12: Lokalizace Přírodního parku Chřiby na území MAS Severní Chřiby a Pomoraví, zdroj: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, © 2014.....	75
Obr. 13: Schematická struktura definované vize, prioritních oblastí a cílů.....	91

SEZNAM TABULEK

Tab. 1: Finanční alokace iniciativ Leader (European Communities, 2006, s. 7).....	29
Tab. 2: Stav implementace PRV 2007 – 2013 k 31. 12. 2013, Ministerstvo Zemědělství, © 2009-2013d.....	33
Tab. 3: Počet obyvatel v obcích MAS Severní Chřiby a Pomoraví k 31. 12. 2012, zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ.....	56
Tab. 4: Domovní fond MAS SCHP a Zlínského kraje, Vlastní zpracování podle SLDB 2011	59
Tab. 5: Počet podnikatelských subjektů k 31. 12. 2012, zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ	61
Tab. 6: Přehled nejvýznamnějších ekonomických subjektů na území MAS dle počtu zaměstnanců, vlastní zpracování podle veřejně dostupných zdrojů a osobních konzultací	62
Tab. 7: Počet zaměstnanců podniků na základě odvětví ekonomické činnosti, vlastní zpracování podle SLDB 2011	63
Tab. 8: Míra nezaměstnanost v % - dosažitelní uchazeči celkem k 31. 12. daného roku, vlastní zpracování podle ČSÚ.....	71
Tab. 9: Vybavenost MAS Severní Chřiby a Pomoraví základní technickou infrastrukturou, Vlastní zpracování podle veřejně dostupných dat a osobních konzultací	73
Tab. 10: Významné přírodní lokality MAS Severní Chřiby a Pomoraví, vlastní zpracování podle Agentura ochrany přírody a krajiny ČR	76
Tab. 11: Ubytovací zařízení na území MAS Severní Chřiby a Pomoraví, vlastní zpracování podle ČSÚ.....	82

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: Působnost MAS na území ČR

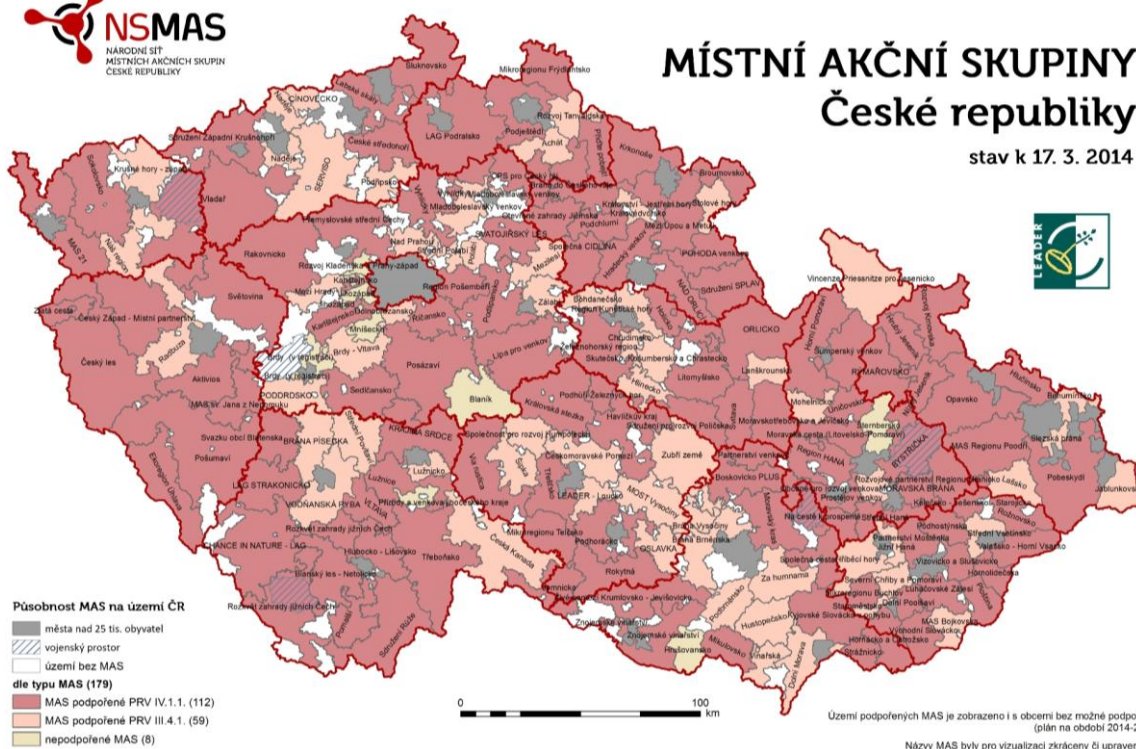
PŘÍLOHA P II: Přehled členských subjektů MAS Severní Chřiby a Pomoraví

PŘÍLOHA P I: PŮSOBNOST MAS NA ÚZEMÍ ČR

MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY České republiky

stav k 17. 3. 2014

Zdroj: Národní síť MAS ČR, <http://nsmas.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/uzemni-pusobnost-mas/>

PŘÍLOHA P II: PŘEHLED ČLENSKÝCH SUBJEKTŮ MAS SEVERNÍ CHŘIBY A POMORAVÍ

Obecní samosprávy - 18 subjektů				
Název obce	ORP			
Komárov	Otrokovice			
Oldřichovice	Otrokovice			
Pohořelice	Otrokovice			
Halenkovice	Otrokovice			
Napajedla	Otrokovice			
Otrokovice	Otrokovice			
Spytihněv	Otrokovice			
Žlutava	Otrokovice			
Babice	Uherské Hradiště			
Huštěnovice	Uherské Hradiště			
Jalubí	Uherské Hradiště			
Jankovice	Uherské Hradiště			
Košiky	Uherské Hradiště			
Kudlovice	Uherské Hradiště			
Sušice	Uherské Hradiště			
Traplice	Uherské Hradiště			
Lhota	Zlín			
Karlovice	Zlín			
Neziskový sektor - 10 subjektů				
Název subjektu	ORP	Sídlo	Předmět činnosti	Právní forma
Oblastní spolek ČČK Uherské Hradiště	Uherské Hradiště	Huštěnovice	Humanitární org.	Spolek
Základní škola Babice	Uherské Hradiště	Babice	Vzdělávání	Příspěvková organizace
Římskokatolická farnost Babice	Uherské Hradiště	Babice	Církev	Církevní organizace
Letecko-modelářský klub Halenkovice	Otrokovice	Halenkovice	Modelářství	Org. jednotka sdružení
Sdružení obcí - vodovod "Babicko"	Uherské Hradiště	Kudlovice	Provoz vodovodu	DSO
Mužský sbor Kudlovice	Uherské Hradiště	Sušice	Zpěv	Spolek
Dům dětí a mládeže Matýsek	Otrokovice	Napajedla	Volný čas mládeže	Příspěvková organizace
Gymnázium Otrokovice	Otrokovice	Otrokovice	Vzdělávání	Příspěvková organizace
NADĚJE	Otrokovice	Otrokovice	Sociální služby	Spolek
Občanské sdružení UnArt Spytihněv	Otrokovice	Spytihněv	Komutní PC síť	Spolek
Podnikatelský sektor- 15 subjektů				
Název subjektu	ORP	Sídlo	Předmět činnosti	Právní forma
Stavebniny Kodrla	Uherské Hradiště	Huštěnovice	Stavebnictví	s.r.o.

Radmila Hubálová	Uherské Hradiště	Sušice	Pekárenství	Fyzická osoba podnikající
Svatoslav Dlapa	Uherské Hradiště	Kudlovice	Zámečnictví	Fyzická osoba podnikající
Ing. Zdeněk Habáň	Uherské Hradiště	Huštěnovice	Chov a prodej ryb	Fyzická osoba podnikající
Ing. Václav Talák	Uherské Hradiště	Jalubí	Zemědělství	Fyzická osoba podnikající
Hamboot	Otrokovice	Spytihněv	Půjčovna lodí	s.r.o.
GRETES	Uherské Hradiště	Kudlovice	Stavebnictví	s.r.o.
Hřebčín Napajedla	Otrokovice	Napajedla	Chov koní	a.s.
METAL-PS	Otrokovice	Pohořelice	Kovovýroba	s.r.o.
Radek Omelka	Otrokovice	Pohořelice	Tesařství	Fyzická osoba podnikající
Fyto Králík	Uherské Hradiště	Huštěnovice	Zemědělství	s.r.o.
Zdeněk Zimmermann	Otrokovice	Otrokovice	Cykloservis	Fyzická osoba podnikající
Otrokovická BESEDA	Otrokovice	Otrokovice	Kulturní centrum	s.r.o.
M+F KOVO FUGLÍK	Otrokovice	Napajedla	Nástrojařství	s.r.o.
Apyroglobal	Otrokovice	Halenkovice	Stavebnictví	s.r.o.

Zdroj: Vlastní zpracování, k 31. 3. 2014